

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	5
Badanie osób niepełnosprawnych	8
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych	13
2. Podsumowanie	15
3. Problemy osób niepełnosprawnych	23
4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym	43
5. Samorzady gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	55
6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej	71
7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej	79
8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym	93
9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	105

1. Wprowadzenie i metodologia

Wprowadzenie i metodologia

Niniejsza synteza stanowi prezentację głównych wyników i wniosków z dwóch badań przeprowadzonych w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś? Badanie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych” w odniesieniu do województwa kujawsko-pomorskiego:

- ❑ **Badanie osób niepełnosprawnych.** Badanie osób niepełnosprawnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. Wzięły w nim udział osoby, które posiadają ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej. Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi.
- ❑ **Badanie przedstawicieli samorządów gminnych.** Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły prawie wszystkie gminy w Polsce. Uzyskaliśmy 2117 wywiadów z reprezentantami samorządów gminnych (wójtami/burmistrzami, ich zastępcami, czy sekretarzami gminy).

Oba badania zrealizowane zostały przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania 1.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

To pierwsze w Polsce, na tak ogromną skalę, przedsięwzięcie badawcze konfrontujące potrzeby osób niepełnosprawnych z realiami, w jakich funkcjonują samorządy gminne. Wyniki obustronnych badań ukazują nie tylko dwie perspektywy spojrzenia na kwestie związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, ale wskazują przede wszystkim na konieczność zmian systemowych. Zebrany materiał jest niezwykle bogaty i stanowi doskonałą podstawę do zainicjowania ogólnopolskiej dyskusji nad organizacją systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz wypracowania rozwiązań satysfakcjonujących wszystkie zaangażowane strony.

W syntezie prezentujemy zestawienie wyników dla województwa kujawsko-pomorskiego, konfrontując je z wynikami na poziomie kraju.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi w każdej z 250 losowo wybranych gmin, które stanowiły około 10% ogółu wszystkich gmin w Polsce. W celu zapewnienia dystrybucji ze względu na region kraju badanie zostało zrealizowane w gminach wszystkich województw (po około 15 gmin z każdego województwa) oraz w co najmniej 5 powiatach z danego województwa (czyli po około 3 gminy z każdego powiatu). Przy losowym wyborze 250 gmin, które wzięły udział w badaniu, kierowano się kryterium związanym z typem gminy.

- Gminy miejskie
- Gminy miejsko-wiejskie
- Gminy wiejskie

Dla potrzeb badania została wylosowana celowa próba badawcza, która prezentowała populację osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej (18-65 lat). Ustalono następujące kryteria doboru próby osób niepełnosprawnych w wylosowanych wcześniej gminach:

PODSTAWOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Stopień niepełnosprawności	☐ Znaczny ☐ Umiarkowany ☐ Lekki (Definicja zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych)
Status osoby niepełnosprawnej na rynku pracy	☐ Osoby niepełnosprawne pracujące ☐ Osoby niepełnosprawne bezrobotne ☐ Osoby niepełnosprawne bierne zawodowo (Definicja przyjęta za GUS w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002)
Płeć	☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

Cechy te odzwierciedlały strukturę osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu. Liczebność poszczególnych warstw ustalona została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2004 r.”

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Aby uzyskać pełny obraz (zdywersyfikowany na różne grupy) opinii osób niepełnosprawnych zastosowano dodatkowe kryteria doboru próby na poziomie gminy:

DODATKOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Rodzaj schorzenia	☐ Narządu ruchu ☐ Narządu wzroku ☐ Narządu słuchu ☐ Psychiczne/umysłowe Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na rodzaj schorzenia.
Wiek	☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50 + Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na wiek.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

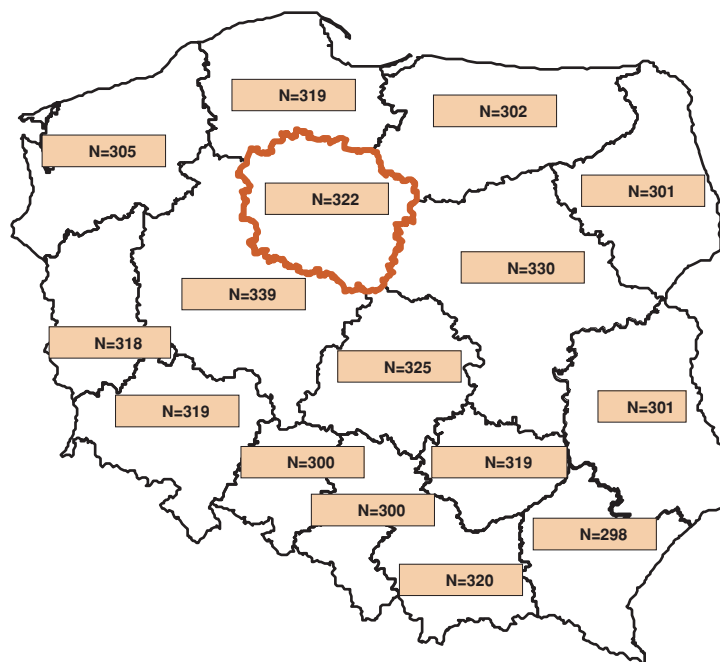
W województwie kujawsko-pomorskim zrealizowano 322 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi. Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego (dane nieważone).

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY (DANE NIEWAŻONE)				
	OGÓŁEM		KUJAWSKO-POMORSKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	859	17%	100	31%
Miejsko-wiejska	1383	28%	80	25%
Wiejska	2776	55%	142	44%
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
znaczny	883	18%	50	16%
umiarkowany	1817	36%	116	36%
lekki	2318	46%	156	48%
RODZAJ SCHORZENIA				
narządu ruchu	1732	35%	113	35%
umysłowe	917	18%	61	19%
narządu wzroku	904	18%	65	20%
narządu słuchu	812	16%	52	16%
psychiczne	488	10%	25	8%
epilepsja	101	2%	6	2%
inne	64	1%	0	0%
PŁEĆ				
kobieta	2324	46%	152	47%
mężczyzna	2694	54%	170	53%
WIEK				
18-29	1475	29%	99	31%
30-49	1862	37%	120	37%
50+	1681	33%	103	32%
STATUS ZAWODOWY				
Pracujący	1046	21%	63	20%
Bezrobotny	328	7%	25	8%
Bierny zawodowo	3606	72%	233	72%
Nieokreślony	38	2%	1	0%

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Liczba zrealizowanych wywiadów z osobami niepełnosprawnymi ze względu na województwo (dane nieważone)

Sposób prezentacji wyników

Wyniki prezentowane w niniejszym raporcie poddano procedurze ważenia tak, aby można było wnioskować o całej populacji osób niepełnosprawnych, na poziomie całego kraju.

Zastosowano 4 rodzaje wag, ustalonych na podstawie danych o osobach niepełnosprawnych zaczerpniętych z „Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań z 2002 r.” Najpierw ustalono wagi dla każdego województwa, a następnie na poziomie każdego województwa dla stopnia niepełnosprawności, wieku oraz miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Ze względu na zastosowaną procedurę ważenia liczebność całej próby zmieniła się z N=5018 na N=5019. Ponadto zmianie uległy rozkłady poszczególnych zmiennych.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej, a także procedury ważenia dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Poniższa tabela prezentuje rodzaje oraz wartości zastosowanych wag dla każdego województwa.

WOJEWÓDZTWO	RODZAJE WAG								
	Województwo	stopień niepełnosprawności			WIEK			Miejsce zamieszkania	
		znacznym	umiarkowany	lekki	18-29	30-49	50+	MIASTO	WIEŚ
DOLNOŚLĄSKIE	0,075677764	0,161915	0,349825651	0,488259	0,090791	0,317919	0,59129	0,693376	0,30662436
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,058244244	0,136834	0,363686834	0,499479	0,090791	0,317919	0,59129	0,607217	0,39278295
LUBELSKIE	0,069113548	0,147011	0,372509605	0,480479	0,090791	0,317919	0,59129	0,411161	0,58883933
LUBUSKIE	0,034478996	0,120147	0,356734728	0,523118	0,090791	0,317919	0,59129	0,616489	0,38351108
ŁÓDZKIE	0,064093375	0,166	0,345033385	0,488967	0,090791	0,317919	0,59129	0,629784	0,37021599
MAŁOPOLSKIE	0,104395744	0,13522	0,422786102	0,441993	0,090791	0,317919	0,59129	0,494162	0,5058381
MAZOWIECKIE	0,095624929	0,157481	0,393388748	0,44913	0,090791	0,317919	0,59129	0,626669	0,37333067
OPOLSKIE	0,017278641	0,193196	0,369914632	0,436889	0,090791	0,317919	0,59129	0,536219	0,46378088
PODKARPACKIE	0,057706405	0,115693	0,349067625	0,535239	0,090791	0,317919	0,59129	0,369854	0,63014557
PODLASKIE	0,025091377	0,180597	0,376563606	0,44284	0,090791	0,317919	0,59129	0,533945	0,46605459
POMORSKIE	0,056319613	0,190203	0,35305773	0,456739	0,090791	0,317919	0,59129	0,674487	0,32551347
ŚLĄSKIE	0,163830555	0,150209	0,340775532	0,509016	0,090791	0,317919	0,59129	0,790311	0,20968913
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,031769464	0,153982	0,350987317	0,495031	0,090791	0,317919	0,59129	0,425938	0,57406151
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,039623546	0,165618	0,348943155	0,485438	0,090791	0,317919	0,59129	0,57894	0,42106034
WIELKOPOLSKIE	0,064365175	0,122657	0,362740036	0,514603	0,090791	0,317919	0,59129	0,578009	0,4219912
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,042386624	0,180529	0,36434463	0,455127	0,090791	0,317919	0,59129	0,66662	0,33338045

Procedurze ważenia zostały poddane następujące zmienne.

- Płeć, liczba osób w gospodarstwie domowym – ważne przez wszystkie wagi
- Typ gminy, gminy wiejskie, gminy miejskie/miejsko-wiejskie – ważne przez województwa, stopień niepełnosprawności oraz wiek
- Województwo – ważne przez stopień niepełnosprawności, wiek, miejsce zamieszkania
- Stopa bezrobocia w gminie – ważne przez stopień niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych
- Wiek, status zawodowy – ważne przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności – ważne przez województwo, wiek oraz miejsce zamieszkania
- Wiek oraz status zawodowy ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i stopień niepełnosprawności
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i wiek

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięli przedstawiciele 2117 gmin, którzy zajmują się merytorycznie zakresem spraw osób niepełnosprawnych. Najczęściej byli to wójtowie/ burmistrzowie, sekretarze gmin oraz zastępcy wójta/ burmistrza. **W województwie kujawsko-pomorskim zrealizowano wywiady w 105 gminach, na 144 wszystkich gmin w tym województwie.**

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji badania na dzień zamknięcia zbioru.

STAN REALIZACJI BADANIA NA DZIEŃ ZAMKNIĘCIA ZBIORU	
Założona próba	2478 wywiadów (cała populacja)
Próba zrealizowana	2117 wywiadów
Odmowy z podstemplowaną kartą odmowy wzięcia udziału w badaniu	176 gmin
Odmowy bez podstemplowanej karty (urząd odmówił także podstemplowania)	185 gmin

Uzyskany odsetek realizowalności próby – na poziomie 85% jest wynikiem nadzwyczaj dobrym. Rzadko w badaniach możemy poszczycić się taką efektywnością. Obecnie praktyka badawcza traktuje już 75% jako rzetelny i wysoki poziom realizowalności.

Ponadto, biorąc pod uwagę fakt, że badanie obejmowało całą populację, osiągnięta próba pozwala na wnioskowanie o prawidłowościach z maksymalnym błędem statystycznym na poziomie 0,8%. Taka dokładność wnioskowania jest niezwykle rzadko dostępna w badaniach.

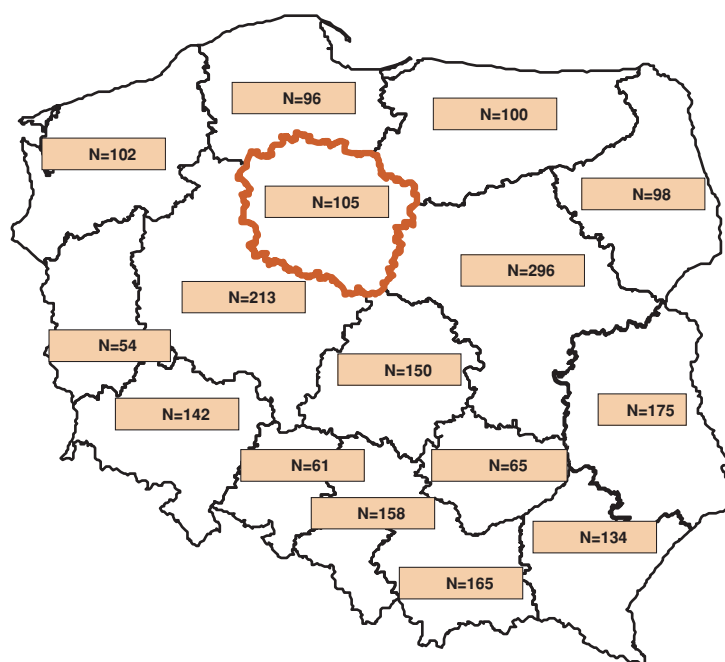
W przypadku, gdyby jakaś gmina wyraziła chęć wzięcia udziału w badaniu, pomimo że realizacja oficjalnie została zakończona, kwestionariusz zostanie zrealizowany i włączony do zbioru.

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz województwa kujawsko-pomorskiego.

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH GMIN				
	OGÓLEM		KUJAWSKO-POMORSKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	414	20%	23	22%
Miejsko-wiejska	465	22%	21	20%
Wiejska	1238	58%	61	58%
SYTUACJA FINANSOWA GMINY				
dobra	1234	58%	62	59%
ani dobra, ani zła	710	34%	33	31%
zła	158	7%	7	7%

Liczba zrealizowanych wywiadów z przedstawicielami jednostek samorządów gminnych ze względu na województwo

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Zrealizowane badanie daje bardzo szczegółowy wgląd z jednej strony w sytuację niepełnosprawnych, zaś z drugiej strony w działalność samorządów gminnych na rzecz tej grupy. Przyjęta metodologia i wielkości prób umożliwiają analizę danych zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie poszczególnych województw. Wyniki badań pokazują nie tylko ogrom problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w porównaniu z ogółem Polaków, ale wskazują też na olbrzymie dysproporcje wynikające z miejsca zamieszkania (rozumianego jako region kraju i wielkość miejsca zamieszkania).

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że województwo kujawsko-pomorskie należy do województw, w których sytuacja osób niepełnosprawnych kształtuje się na poziomie przeciętnym dla kraju, a ich satysfakcja z życia jest nieco wyższa, niż wśród mieszkańców innych województw. Wśród osób niepełnosprawnych w regionie kujawsko-pomorskim odnotowano jeden z wyższych wskaźników zadowolenia z jakości życia. Z jednej strony obserwujemy wiele problemów, z jakimi muszą na co dzień borykać się niepełnosprawni, z drugiej jednak zauważamy, iż ich sytuacja i jej oceny są lepsze, niż w przypadku województw wschodniej i centralnej Polski.

Przedstawiciele samorządów gminnych w województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w całym kraju, oceniają swoją działalność na rzecz osób niepełnosprawnych dużo bardziej pozytywnie, niż sami zainteresowani.

Analizując uzyskane wyniki widać wyraźnie, że w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego ma zastosowanie większość prawidłowości i wniosków odnotowanych dla całego kraju.

- ❑ Tak więc, wyniki badań pokazują, że osoby niepełnosprawne powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Co więcej, badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. Wykazują również bardzo umiarkowaną aktywność w gromadzeniu informacji o swoich niepełnosprawnych mieszkańcach. W województwie kujawsko-pomorskim jedynie **4% urzędów gminnych prowadzi szczegółowo badania w tym zakresie, 7% posiada dokładną wiedzę o liczbie niepełnosprawnych mieszkańców gminy, a tylko 1% zna stopę bezrobocia wśród niepełnosprawnych.**

Podsumowanie

- ❑ **Samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, nie zawsze zdają sobie sprawę i często mają niepełne wyobrażenie o tym, co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych.** Wydaje się, że przede wszystkim marginalizują one znaczenie problemów natury psychologicznej i zdrowotnej. Mają również tendencję do niedoszacowywania odsetka niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy. **I tak, w województwie kujawsko-pomorskim w chwili badania, podczas gdy 77% niepełnosprawnych w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, samorządy szacowały skalę tego problemu jedynie na 25%.**
- ❑ **Główny wysiłek w uzyskaniu pomocy leży po stronie niepełnosprawnego.** Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, a większość czeka, aż osoba potrzebująca pomocy sama się do nich zwróci – w przypadku części osób niepełnosprawnych, zwłaszcza o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności, jest to bardzo utrudnione.
- ❑ Niepełnosprawni mają dość niską świadomość tego, do kogo mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. W województwie kujawsko-pomorskim świadomość ta jest nieco wyższa, niż w skali całego kraju. **Nadal jednak niepełnosprawni swoją uwagę skupiają niemal wyłącznie na najbliższych im Ośrodkach Pomocy Społecznej,** dokąd najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną dostępną instytucją wsparcia. W województwie kujawsko-pomorskim korzystanie z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej deklaruje 45% niepełnosprawnych, zaś korzystanie z pomocy samorządów gminnych – 13%. W przypadku PFRON odsetek ten wynosi 11%, w przypadku PCPR – 14%, ZUS - 3%.
- ❑ **Działalność instytucji powiatowych i centralnych, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego, inaczej niż w skali całego kraju, oceniana jest stosunkowo pozytywnie.** Choć z pomocy płynącej ze szczebla powiatowego i centralnego (PCPR, PFRON, ZUS i Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) niepełnosprawni, podobnie jak w całym kraju, korzystają rzadko, to jednak jakość udzielanej przez nich pomocy oceniana jest najwyżej spośród „pozarodzinnych” źródeł. Pomoc otrzymywana w OPR lub urzędach gmin również oceniana jest w większości pozytywnie, choć gorzej, niż w przypadku wyższych szczebli.
- ❑ **Bardzo ważna, a zarazem nie w pełni wykorzystywana wydaje się rola organizacji pozarządowych w procesie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w województwie kujawsko-pomorskim, podobnie zresztą jak w całym kraju, nadal działa ich niewiele.

Podsumowanie

- ❑ **Samorządy gminne są bez wątpienia najważniejszym i najbardziej dostępnym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Wydaje się jednak, że w ocenie swej aktywności na rzecz osób niepełnosprawnych znacznie przeszacowują swój wkład, są dalekie od realizmu. W województwie kujawsko-pomorskim 63% przedstawicieli samorządów gminnych ocenia, że w ramach pomocy osobom niepełnosprawnych robią dużo lub bardzo dużo, podczas gdy taką opinię potwierdza jedynie 25% osób niepełnosprawnych.**
- ❑ **Wyniki badania pokazują, iż działalność samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych jest niewspółmierna do oczekiwań tej grupy. Dotyczy to przede wszystkim zadań związanych z rehabilitacją zawodową, a także wymagających większych nakładów i zaangażowania działań związanych z rehabilitacją społeczną. Prowadzenie działań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim deklaruje 10% przedstawicieli samorządów, zaś w ramach rehabilitacji społecznej 17%.**
- ❑ **Jedynie niewielki procent gmin może pochwalić się jakimikolwiek działaniami lub inicjatywami, a także posiadaniem instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych. W województwie kujawsko-pomorskim taki plan opracowany i zatwierdzony ma jedynie 8% samorządów.**
- ❑ **Pod względem aktywności na polu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych województwo kujawsko-pomorskie plasuje się na poziomie średniej. W województwie kujawsko-pomorskim jedynie 14% gmin wspierało edukację niepełnosprawnych, 7% łożyło środki na pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, a 8% dofinansowywało szkolenia zawodowe dla niepełnosprawnych. O niezaprzeczalnym braku zaangażowania kujawsko-pomorskich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że bardzo niewiele osób niepełnosprawnych (10%) doświadczyło zainteresowania i spotkało się z inicjatywą pracowników gmin.**
- ❑ **W regionie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w całym kraju, działania w zakresie rehabilitacji społecznej podejmowane są częściej, niż w przypadku rehabilitacji zawodowej, ale ich skala jest nadal mniejsza, niż oczekiwania ze strony osób niepełnosprawnych. Skala tej pomocy w województwie kujawsko-pomorskim również kształtuje się na poziomie średniej dla kraju. Natomiast osoby niepełnosprawne w tym województwie są przekonane o bardzo dużej aktywności gmin – 40% badanych stwierdziło, iż gmina podejmuje działania w zakresie rehabilitacji społecznej.**

Podsumowanie

- ❑ **Wsparcie udzielane przez samorzady gminne, zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w całym kraju, ma najczęściej charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nieadresowanej specyficznie do niepełnosprawnych.** Pod względem obsługi petenta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Ponadto gminy obejmują opieką i pomocą jedynie część grupy osób niepełnosprawnych – osoby **kwalityfikujące się najczęściej do pomocy społecznej lub socjalnej**. Nie wychodzą także z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy, ale czekają aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą.
- ❑ **Do częściej udzielanych form wsparcia należy zaliczyć pomoc prawną, świadczoną przez co piątą gminę, a także organizację warsztatów terapii zajęciowej** obecną w 19% gmin. Ponadto podkreślić należy, że repertuar pomocy gmin w województwie kujawsko-pomorskim jest bardzo różnorodny – od zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny (17%), przez likwidację barier architektonicznych, turnusy rehabilitacyjne (16%), rekreację i kulturę osób niepełnosprawnych (po 15%) po pomoc psychologiczną i pomoc w zakresie remontów mieszkań (13%). Pozostałe działania podejmowane są sporadycznie.
- ❑ **W województwie kujawsko-pomorskim nie obserwujemy bardzo dużych rozbieżności pomiędzy gminami różnego typu w zakresie działalności podejmowanej na rzecz osób niepełnosprawnych, która to prawidłowość pojawiła się na poziomie kraju. Nadal jednak widoczne są różnice w aktywności gmin zróżnicowanych pod względem typu i wielkości.** Obserwujemy większe zaangażowanie gmin miejskich, niż miejsko-wiejskich i wiejskich w działania związane z rehabilitacją społeczną. Ponadto, odsetek gmin angażujących się w zadania dotyczące rehabilitacji społecznej rośnie wraz z wielkością gminy, niezależnie od jej typu.
- ❑ Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, **jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób** – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.
- ❑ W województwie kujawsko-pomorskim sytuacja pod względem przygotowania samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym przedstawia się lepiej, niż we wschodniej i centralnej Polsce, choć nadal pozostawia wiele do życzenia.

Podsumowanie

- ❑ W gminach **brakuje wyspecjalizowanych jednostek**, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych. Samorządy gminne dysponują **małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych**. **Większość urzędów gmin nie jest dostosowana architektonicznie** do potrzeb osób z tej grupy.
- ❑ **Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych**, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. **Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji**. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- ❑ **Samorządy gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań**.
- ❑ Podobnie, jak w skali kraju, również w województwie kujawsko-pomorskim przygotowanie i możliwości świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym są związane z typem i wielkością gminy. **Relatywnie gorzej przygotowane są gminy wiejskie i miejsko-wiejskie**, choć w przeciwieństwie do innych regionów, w województwie tym mamy często do czynienia z najgorszą sytuacją w przypadku gmin miejsko-wiejskich, a nie wiejskich.
- ❑ **Niezależnie jednak od wszystkiego, wyniki badań pokazują, iż samorządy gminne są i będą instytucją bez wątpienia najbliższą osobom niepełnosprawnym**. Wobec braku wiedzy na temat alternatywnych źródeł pomocy, wobec własnej bezradności, choroby czy innych trudności niepełnosprawni skazani są na gminy. Od skuteczności ich działania będzie zatem zależeć jakość życia tej grup społecznej.
- ❑ **Już dziś niepełnosprawni w zdecydowanej większości (w województwie kujawsko-pomorskim – 84%) przekonani są o tym, iż samorządy gminne mają ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym (i mają na ten cel budżety), co więcej, chcą rozszerzenia ich kompetencji w tym zakresie**. 59% badanych w województwie kujawsko-pomorskim uważa, że pomoc osobom niepełnosprawnym w całości lub w części powinna leżeć po stronie gminy. Niestety, przeważająca większość gmin (województwo kujawsko-pomorskie – 84%) nie chce przyjęcia na siebie tego obowiązku twierdząc (poniekąd słusznie), iż brakuje im odpowiedniego zaplecza, możliwości i środków finansowych.

3. Problemy osób niepełnosprawnych

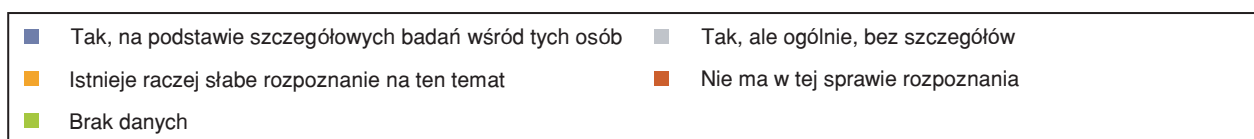
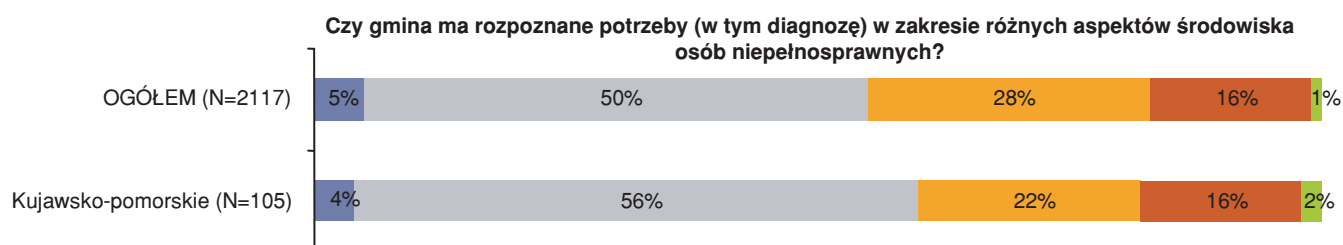

Problemy osób niepełnosprawnych

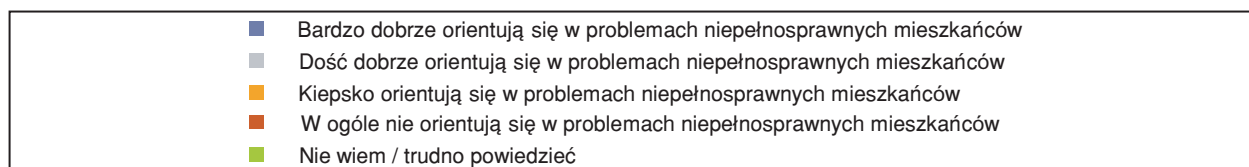
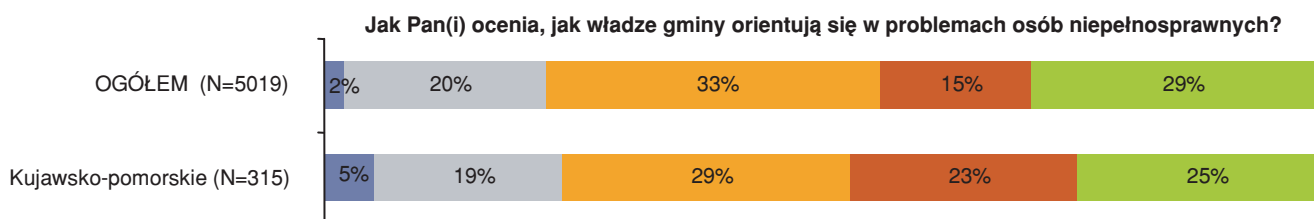
Osoby niepełnosprawne, mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak ogół osób niepełnosprawnych powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Jak pokazują wyniki badań, przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne.

Sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim różni się jedynie w sposób nieznaczny od sytuacji w całym kraju. Rozpoznanie potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych deklarowane przez gminy z tego województwa jest podobne do zarejestrowanego na poziomie kraju. 42% deklaruje, że ma słabe rozpoznanie lub nie ma go w ogóle. 4% kujawsko-pomorskich gmin wskazuje, że ma dokładne rozeznanie na podstawie szczegółowych badań.

Również pod względem opinii osób niepełnosprawnych sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim niewiele odbiega od ogółu. Warto zwrócić jednak uwagę, że niepełnosprawni z tego regionu nieco częściej, niż przeciętnie, skarżą się na całkowity brak orientacji gmin w ich problemach.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Przechodząc na poziom bardziej szczegółowych informacji na temat niepełnosprawnych mieszkańców gminy widzimy, że sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim nieznacznie różni się od sytuacji w całym kraju. Jedynie 7% gmin województwa kujawsko-pomorskiego (ogółem 10%) dysponuje dokładną wiedzą na temat liczby ich niepełnosprawnych mieszkańców, a 39% samorządów nie posiada nawet szacunkowych danych w tym zakresie. Jeszcze gorzej jest w przypadku bardziej szczegółowych informacji na temat tej grupy. Gminy w większości nie gromadzą nawet szacunkowych danych o rodzaju i stopniu niepełnosprawności, a także miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Co więcej, **zdecydowana większość samorządów nie ma nawet najogólniejszego wyobrażenia o stopie bezrobocia wśród niepełnosprawnych**. Gminy niewiele wiedzą również o problemach, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne i potrafią jedynie szacować krąg niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej, bytowej, w zakresie warunków mieszkaniowych czy znalezienia pracy.

Tabela 1. Stan statystyki gminnej. Rodzaj posiadanej wiedzy.

	Rodzaj posiadanych danych		
	Dokładne	Szacunkowe	Brak wiedzy
WIEDZA O LICZBIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY			
OGÓŁEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	7%	54%	39%
wg wieku			
Pełnoletnich	8%	48%	45%
Dzieci i młodzieży	10%	46%	44%
wg stopnia niepełnosprawności			
O znacznym stopniu niepełnosprawności	5%	43%	52%
O umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	5%	43%	52%
O lekkim stopniu niepełnosprawności	4%	38%	58%
wg rodzaju niepełnosprawności			
Z niepełnosprawnością ruchową	2%	25%	73%
Z niepełnosprawnością wzrokową	3%	24%	73%
Z niepełnosprawnością słuchową	3%	24%	73%
Z niepełnosprawnością umysłową	1%	26%	73%
Z niepełnosprawnością psychiczną	2%	26%	72%
Epileptycy (chorzy na padaczkę)	3%	22%	75%
wg miejsca zamieszkania			
Mieszkających w mieście	1%	25%	74%
Mieszkających na wsi	4%	38%	58%
WIEDZA O STOPIE BEZROBOCIA WŚRÓD NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Stopa rejestrowanego bezrobocia	3%	13%	84%
Stopa całkowitego bezrobocia	1%	10%	90%
WIEDZA O PROBLEMACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy bytowej i opieki	1%	48%	51%
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy finansowej i materialnej	3%	47%	50%
Niepełnosprawni borykający się z problemami mieszkaniowymi	0%	46%	54%
Niepełnosprawni borykający się z problemami na rynku pracy	1%	45%	54%

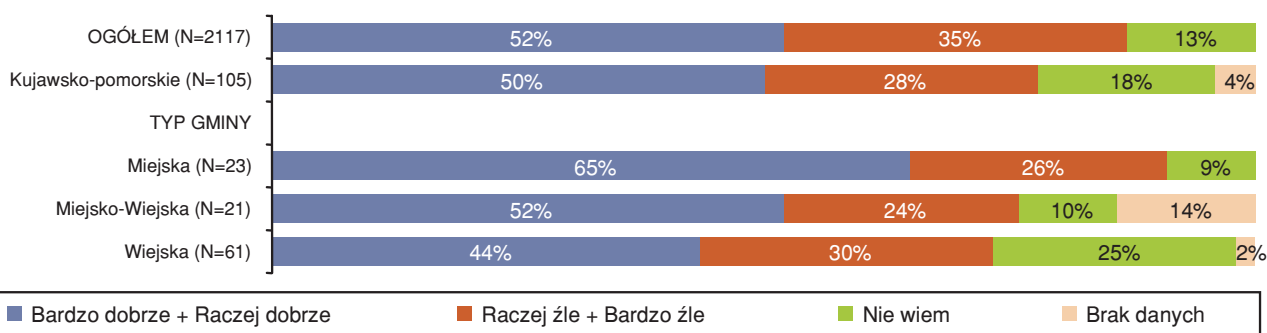
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Problemy osób niepełnosprawnych

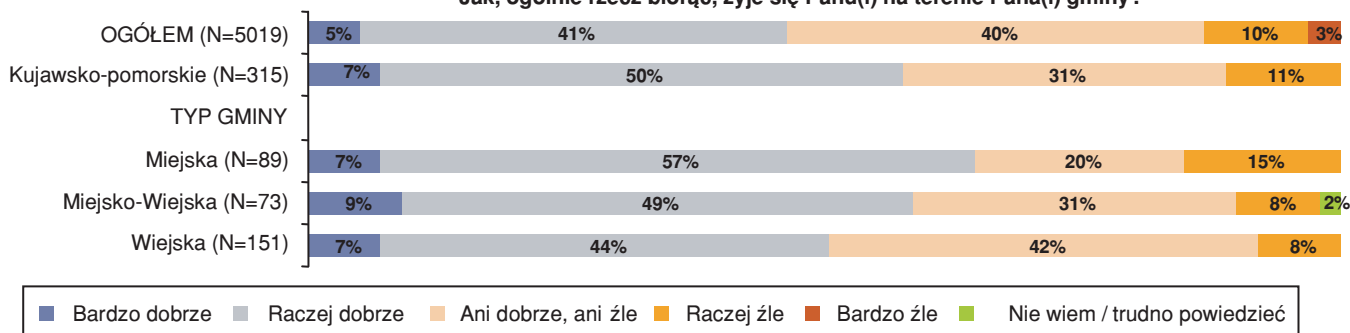
Pomimo bardzo ograniczonej i fragmentarycznej wiedzy, przedstawiciele samorządów gminnych województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak ogół, raczej optymistycznie oceniają jakość życia osób niepełnosprawnych na terenie ich gminy. Trzeba jednak podkreślić, że w swoich opiniach są bardziej krytyczni, niż same osoby niepełnosprawne. W przypadku osób niepełnosprawnych odsetki oceniających swą sytuację jako złą lub bardzo złą zarówno wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, jak również wśród ogółu osób niepełnosprawnych, są niższe, niż podobne szacunki wśród przedstawicieli samorządów gminnych. **Jednocześnie w województwie kujawsko-pomorskim niższy niż w całym kraju jest odsetek gmin, które oceniają, że niepełnosprawnym żyje się źle lub bardzo źle. Również niepełnosprawni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, w stosunku do ogółu niepełnosprawnych oceniają swą sytuację bardziej optymistycznie.**

Jak, ogólnie rzecz biorąc, w Pana(i) opinii żyje się osobom niepełnosprawnym na terenie gminy?

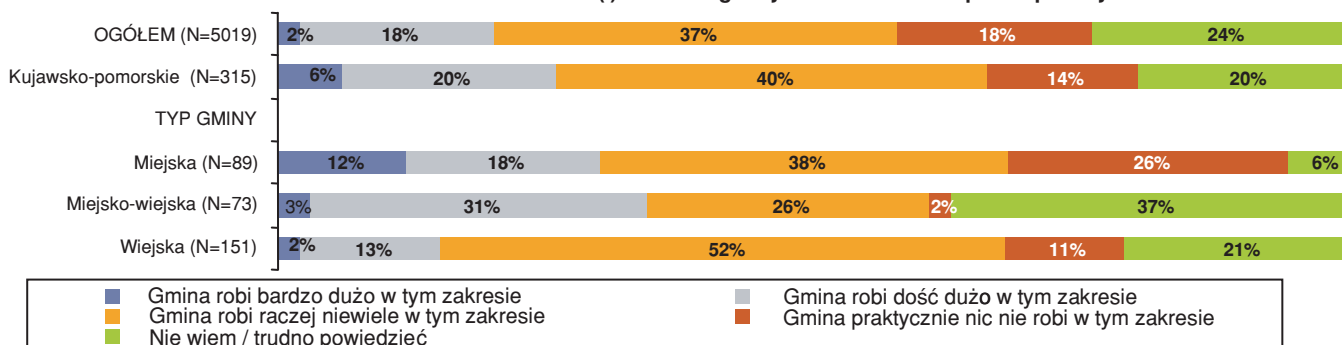
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Jak, ogólnie rzecz biorąc, żyje się Panu(i) na terenie Pana(i) gminy?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

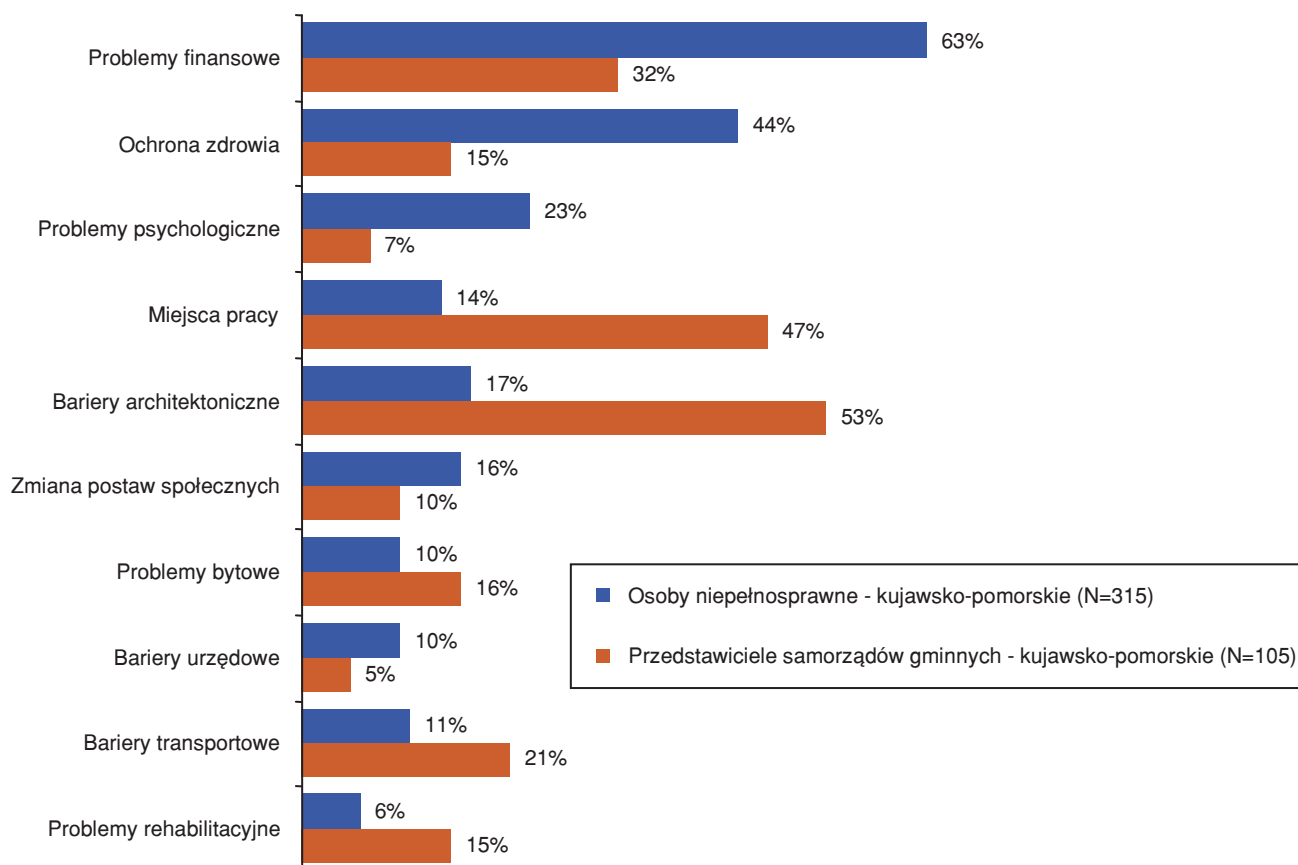
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Choć osoby niepełnosprawne wykazują bardzo wysoki optymizm życiowy oraz dość pozytywnie wyrażają się o jakości życia w swojej gminie, to jednak gdy mówią o konkretnych działaniach gminy na rzecz osób niepełnosprawnych ich oceny nie są już tak pozytywne. Opinie mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego nie odbiegają tutaj od ocen ogółu badanych.

Dodatkowo samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, nie zawsze zdają sobie sprawę z potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych, często mają niepełne wyobrażenie na temat tego, co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych. Dla przedstawicieli samorządów gminnych problemy osób niepełnosprawnych skupiają się przede wszystkim wokół barier architektonicznych, transportowych oraz problemów z zatrudnieniem. Wyraźnie niedoszacowują zaś problemów związanych z ochroną zdrowia oraz problemów natury psychologicznej. **Z obrazu tego można wnioskować, że osoba niepełnosprawna to dla przedstawicieli samorządów gminnych przede wszystkim osoba niepełnosprawna fizycznie, mająca kłopoty z poruszaniem się. Skutkuje to znacznym zawężeniem perspektywy.**

Najważniejsze problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne
- wskazania spontaniczne niepełnosprawnych oraz przedstawicieli samorządu gminnego

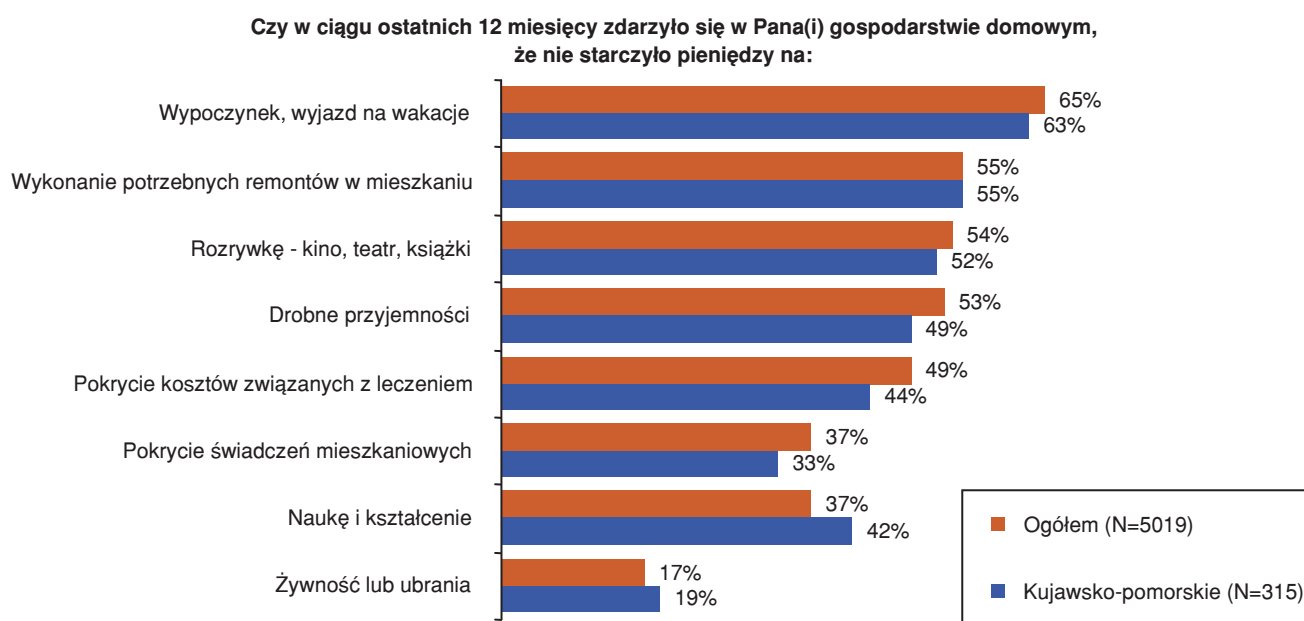

Problemy osób niepełnosprawnych

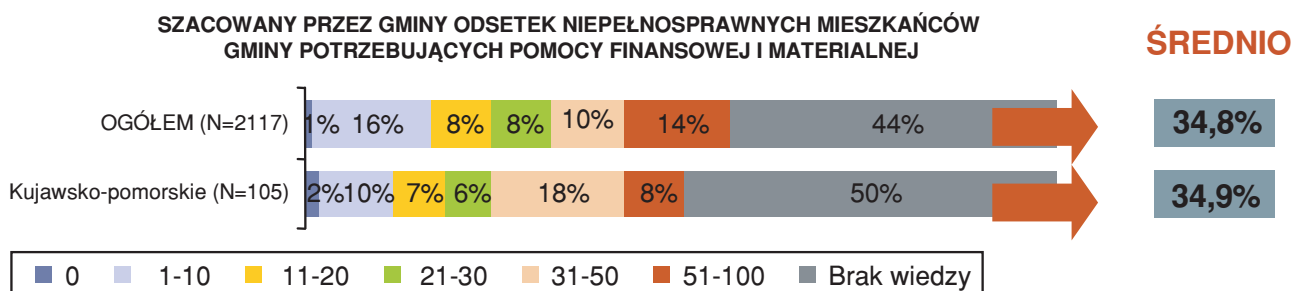
Jak pokazują wyniki badań, największą bolączką osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim są – podobnie, jak w innych regionach – **problemy finansowe oraz problemy związane z ochroną zdrowia**. Jednak niepełnosprawni mieszkańcy kujawsko-pomorskiego wskazują powyższe problemy, a także problemy psychologiczne, częściej niż przeciętnie.

Z drugiej jednak strony, respondenci z kujawsko-pomorskiego nieco rzadziej, niż ogół osób niepełnosprawnych skarżą się na problemy związane z niedostatkiem pieniędzy. Nadal jednak 44% z nich przyznaje, że w ciągu ostatniego roku mieli problemy z pokryciem kosztów leczenia, zaś co trzeciemu zdarzyło się, iż nie był w stanie pokryć kosztów świadczeń mieszkaniowych. Więcej, niż przeciętnie osób deklarowało, iż nie starczyło im pieniędzy na naukę i kształcenie.

Wydaje się, że samorządy gminne nie doceniają w pełni wagi problemu finansowego wśród osób niepełnosprawnych. W województwie kujawsko-pomorskim odsetek niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej szacowany jest, podobnie, jak na poziomie kraju, jedynie na 34,9%. Tymczasem skala potrzeb jest w rzeczywistości dużo większa.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

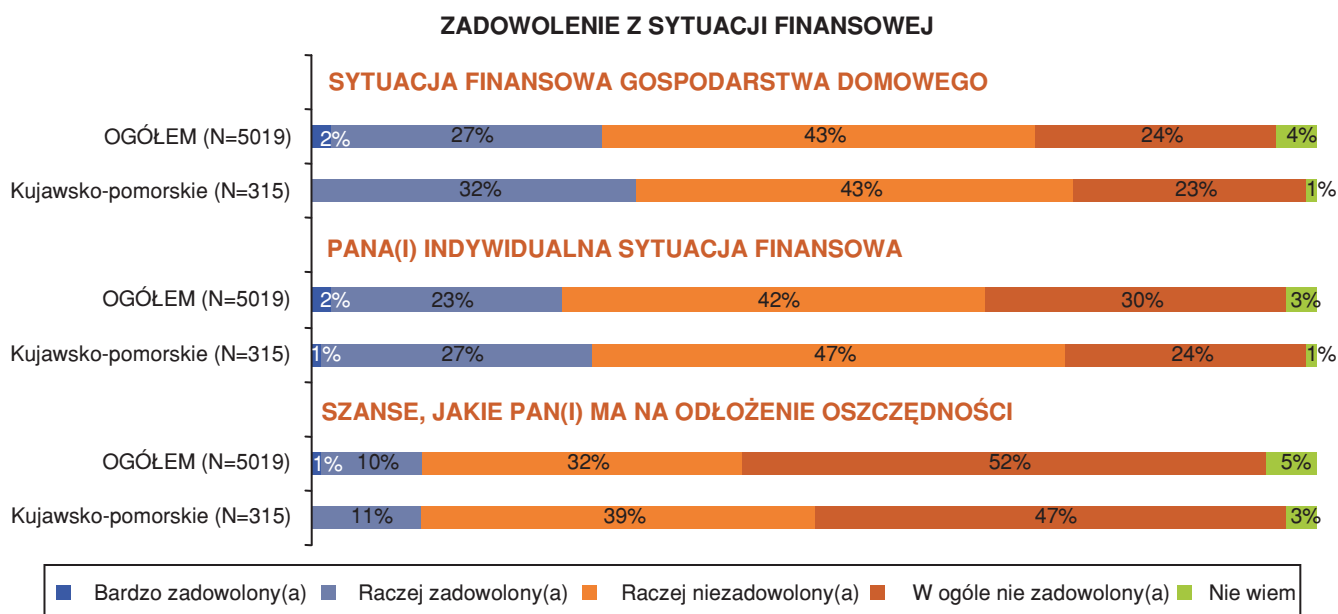
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

Brak lub niedostatkę środków finansowych stanowią bez wątpienia główny problem, z którym borykają się osoby niepełnosprawne. Jego skalę doskonale obrazują poniższe wykresy. Zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia własną sytuację finansową – zarówno indywidualną (72%), jak i całego gospodarstwa domowego (67%). Województwo kujawsko-pomorskie nie wyróżnia się pod tym względem na tle reszty kraju.

Szanse na odłożenie jakichkolwiek oszczędności są oceniane jeszcze niżej – w skali kraju negatywnie ocenia je 84% osób niepełnosprawnych, w województwie kujawsko-pomorskim – 86%.

W każdym z 16 województw odsetek osób niezadowolonych znacznie przekracza połowę populacji. Z najlepszą sytuacją pod względem finansowym mamy do czynienia w północno-zachodniej i centralnej Polsce, z najgorszą zaś na północnym wschodzie, południowym zachodzie kraju oraz w województwie podkarpackim.

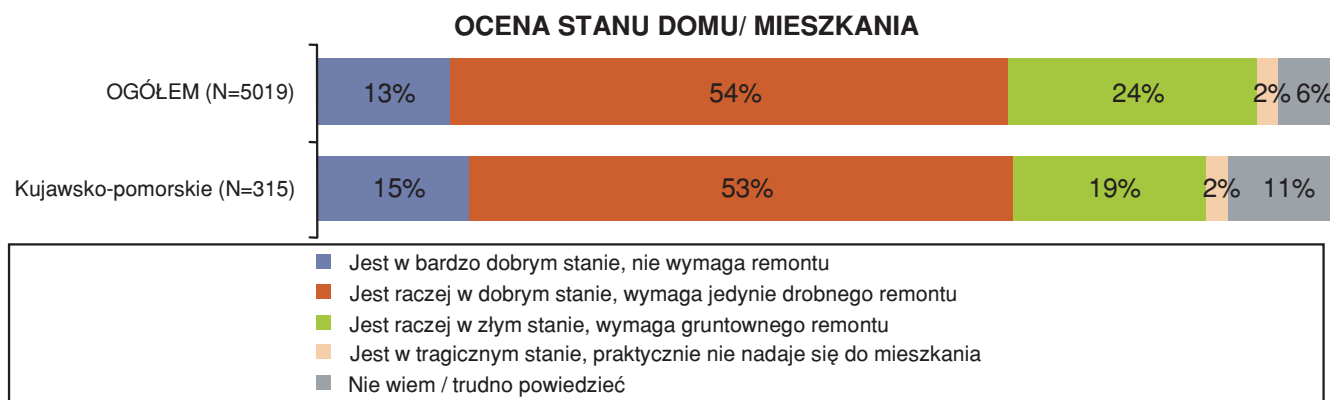

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

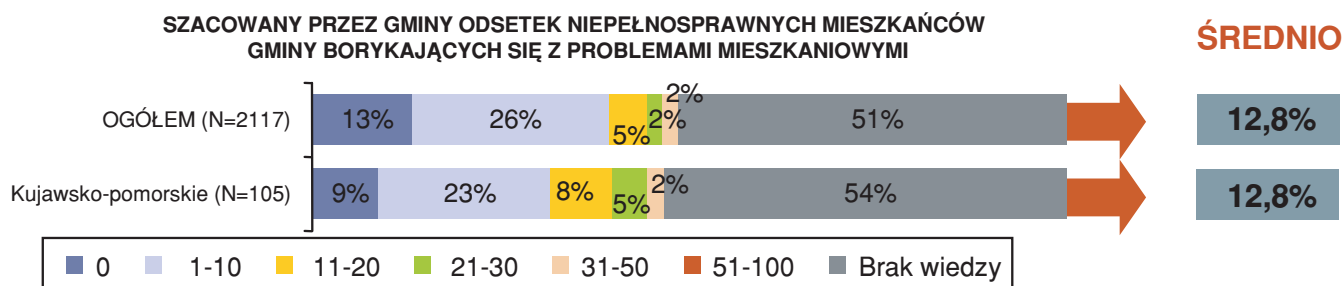
Problemy osób niepełnosprawnych

Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku oceny obecnych warunków mieszkaniowych przez osoby niepełnosprawne. Jak pokazują wyniki badań, samorządy gminne zdecydowanie zaniżają odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi. Województwo kujawsko-pomorskie sytuuje się pod tym względem dokładnie na poziomie kraju.

W województwie kujawsko-pomorskim swoje warunki mieszkaniowe jako złe lub tragiczne określa 21% niepełnosprawnych, podczas gdy przedstawiciele samorządów gminnych szacują odsetek osób niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi na niespełna 13%. Zauważmy jednak, że w tym regionie w porównaniu z ogółem kraju obserwujemy porównywalny odsetek osób, które są zadowolone ze swoich warunków mieszkaniowych, zaś odsetek osób nimi nieusatysfakcjonowanych jest o 7 punktów procentowych niższy, niż w skali całej Polski.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

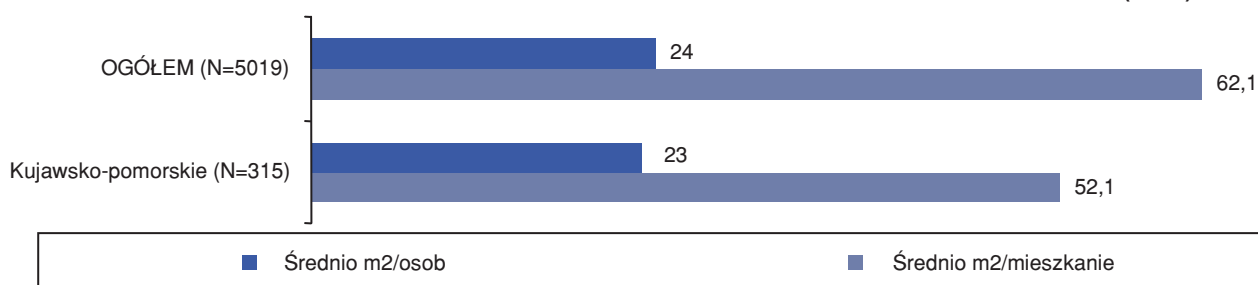
Problemy osób niepełnosprawnych

ZADOWOLENIE Z SYTUACJI MIESZKANIOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

POWIERZCHNIA MIESZKALNA ZAJMOWANA PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE (W M²)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych nie tylko zajmują mniejszą powierzchnię mieszkaniową w odniesieniu do ogółu Polaków, lecz również są zdecydowanie gorzej wyposażone w sprzęty RTV – AGD, a przede wszystkim w nowe technologie, ułatwiające codzienne funkcjonowanie (szczególnie osobom niepełnosprawnym).

Jedynie co czwarte gospodarstwo domowe (24%) osób niepełnosprawnych ma dostęp do komputera, a niespełna co szóste (14%) do Internetu. Wśród ogółu Polaków odsetki te są dwukrotnie większe. Dostęp do nowych technologii nie jest jednakowy na poziomie całego kraju. Możemy mówić o istotnych różnicach na poziomie województw, oraz ze względu na typ oraz wielkość gminy. Województwo kujawsko-pomorskie, pod względem większości wskaźników wypada porównywalnie do średnich dla całej populacji. Z widocznie gorszą sytuacją mamy do czynienia w przypadku posiadania samochodu. Natomiast w województwie kujawsko-pomorskim więcej gospodarstw osób niepełnosprawnych, niż przeciętnie, wyposażonych jest w telefon stacjonarny oraz telewizję kablową.

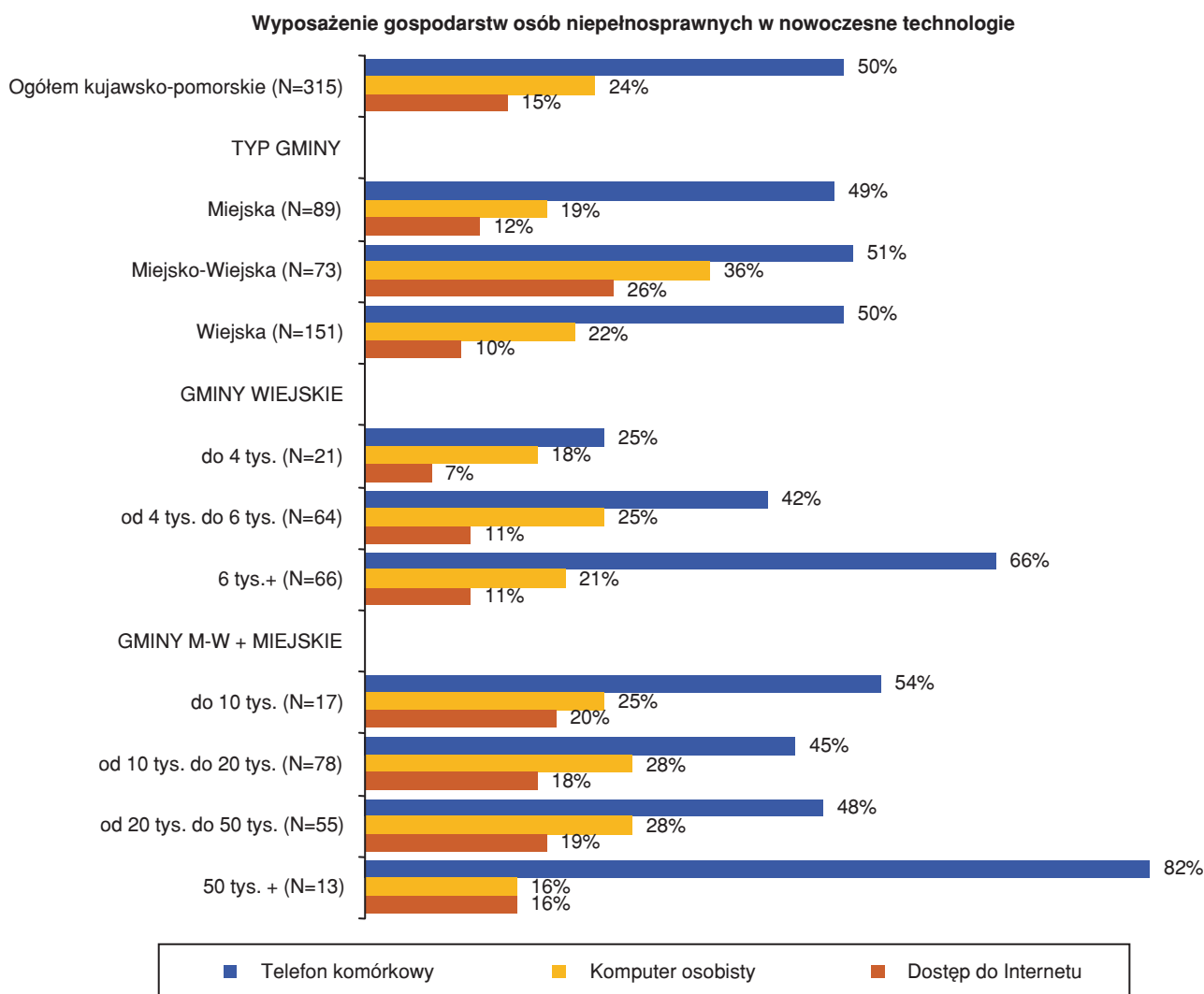
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Na poziomie całego kraju obserwujemy istotne różnice w dostępie do nowych technologii między mieszkańcami gmin wiejskich oraz gmin miejskich. Tymczasem zależności te zdają się nie występować w województwie kujawsko-pomorskim. Mamy do czynienia z podobnym odsetkiem posiadaczy telefonów komórkowych (około 50%) niezależnie od typu gminy.

Zauważmy też, że w gminach miejskich i wiejskich mamy do czynienia z podobnymi odsetkami posiadaczy komputerów osobistych i dostępu do Internetu. Zdecydowanie lepiej wyposażone pod tym względem są gospodarstwa niepełnosprawnych mieszkańców gmin miejsko-wiejskich.

W przypadku telefonów komórkowych obserwujemy wzrost odsetka ich posiadaczy wraz ze wzrostem wielkości gminy.

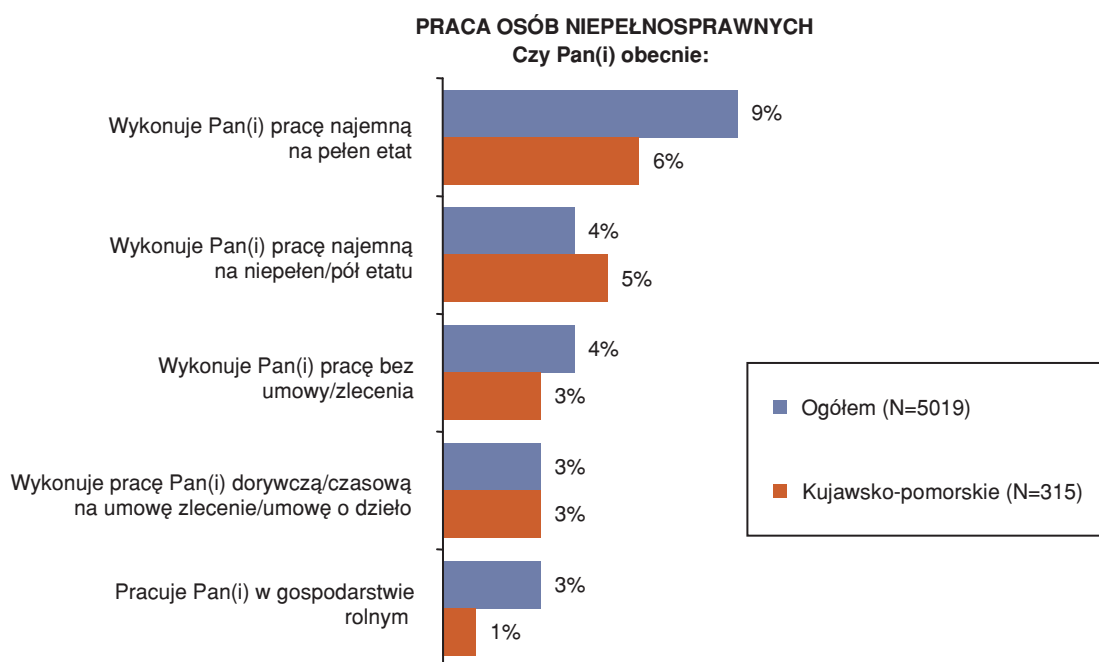
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

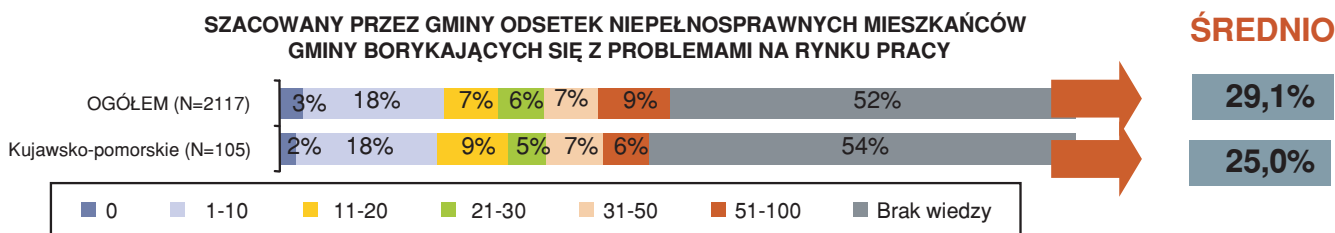
Problemy osób niepełnosprawnych

Gminy nie do końca zdają sobie również sprawę z bardzo trudnego położenia osób niepełnosprawnych **na rynku pracy**. Co więcej, nie potrafią nawet oszacować stopy bezrobocia wśród tej grupy. Podczas gdy samorządy gminne szacowały, iż z problemami na rynku pracy boryka się jedynie 29% niepełnosprawnych, w chwili badania trzech na czterech niepełnosprawnych (77%) w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, a tylko niespełna co dziesiąty badany deklarował posiadanie pracy najmniej na pełen etat.

W województwie kujawsko-pomorskim sytuacja pod względem zatrudnienia wygląda gorzej. Odsetek osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy kształtował się w dniu badania na poziomie wyższym, niż w całym kraju (83%). Pracę na pełen etat wykonywało zaledwie 6% badanych. Wbrew tym danym, gminy z województwa kujawsko-pomorskiego szacują, iż problemy na rynku pracy dotyczą jedynie co czwartego niepełnosprawnego mieszkańca województwa. Jest to nie tylko dużo mniej, niż w rzeczywistości, ale także mniej, niż w skali kraju.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

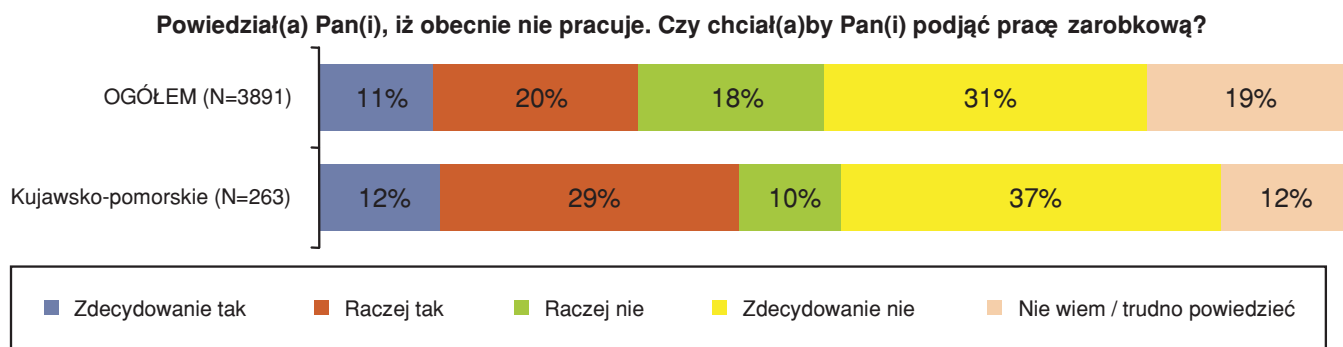

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

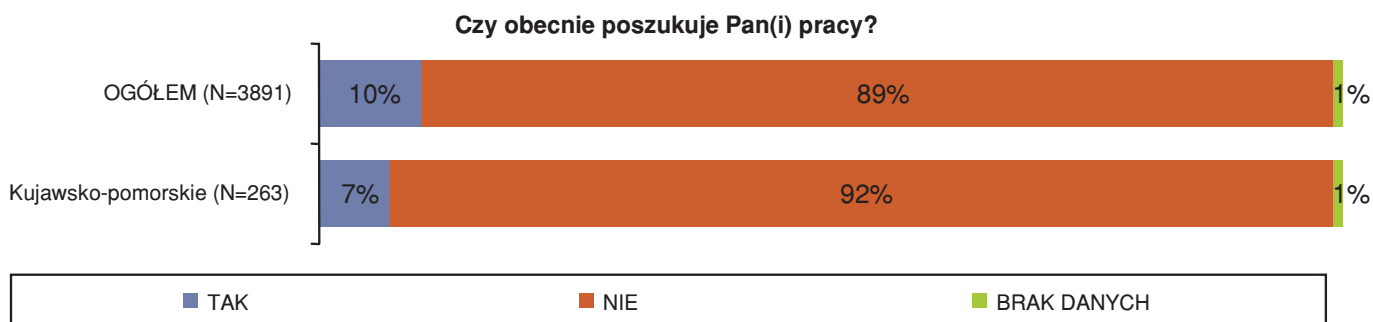
Problemy osób niepełnosprawnych

Skali tego problemu w żadnym wypadku nie powinien także umniejszać fakt, iż jedynie co trzeci niepracujący (31%) wyraża chęć podjęcia pracy zarobkowej, a tylko co dziesiąty (10%) aktywnie jej poszukuje. Wyniki te świadczą jedynie o bierności i bezradności niepełnosprawnych na rynku pracy, przekonanych o swojej niezdolności i niekompetencji. Tym bardziej konieczne wydają się działania na rzecz aktywizacji tej grupy.

Sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim niewiele różni się tu od sytuacji w całym kraju. Bezrobotni niepełnosprawni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego wydają się nieco bardziej bezradni na rynku pracy, niż badani ogółem, choć przejawiają większą chęć do podjęcia pracy. Ponad 40% niepełnosprawnych z tego województwa deklaruje, iż chcieliby podjąć pracę zarobkową, choć obecnie aktywnie poszukuje jej jedynie 7%.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

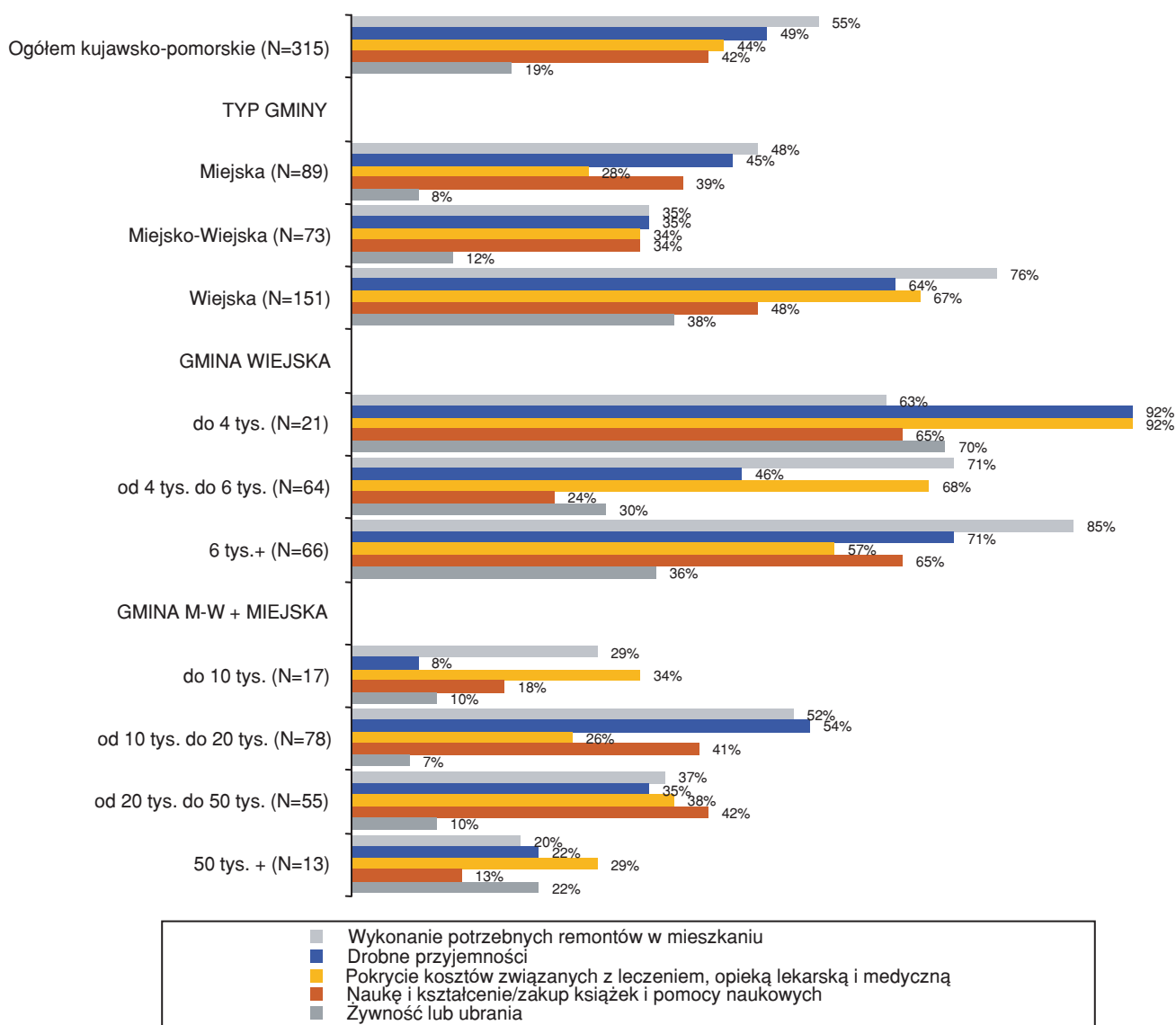
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

Problemy osób niepełnosprawnych

Zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa kujawsko-pomorskiego jakość życia niepełnosprawnego i skala doświadczanych przez niego problemów w bezpośredni sposób wiążą się z typem i wielkością zamieszkiwanej przez niego gminy. **Relatywnie najlepiej (niezależnie od wielkości gminy) żyje się mieszkańcom gmin miejskich.** W nich odnotowano wyższy poziom satysfakcji w niemal wszystkich badanych aspektach.

W przypadku gmin wiejskich i gmin miejsko-wiejskich o zadowoleniu z życia decyduje wielkość gminy – generalnie im większa gmina, tym jej mieszkańcom żyje się lepiej.

Odsetek gospodarstw, w których w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie starczyło pieniędzy na poszczególne wydatki:

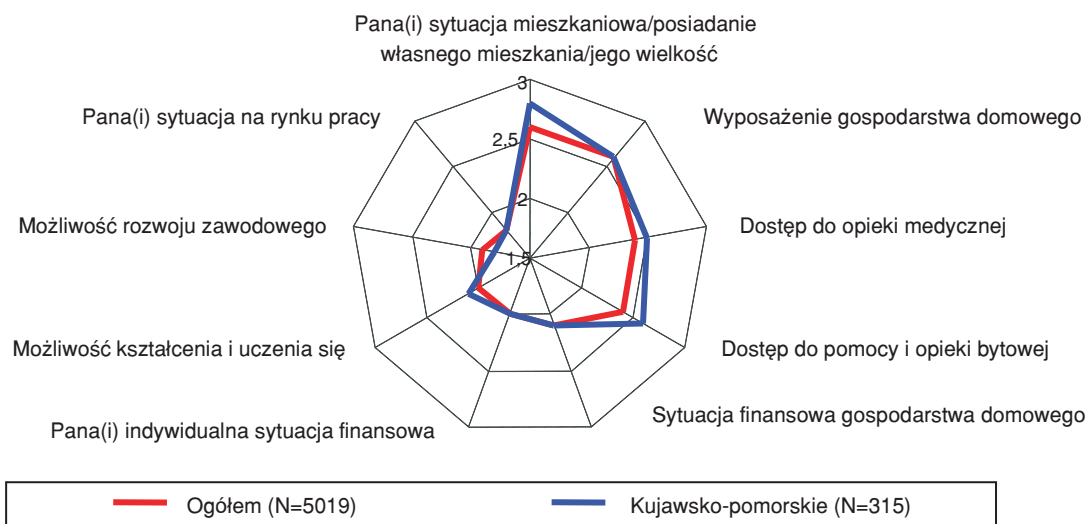

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Problemy osób niepełnosprawnych

Odnosząc satysfakcję z różnych dziedzin życia niepełnosprawnych mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego do odpowiednich danych w skali całego kraju widać, że w przypadku większości dziedzin województwo kujawsko-pomorskie wypada nieco powyżej średniej. Nieznacznie gorzej, niż w skali całego kraju niepełnosprawni w województwie kujawsko-pomorskim oceniają jedynie możliwości rozwoju zawodowego. Wyraźniej bardziej pozytywnie oceniano sytuację mieszkaniową oraz dostęp do pomocy i opieki bytowej.

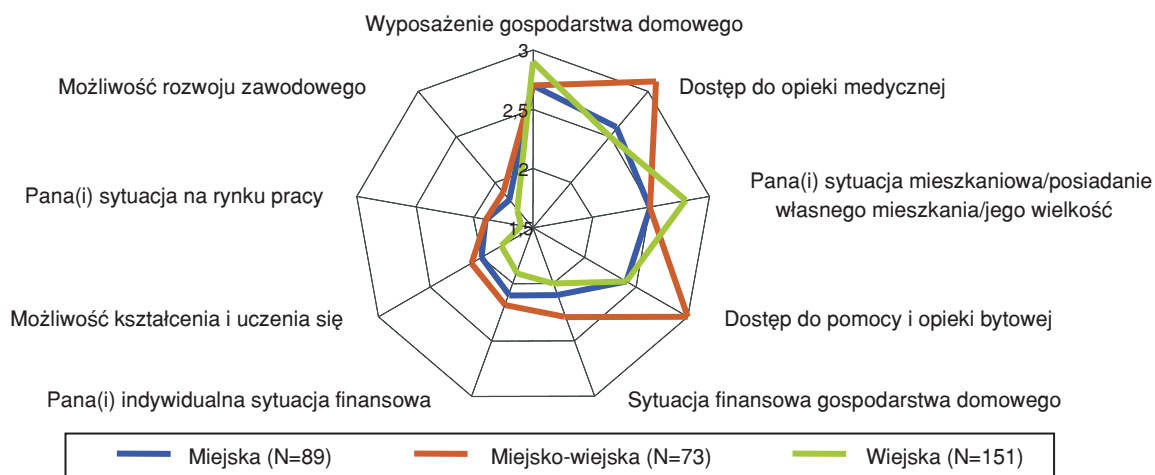
OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

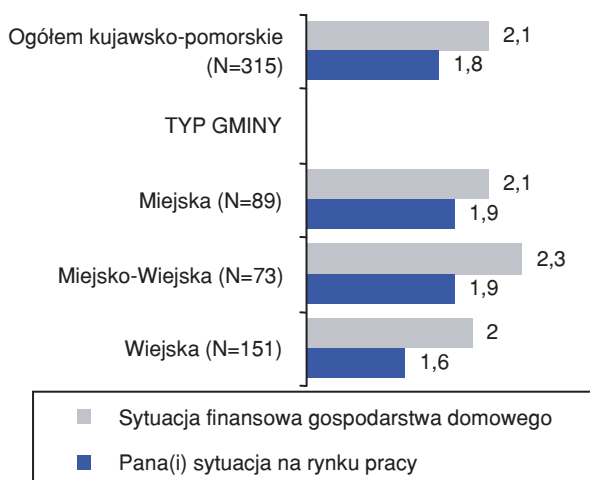
SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Problemy osób niepełnosprawnych

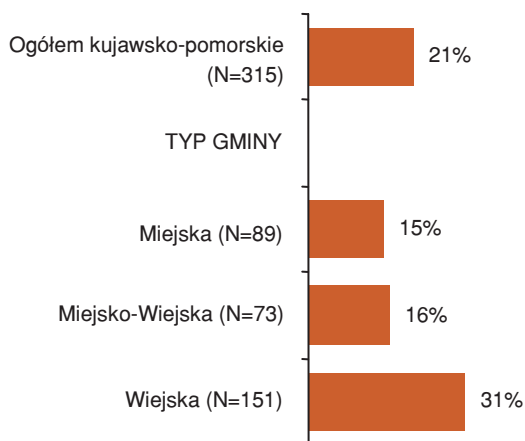
Jak widać na poniższych rysunkach, osoby niepełnosprawne w województwie kujawsko-pomorskim nie są szczególnie zadowolone ani ze swej sytuacji finansowej, ani również z sytuacji na rynku pracy. Również ocena własnej sytuacji mieszkaniowej nie napawa optymizmem – jedna piąta osób niepełnosprawnych określa własne warunki mieszkaniowe jako złe bądź tragiczne. Z najgorszą sytuacją pod tym względem mamy do czynienia w gminach wiejskich, gdzie blisko jeden na trzech respondentów uskarża się na warunki mieszkaniowe. W gminach miejskich i miejsko-wiejskich sytuacja wygląda dużo lepiej, ale nadal pozostawia wiele do życzenia. **Wydaje się, że samorządy gminne, zwłaszcza w przypadku gmin wiejskich, wyraźnie niedoszacowują skali tych problemów.**

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

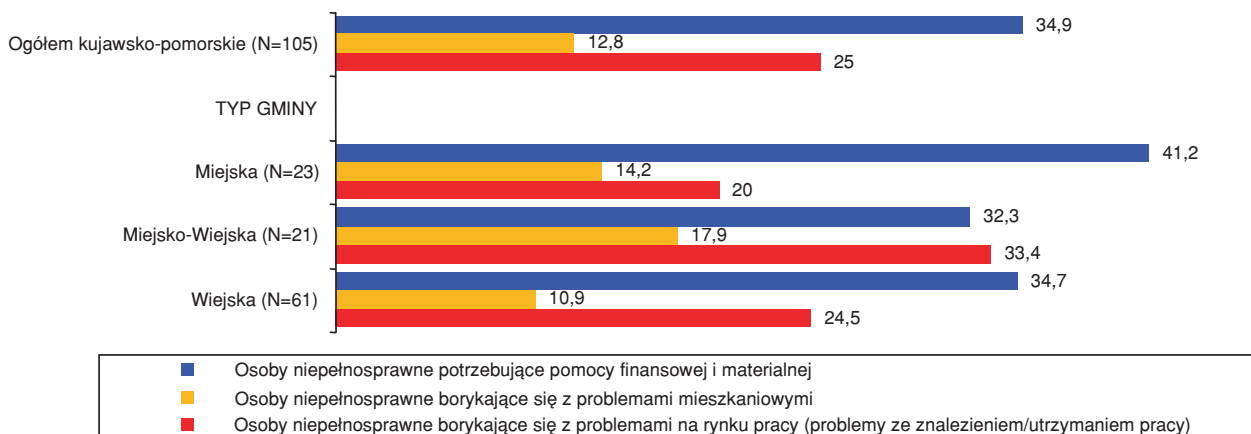
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA JEST RACZEJ W ZŁYM STANIE + JEST W TRAGICZNYM STANIE

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Szacowany przez gminy odsetek niepełnosprawnych mieszkańców gminy borykających się z następującymi problemami - ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

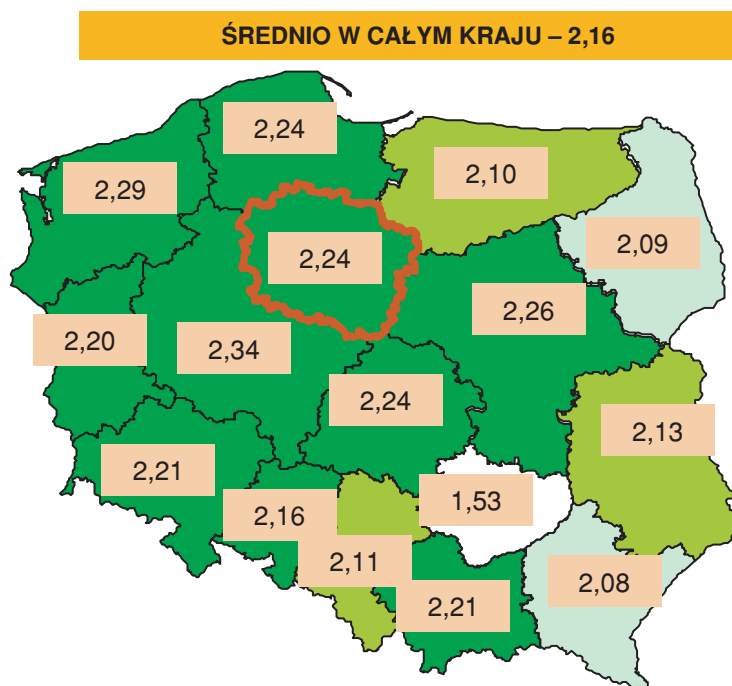
Problemy osób niepełnosprawnych

Biorąc pod uwagę osiem następujących wymiarów, stworzyliśmy ogólny wskaźnik **zadowolenia z jakości życia**. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną zadowolenia wskazywanego przez respondenta w każdym z ośmiu obszarów.

- Wyposażenie gospodarstwa domowego
- Dostęp do opieki medycznej
- Dostęp do pomocy i opieki bytowej
- Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego
- Możliwość kształcenia i uczenia się
- Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa
- Możliwość rozwoju zawodowego
- Pana(i) sytuacja na rynku pracy

Poniższa mapa wskazuje na regionalne różnice w ocenie jakości życia w badanych przez nas ośmiu obszarach. Relatywnie, największe zadowolenie deklarują niepełnosprawni mieszkańcy Polski północno-zachodniej oraz Polski centralnej. Jakość swojego życia najgorzej oceniają zaś mieszkańcy województw wschodnich oraz województwa świętokrzyskiego. **Województwo kujawsko-pomorskie należy do grupy województw o najwyższym wskaźniku zadowolenia z jakości życia**. Zauważmy jednak, iż nadal jest to wynik poniżej środka skali (w przypadku prawie każdego z województw) – a zatem, świadczy raczej o mniejszym niezadowoleniu, niż o większym zadowoleniu.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z JAKOŚCI ŻYCIA - ŚREDNIE W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

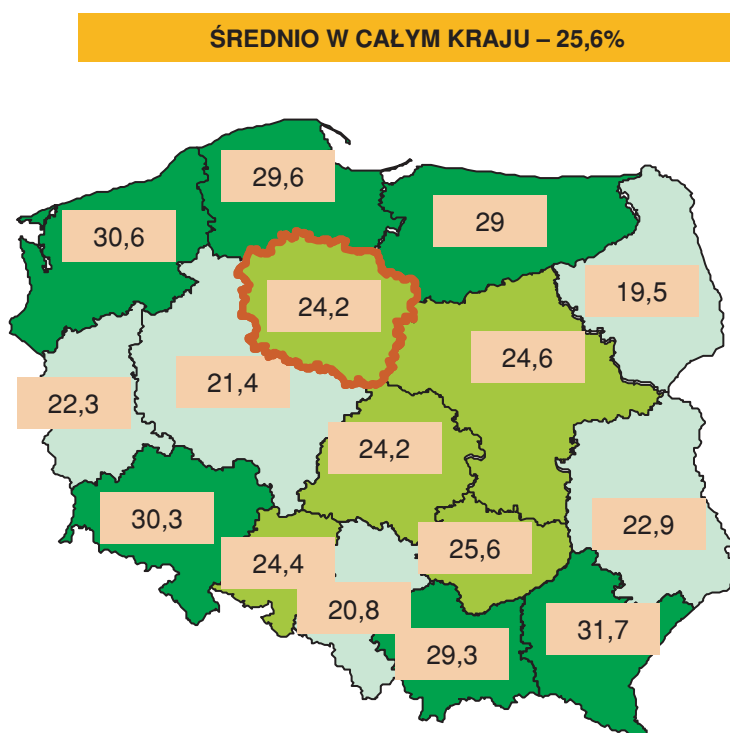
Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwowane między województwami różnice w jakości życia osób niepełnosprawnych nie wszędzie przekładają się również na przekonania samorządów gminnych. W szczególności dotyczy to województwa podlaskiego, lubuskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego. Podczas gdy mieszkańcy tych województw relatywnie najgorzej oceniają jakość swojego życia, samorządowcy najniżej szacują odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy.

Ze złej sytuacji życiowej swoich mieszkańców dość dobrze zdają sobie sprawę gminy z województwa warmińsko-mazurskiego oraz podkarpackiego. W przypadku województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego oraz dolnośląskiego świadomość problemów osób niepełnosprawnych jest najwyższa i najwyższe jest też zadowolenie niepełnosprawnych.

W województwie kujawsko-pomorskim szacowany przez gminy odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy jest nieco niższy, niż przeciętnie.

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI FINANSOWYMI, MIESZKANIOWYMI I PROBLEMAMI NA RYNKU PRACY

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W kontekście skali problemów, szczególnie w przypadku gmin wiejskich, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Wnioski te dotyczą zarówno całej Polski, jak również województwa kujawsko-pomorskiego. Wyniki badań wskazują na niedostosowanie obecnego systemu organizacji wsparcia osób niepełnosprawnych do ich potrzeb i możliwości.

- ❑ Po pierwsze, podkreślić należy, iż **osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, do kogo mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją.** W województwie kujawsko-pomorskim świadomość ta jest jednak wyższa, niż w skali całego kraju.
- ❑ Po drugie, **instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych nie wywiązują się należycie ze swoich zadań.** Z drugiej strony natomiast, **samorządy gminne nie radzą sobie z ciężarem spływających na nie obowiązków.** Choć same często chwalą się swoimi dokonaniem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, to w oczach niepełnosprawnych jest to tylko kropla w morzu ich potrzeb.
- ❑ Wreszcie, niedoceniona pozostaje rola organizacji pozarządowych. Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w skali całego kraju (przede wszystkim w gminach wiejskich i we wschodniej części) nadal działa ich niewiele.

Mówiąc o instytucjach pomocy, osoby niepełnosprawne swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im **Ośrodkach Pomocy Społecznej**, dokąd najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia – do tego stopnia, iż osoby niepełnosprawne często przypisują pomoc uzyskaną z innych źródeł miejskim i gminnym Ośrodkom Pomocy Społecznej.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie kojarzone są z pomocą w drugiej kolejności, jednak daleko za OPS. PCPRy swoją ofertę kierują również do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając praktycznie poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich.

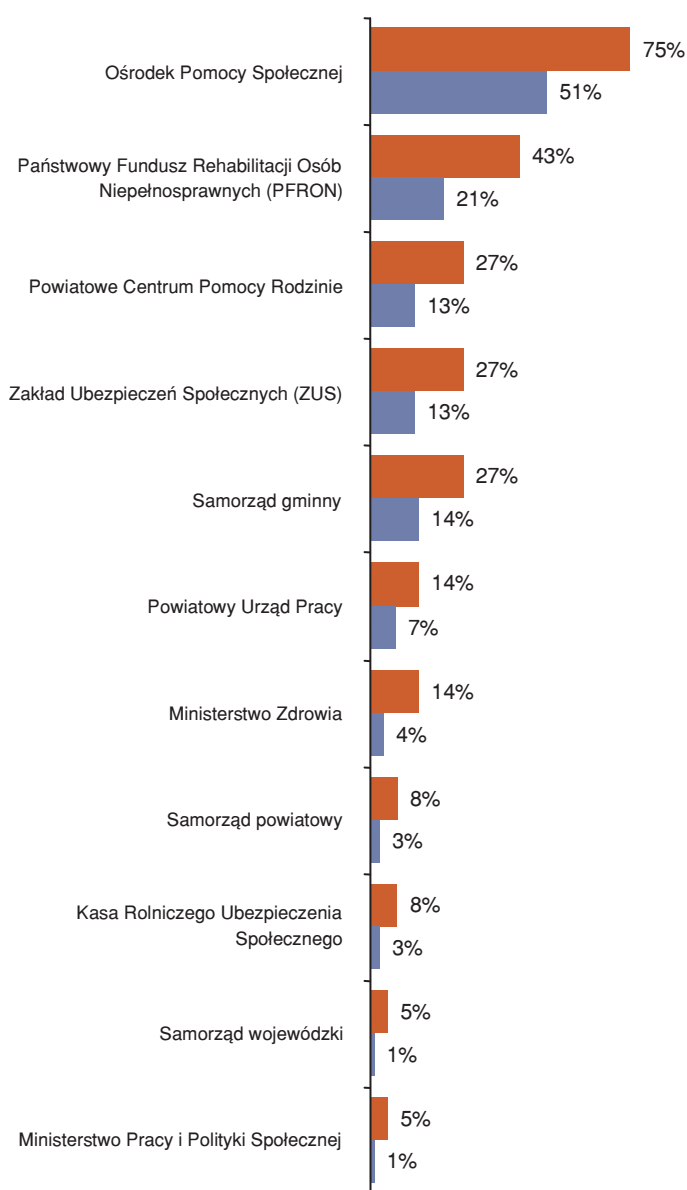
W trzeciej kolejności osoby niepełnosprawne wymieniają **PFRON** oraz samorządy **gminne. Instytucje centralne i wojewódzkie**, poza Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pozostają praktycznie niedostępne dla osób niepełnosprawnych.

Jak pokazują wyniki badań, **podmioty niepubliczne** – organizacje pozarządowe, parafie, czy wreszcie osoby prywatne odgrywają nadal dość ograniczoną, choć niezwykle ważną rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie dotyczy to jednak **rodzin osób niepełnosprawnych**, które wydają się niezastąpionym źródłem pomocy dla tej grupy.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Niepełnosprawni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego wykazują się większą znajomością instytucji wsparcia, niż ogół osób niepełnosprawnych. Z drugiej jednak strony przy większej świadomości możliwych źródeł pomocy przeważnie rzadziej z nich korzystają.

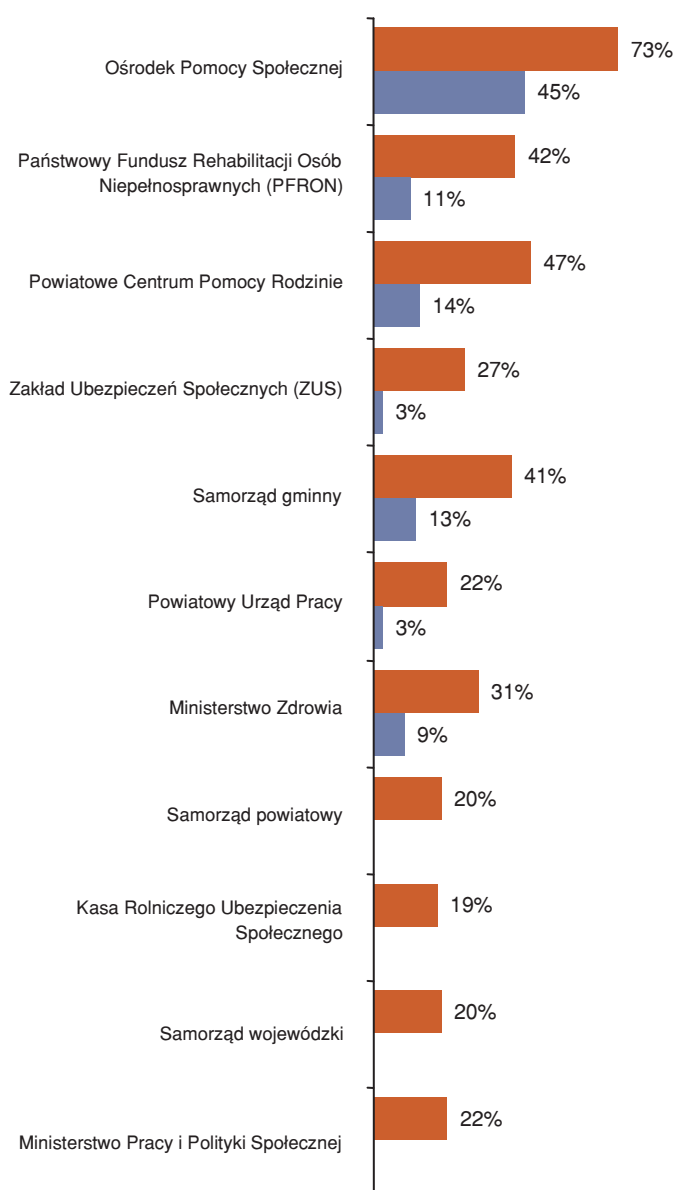
ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

■ ZNAJOMOŚĆ - Ogółem
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - Ogółem

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

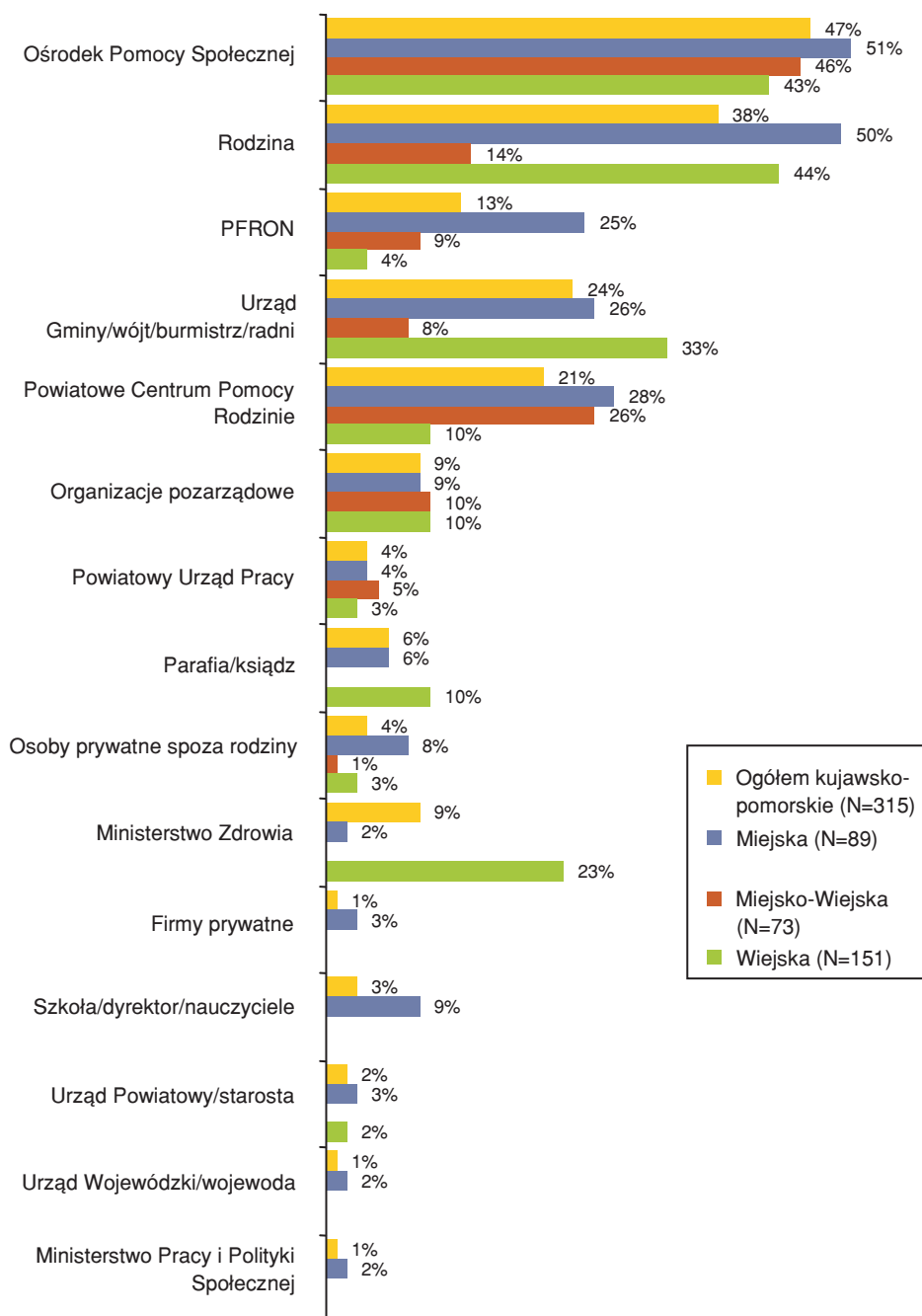
■ ZNAJOMOŚĆ - Kujawsko-pomorskie
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - Kujawsko-pomorskie

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie są prawie niedostępne dla mieszkańców wsi. W województwie kujawsko-pomorskim korzystał z ich pomocy więcej, niż co czwarty mieszkaniec gmin miejskich i miejsko-wiejskich.

KORZYSTANIE Z POMOCY INSTYTUCJI WSPARCIA W CIĄGU OSTATNICH TRZECH LAT ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

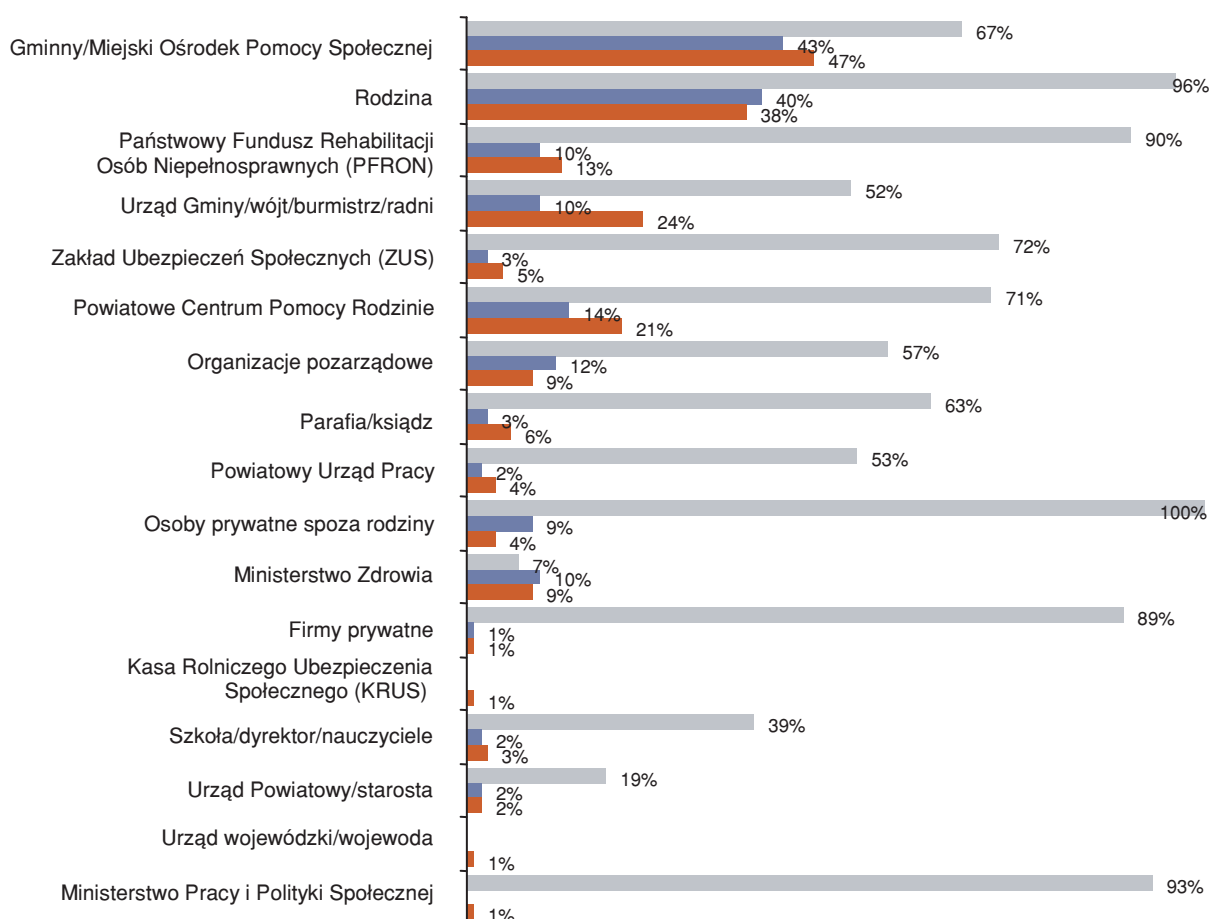
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Obserwujemy też duże **rozbieżności pod względem oceny ilości i jakości** otrzymanej pomocy. Wyjątkiem jest tu oczywiście pomoc w ramach rodziny – jedno z najsilniejszych i najwyżej ocenianych źródeł pomocy. Ponadto w województwie kujawsko-pomorskim bardzo wysoko oceniana jest pomoc płynąca z centralnego szczebla – od PFRON oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Stosunkowo dobrze oceniana jest też pomoc uzyskana w PCPR i ZUS. Ośrodki Pomocy Społecznej i Urzędy Gmin także oceniane są raczej pozytywnie – tego typu opinie formułowało odpowiednio 67% i 52% korzystających z pomocy tych instytucji osób.

ZESTAWIENIE KORZYSTANIA Z POMOCY INSTYTUCJI Z ODSETEKIEM DOBRZE OCENIAJĄCYCH DANĄ INSTYTUCJĘ (WŚRÓD OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z JEJ POMOCY) ORAZ ODSETEKIEM OSÓB UWAŻAJĄCYCH, IŻ DANĄ INSTYTUCJĄ NAJWIĘCEJ POMAGA

- Odsetek pozytywnie oceniających źródło pomocy (bardzo + raczej dobrze) (N=osoby, które korzystały z pomocy tego źródła) - kujawsko-pomorskie
- Odsetek oceniających, iż instytucja najczęściej pomaga (w pierwszej, drugiej i trzeciej kolejności) (N=ogółem, wszyscy badani) - kujawsko-pomorskie
- Odsetek korzystających z pomocy instytucji (N=ogółem, wszyscy badani) - kujawsko-pomorskie

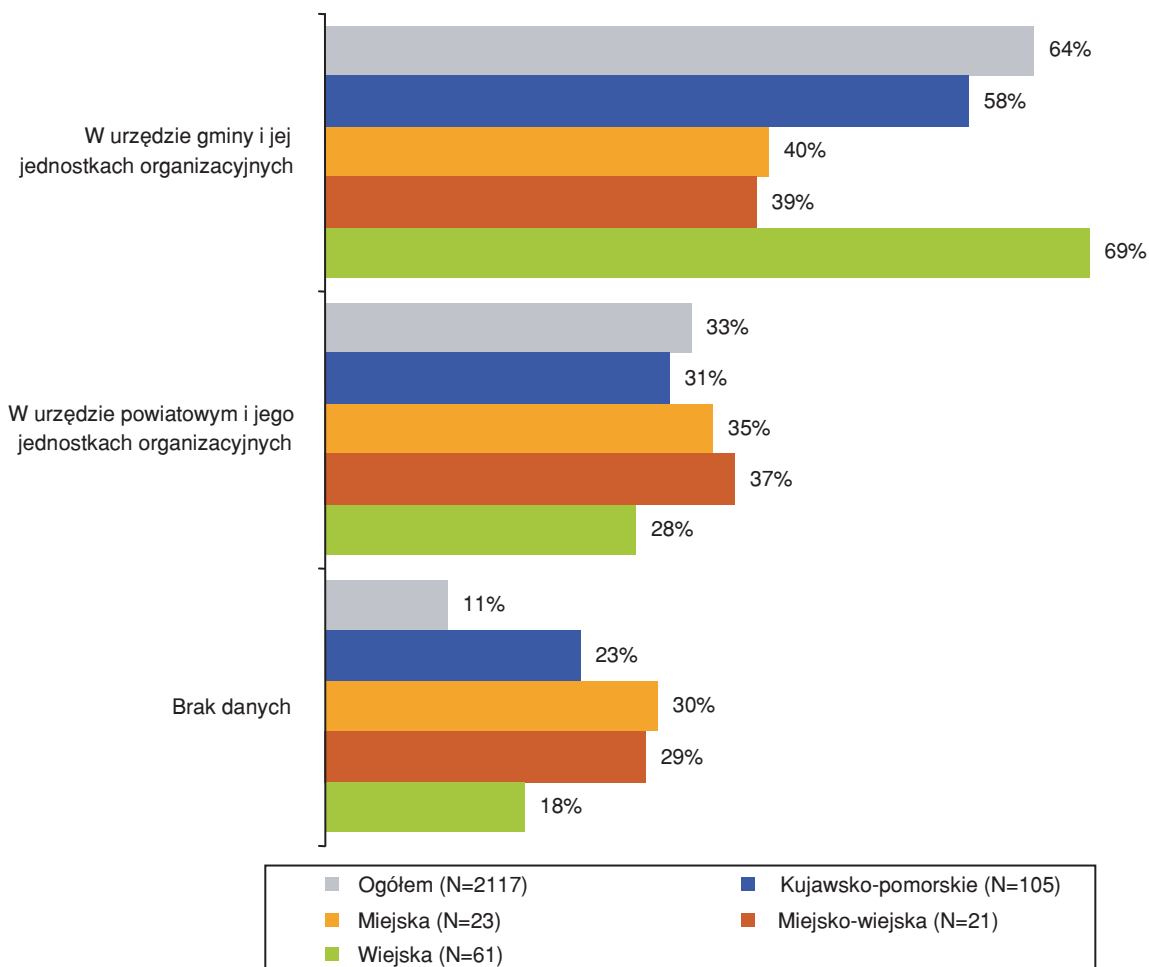
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Znaczenie urzędu gminy i jej jednostek administracyjnych dla osób niepełnosprawnych bez wahania potwierdzają również samorządy gminne. W województwie kujawsko-pomorskim szacują one, iż ponad połowa niepełnosprawnych (58%) pomocy i wsparcia szuka właśnie u nich, a nie w samorządach powiatowych. **W przypadku gmin wiejskich odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi 69%.**

Samorządy gminne wykazują jednak tendencję do znacznego przeszacowywania instytucji na szczeblu powiatowym jako wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Dane w sposób dobitny pokazują, że osoba niepełnosprawna szukając pomocy poza rodziną pierwsze kroki kieruje zwykle do urzędu gminnego, a znacznie rzadziej dociera aż do szczebla powiatowego.

**Gdzie zgłaszają się niepełnosprawni mieszkańcy Pana(i) gminy szukając pomocy i wsparcia?
Proszę zaznaczyć jaki procent niepełnosprawnych szuka pierwszego wsparcia w gminie,
a jaki w powiecie?**

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

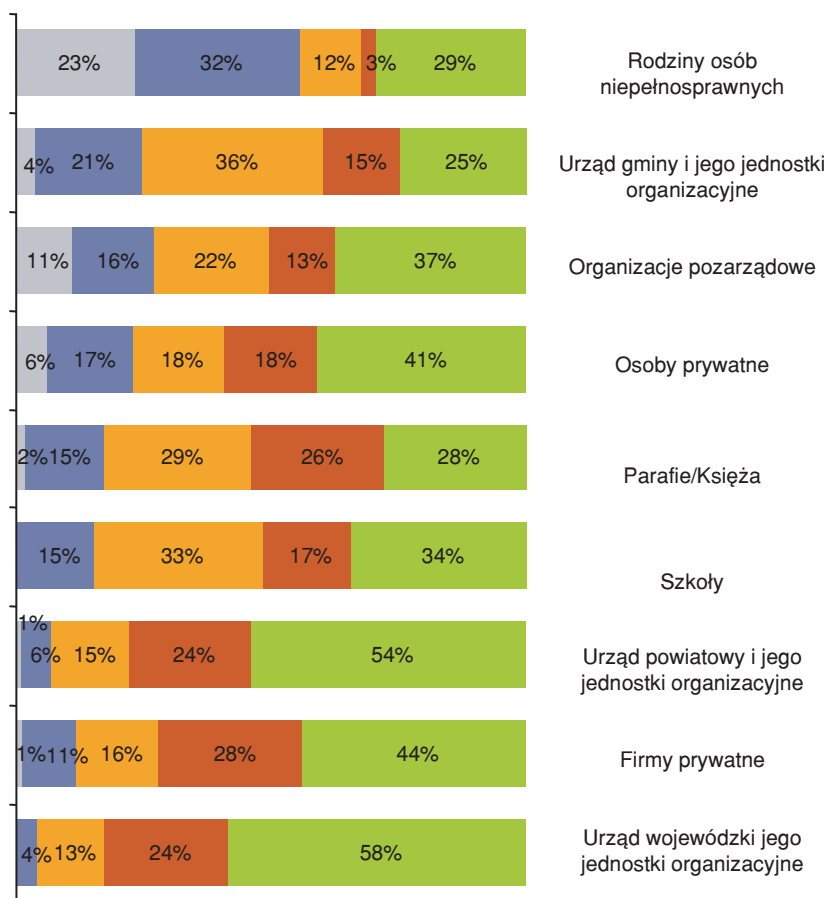
Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Choć samorządy gminne, zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa kujawsko-pomorskiego, są bez wątpienia najważniejszym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla niepełnosprawnych, to na pewno nie są źródłem idealnym. Przedstawiciele samorządów gminnych wydają się być jednak innego zdania. Podczas gdy pozytywne oceny wystawia im jedynie co czwarty niepełnosprawny, same nie wahają się chwalić swoimi sukcesami. Samorządy gminne oceniając swą pomoc stawiają ją prawie na równi z pomocą świadczoną przez rodzinę osoby niepełnosprawnej.

Widać wyraźnie, że samorządy gminne, w przypadku niemal wszystkich ocenianych źródeł, mają skłonność do przeszacowywania pomocy, jaką otrzymują osoby niepełnosprawne. Szczególnie duże rozbieżności widać w przypadku oceny roli jednostek powiatowych.

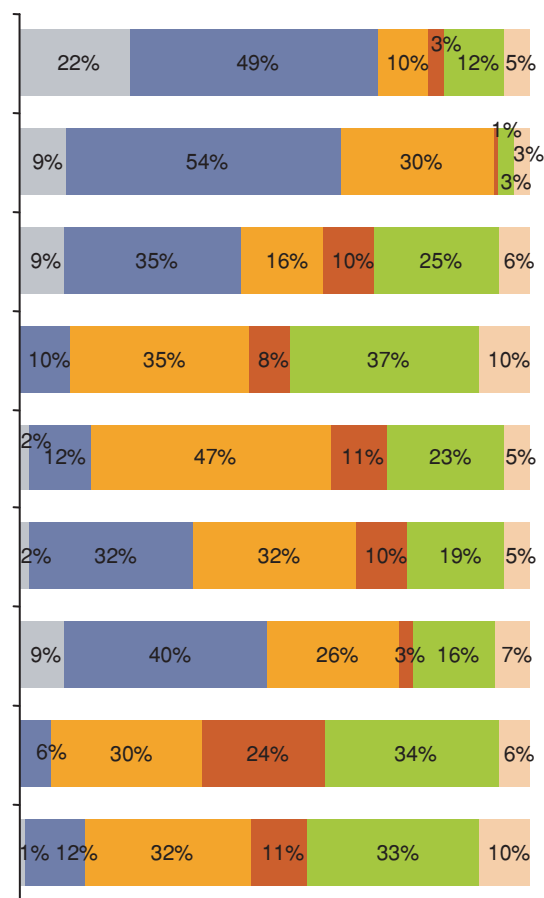
Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

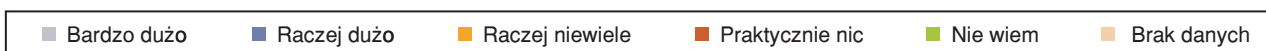

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

SAMORZĄDY GMINNE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

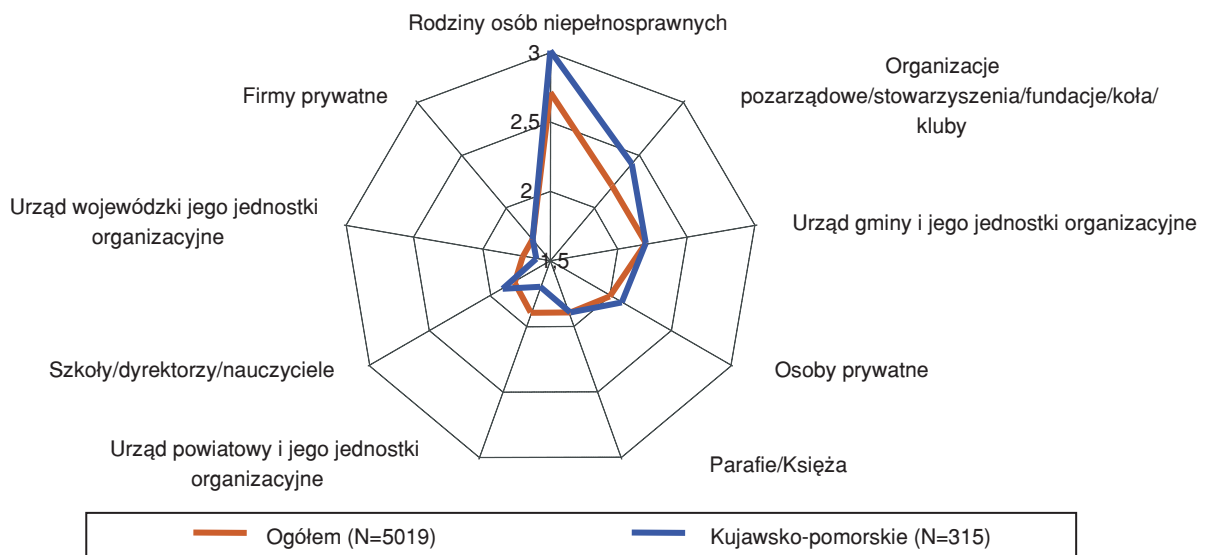

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego zdecydowanie lepiej, niż przeciętnie oceniana jest przede wszystkim pomoc uzyskana od rodziny, a także organizacji pozarządowych oraz szkół. Wyraźnie zaznacza się też zdecydowanie mniejsza rola instytucji wyższego szczebla – urzędów powiatowych i wojewódzkich, które oceniane są w województwie kujawsko-pomorskim gorzej, niż przeciętnie.

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

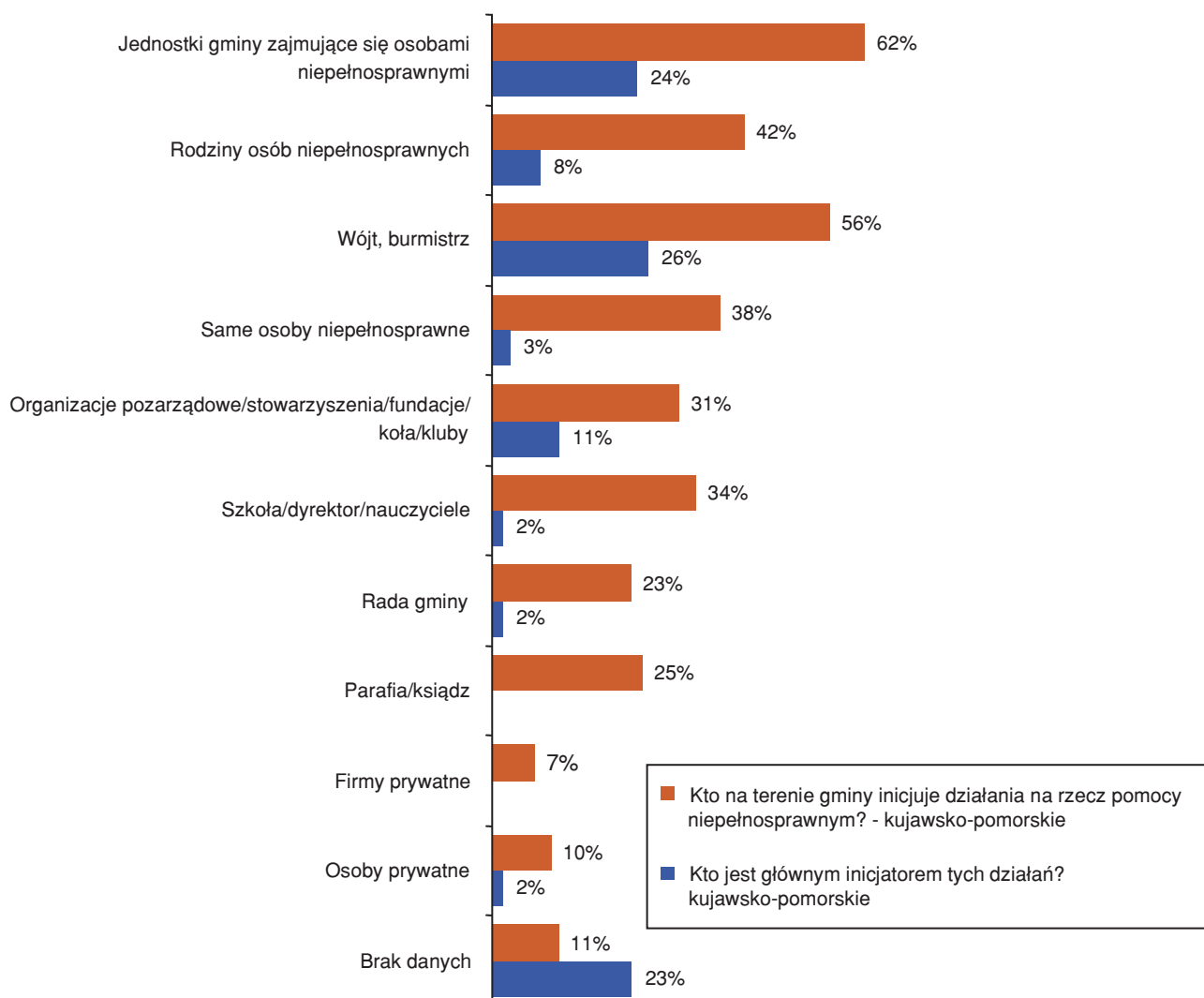
SKALA: 4=Bardzo dużo, 3=Raczej dużo, 2=Raczej niewiele, 1=Praktycznie nic

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W świetle opinii samych osób niepełnosprawnych zdecydowanie przesadzona wydaje się również, przypisywana sobie przez samorządy gminne, rola w inicjowaniu działań na rzecz tej grupy. W województwie kujawsko-pomorskim tendencja ta, choć słabsza niż w całym kraju, jest jednak wyraźna. 24% samorządów województwa kujawsko-pomorskiego twierdzi, że są głównymi inicjatorami działań na rzecz osób niepełnosprawnych, zaś kolejne 26% wskazuje, iż rolę tę pełni wójt lub burmistrz (w skali kraju odsetki te wynoszą odpowiednio 46% i 17%).

INICJATORZY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Należy zaznaczyć, że dostęp do instytucji i organizacji wsparcia jest silnie zróżnicowany ze względu na typ gminy. Województwo kujawsko-pomorskie nie odbiega tutaj od całego kraju. Obserwujemy ogromne dysproporcje pod tym względem między gminami miejskimi, a gminami wiejskimi. W najgorszej sytuacji są niepełnosprawni mieszkańcy gmin wiejskich, w szczególności tych najmniejszych, którzy praktycznie korzystają jedynie z pomocy najbliższych im instytucji - rodziny i Ośrodków Pomocy Społecznej. Co ciekawe, większość z nich deklaruje, iż uzyskała także pomoc z Ministerstwa Zdrowia.

Inne źródła pomocy, jeżeli w ogóle są dostępne, to przede wszystkim dla mieszkańców gmin miejskich. Dotyczy to przede wszystkim Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Powiatowych Urzędów Pracy oraz organizacji pozarządowych. Zauważmy zatem, że pomoc, jaką mogą uzyskać mieszkańcy gmin miejskich jest dużo bardziej różnorodna. Jednocześnie jej skala może być większa dzięki wielości źródeł.

Tabela 1. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat, ze względu na typ i wielkość gminy.

	Ogółem kujawsko-pomorskie (N=315)	TYP GMINY			GMINY WIEJSKIE			GM. M-W I MIEJSKIE			
		Miejska (N=89)	Miejsko-wiejska (N=73)	Wiejska (N=151)	do 4 tys. (N=21)	od 4 tys. do 6 tys. (N=64)	6 tys.+ (N=66)	do 10 tys. (N=17)	od 10 tys. do 20 tys. (N=78)	od 20 tys. do 50 tys. (N=55)	50 tys. + (N=13)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	47%	51%	46%	43%	48%	46%	37%	28%	57%	54%	0%
Rodzina	38%	50%	14%	44%	86%	26%	47%	39%	50%	10%	27%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	24%	26%	8%	33%	33%	26%	39%	5%	29%	9%	2%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21%	28%	26%	10%	1%	7%	17%	17%	34%	23%	14%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	13%	25%	9%	4%	13%	4%	2%	47%	19%	7%	18%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	9%	9%	10%	10%	0%	3%	19%	0%	7%	13%	20%
Ministerstwo Zdrowia	9%	2%	0%	23%	67%	0%	31%	10%	0%	0%	2%
Parafia/ksiądz	6%	6%	0%	10%	10%	7%	13%	0%	7%	0%	0%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	5%	4%	5%	5%	1%	5%	8%	18%	2%	4%	7%
Osoby prywatne spoza rodziny	4%	8%	1%	3%	1%	6%	1%	11%	6%	1%	2%
Powiatowy Urząd Pracy	4%	4%	5%	3%	10%	2%	3%	0%	4%	7%	5%
Szkoła/dyrektor/nauczyciele	3%	9%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	10%	0%	0%
Urząd Powiatowy/starosta	2%	3%	0%	2%	3%	0%	3%	16%	0%	0%	0%
Firmy prywatne	1%	3%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	3%	0%	2%
Urząd wojewódzki/wojewoda	1%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	11%	0%	0%	0%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	1%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	11%	0%	0%	0%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	1%	0%	0%	2%	9%	1%	1%	0%	0%	0%	0%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Obserwujemy geograficzne zróżnicowanie liczby osób korzystających z pomocy poszczególnych instytucji/organizacji udzielających wsparcia niepełnosprawnym.

Największy odsetek niepełnosprawnych zgłasza się do poszczególnych instytucji/organizacji w następujących województwach:

- Gminne/Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej:** świętokrzyskie, dolnośląskie, łódzkie, zachodniopomorskie.
- Rodzina:** mazowieckie, pomorskie, łódzkie.
- PFRON:** dolnośląskie, małopolskie, opolskie, pomorskie, zachodniopomorskie.
- Urząd gminy:** świętokrzyskie, podkarpackie, lubelskie, kujawsko-pomorskie.
- PCPR:** wielkopolskie, opolskie, kujawsko-pomorskie.
- Organizacje pozarządowe:** małopolskie, wielkopolskie, opolskie.
- Parafie/księża:** świętokrzyskie, opolskie, dolnośląskie.
- Powiatowy Urząd Pracy:** dolnośląskie, śląskie.

W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego stosunkowo wysokie odsetki niepełnosprawnych zgłaszają się do PCPR i urzędów gminy. Relatywnie rzadko (w odniesieniu do województw pozostałych) niepełnosprawni korzystają z pomocy OPS, PFRON, ZUS, PUP, a także parafii i księży.

Tabela 2. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat, ze względu na województwo.

	dolnośląskie (N=314)	kujawsko-pomorskie (N=315)	lubelskie (N=314)	lubuskie (N=314)	łódzkie (N=314)	małopolskie (N=314)	mazowieckie (N=314)	opolskie (N=314)	podkarpackie (N=314)	podlaskie (N=314)	pomorskie (N=314)	śląskie (N=314)	świętokrzyskie (N=314)	warmińsko-pomorskie (N=314)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=314)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	62%	47%	51%	50%	60%	53%	53%	46%	35%	50%	47%	49%	84%	54%	52%	60%
Rodzina	24%	38%	28%	21%	40%	36%	71%	33%	25%	38%	44%	33%	39%	32%	35%	29%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	37%	13%	19%	19%	17%	33%	14%	29%	21%	25%	29%	14%	21%	15%	22%	29%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	14%	24%	24%	10%	23%	15%	18%	16%	23%	10%	11%	16%	56%	15%	12%	15%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	5%	10%	19%	12%	20%	15%	22%	9%	21%	27%	21%	15%	9%	19%	19%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14%	21%	11%	11%	12%	17%	6%	24%	14%	17%	18%	17%	9%	8%	31%	11%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	13%	9%	6%	8%	11%	22%	10%	16%	7%	7%	14%	11%	5%	4%	18%	8%
Powiatowy Urząd Pracy	20%	4%	5%	6%	8%	9%	10%	11%	7%	11%	8%	17%	11%	7%	9%	8%
Parafia/ksiądz	17%	6%	11%	3%	7%	13%	12%	17%	8%	5%	9%	5%	21%	3%	3%	5%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

5. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

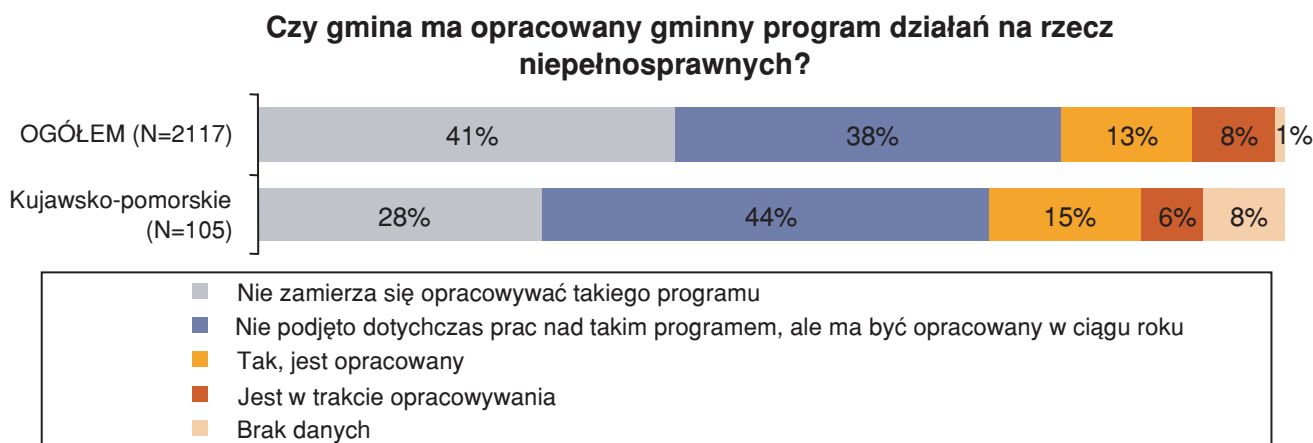

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jednym ze wskaźników, które pozwalają ocenić działalność samorządów gminnych w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest istnienie opracowanego gminnego programu działań na rzecz tej grupy.

Zarówno w skali kraju, jak również w województwie kujawsko-pomorskim jedynie co piąta gmina ma opracowany lub jest w trakcie opracowywania gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. 44% gmin w województwie kujawsko-pomorskim deklaruje, że taki program ma być opracowany w ciągu najbliższego roku. Kwestią otwartą pozostaje to, czy rzeczywiście tak się stanie, czy też są to tylko pożądane społecznie deklaracje – na potrzeby badania.

W województwie kujawsko-pomorskim 28% samorządów gminnych nie ma w planach opracowania programu działań na rzecz niepełnosprawnych. Kolejne 8% nie dostarczyło żadnej odpowiedzi na to pytanie. Możemy zatem podejrzewać, iż co trzecia gmina w województwie kujawsko-pomorskim nie zamierza w ogóle podejmować prac nad programami działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

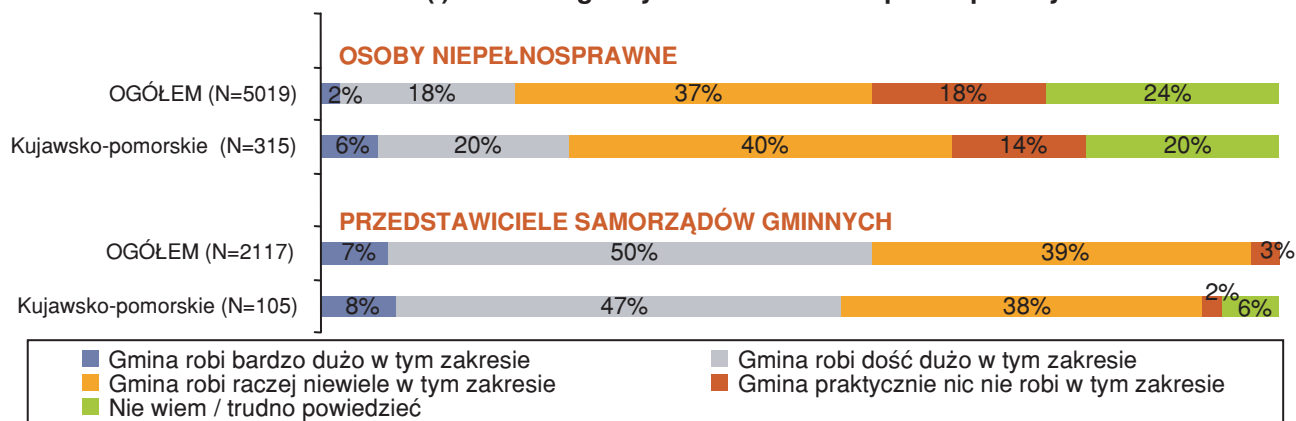
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

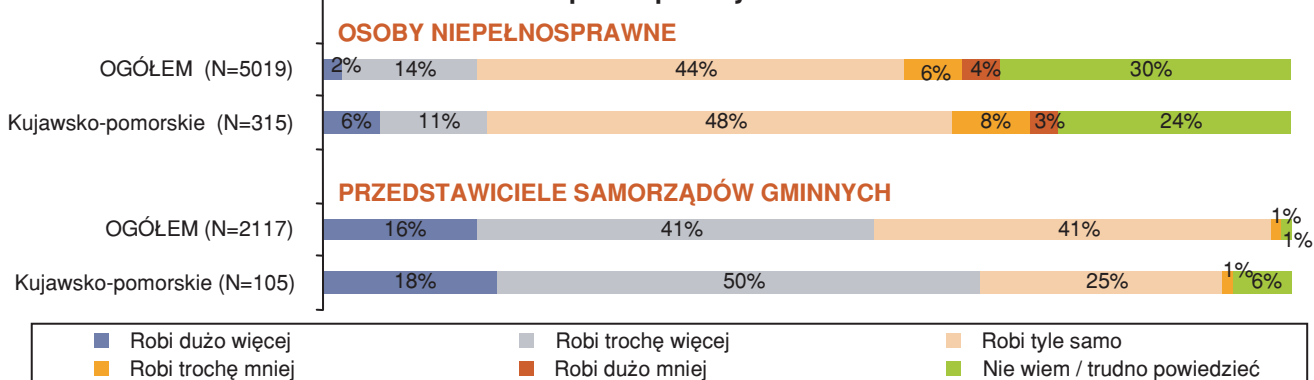
Opisane we wcześniejszej części syntezy rozbieżności w ocenie jakości pomocy świadczonej przez gminy osobom niepełnosprawnym stają się szczególnie widoczne przy bardziej wnikliwej analizie. **Osoby niepełnosprawne z dużo większą rezerwą wypowiadają się o działalności władz gminy na rzecz ich grupy, niż czynią to przedstawiciele samorządów gminnych.** Prawidłowość ta dotyczy w równym stopniu województwa kujawsko-pomorskiego, jak i całego kraju. Warto jednak podkreślić, że przedstawiciele samorządów gminnych województwa kujawsko-pomorskiego są nieco mniej krytyczni w stosunku do własnej działalności niż ogół badanych.

Jedynie co czwarty niepełnosprawny mieszkaniec województwa kujawsko-pomorskiego w pozytywnym świetle postrzega działania gminne na rzecz niepełnosprawnych, podczas gdy ponad połowa przedstawicieli samorządów gminnych uważa, że gmina robi dużo w tym zakresie. Jednak co gorsza, osoby niepełnosprawne bardzo rzadko dostrzegają pozytywne zmiany w kontekście działań podejmowanych na ich rzecz przez gminę. Jedynie 17% niepełnosprawnych mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego deklaruje, że gmina robi więcej obecnie, niż 3 lata temu. Pod tym względem przedstawiciele władz gminnych wyrażają zdecydowanie bardziej entuzjastyczne opinie.

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

Jak z perspektywy trzech ostatnich lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

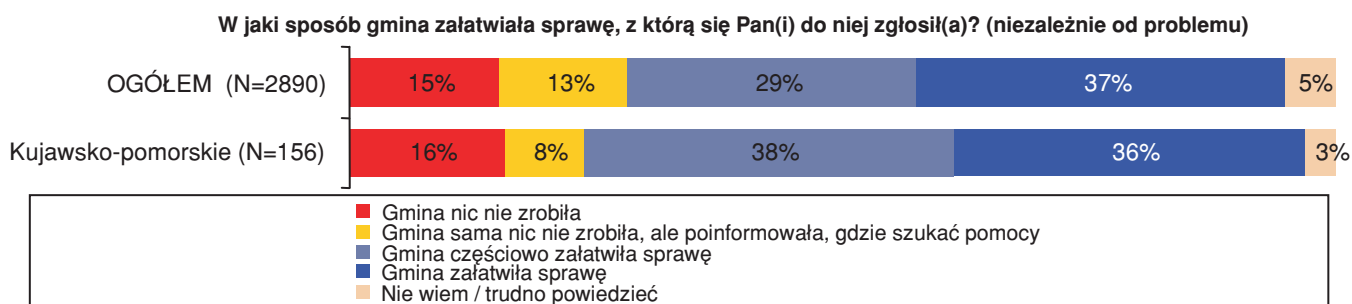

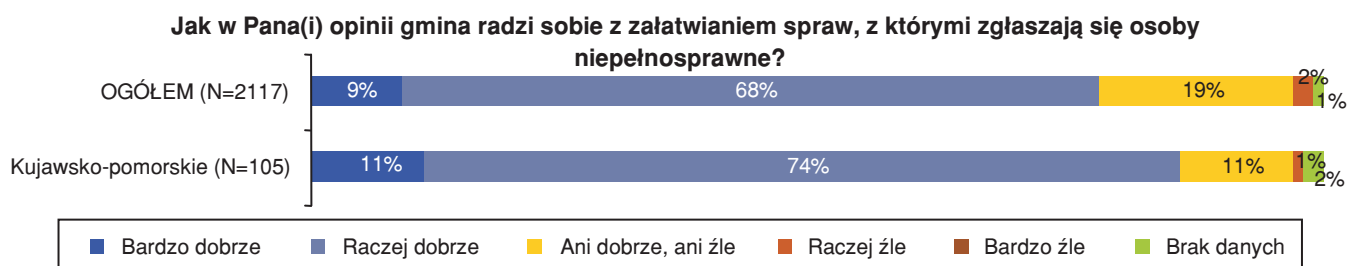
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Indywidualna satysfakcja niepełnosprawnych z pomocy uzyskanej w gminie (niezależnie od problemu), jest wyższa od ogólnej oceny wystawianej samorządom gminnym. Również i w tym przypadku, województwo kujawsko-pomorskie plasuje się nieco powyżej średniej. Trzech na czterech respondentów korzystających z pomocy jednostek organizacyjnych samorządu gminnego (w skali kraju 66%) deklaruje, iż w ich sprawie gmina coś zrobiła, jeżeli nie w całości załatwiła sprawę, to przynajmniej w części. Gminy wykazują się pod tym względem większą skromnością twierdząc, iż udaje im się załatwić niemal 59% spraw, z jakimi zgłaszają się do niej niepełnosprawni mieszkańcy – odsetek ten jest niższy, niż w skali kraju. Mimo to przedstawiciele władz gminnych z województwa kujawsko-pomorskiego wystawiają sobie lepszą ocenę w kwestii załatwiania spraw, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne, niż czyni to ogół gmin – 85% gmin w kujawsko-pomorskim ocenia swoją działalność w tym zakresie pozytywnie, w porównaniu z 77% w skali kraju.

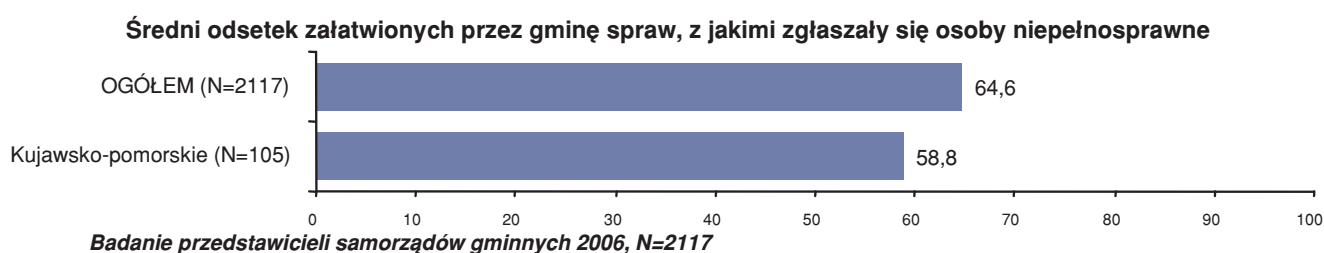
W województwie kujawsko-pomorskim co czwarty badany zgłaszający się do gminy (24%) deklaruował, iż nie uzyskał pomocy – gmina nic nie zrobiła lub jedynie wskazała, gdzie szukać pomocy. Jest to wynik lepszy, niż w skali kraju.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

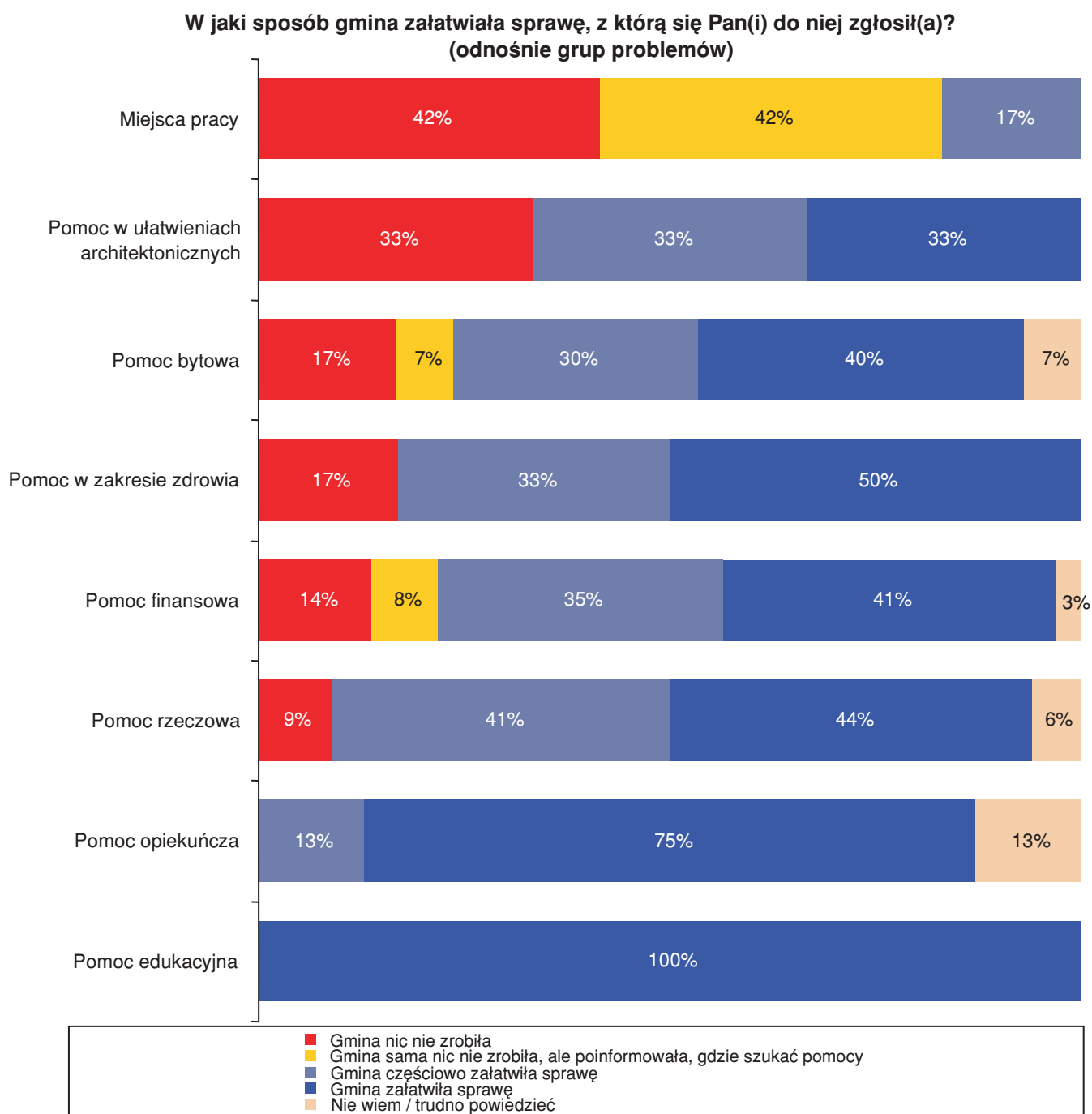
Ocena sposobu załatwiania przez gminy poszczególnych spraw, w przypadku obu badanych grup, w województwie kujawsko-pomorskim podobnie jak w skali całego kraju, pokazuje bezradność samorządów gminnych przede wszystkim wobec problemów związanych z rehabilitacją zawodową (o czym będzie mowa w następnym rozdziale) oraz z likwidowaniem barier architektonicznych. Mimo iż gminy podejmują inicjatywy w tym obszarze, nie zawsze mogą sprostać partykularnym oczekiwaniom niepełnosprawnych, z powodu ograniczonych możliwości w tym zakresie.

Osoby niepełnosprawne skarżą się, iż istotnym problemem dla gminy jest również udzielanie pomocy bytowej, finansowej oraz pomocy w zakresie zdrowia. Same gminy zdecydowanie rzadziej wskazują, że tego rodzaju działania sprawiają im trudności. Władzom gmin najtrudniej jest udzielać pomocy w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz dostosowania architektonicznego. Wskazują one także na wymieniane przez niepełnosprawnych trudności ze świadczeniem pomocy bytowej.

Wyniki badań wskazują, iż gminy najlepiej radzą sobie z najbardziej powszechnymi problemami, ze sprawami, z którymi najczęściej zgłaszają się do nich niepełnosprawni. W dalszej części syntezy pokażemy, że są to też najczęściej podejmowane przez gminy działania – stąd też najlepsze przygotowanie i możliwości samorządów w tym zakresie.

W opinii niepełnosprawnych, gminy województwa kujawsko-pomorskiego relatywnie najlepiej radzą sobie z pomocą edukacyjną i opiekuńczą. Ponadto niepełnosprawni wskazują, iż w stopniu umiarkowanie satysfakcjonującym załatwiane są sprawy związane z pomocą rzeczową lub finansową. Potwierdzają to wyniki badania wśród przedstawicieli samorządów gminnych. Dodatkowo, za mało kłopotliwą uznają oni pomoc w załatwianiu różnego rodzaju spraw urzędowo-prawnych. W przypadku wymienionych rodzajów udzielanego niepełnosprawnym wsparcia gminy dysponują największymi środkami oraz możliwościami, by móc je realizować.

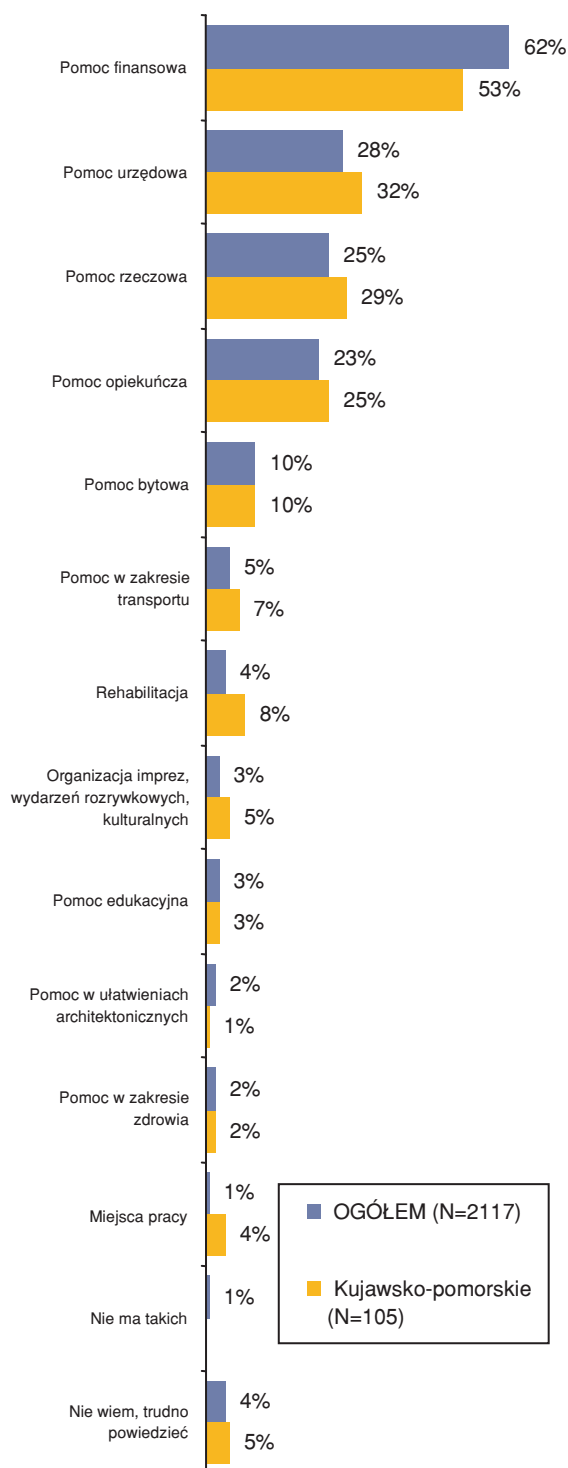
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

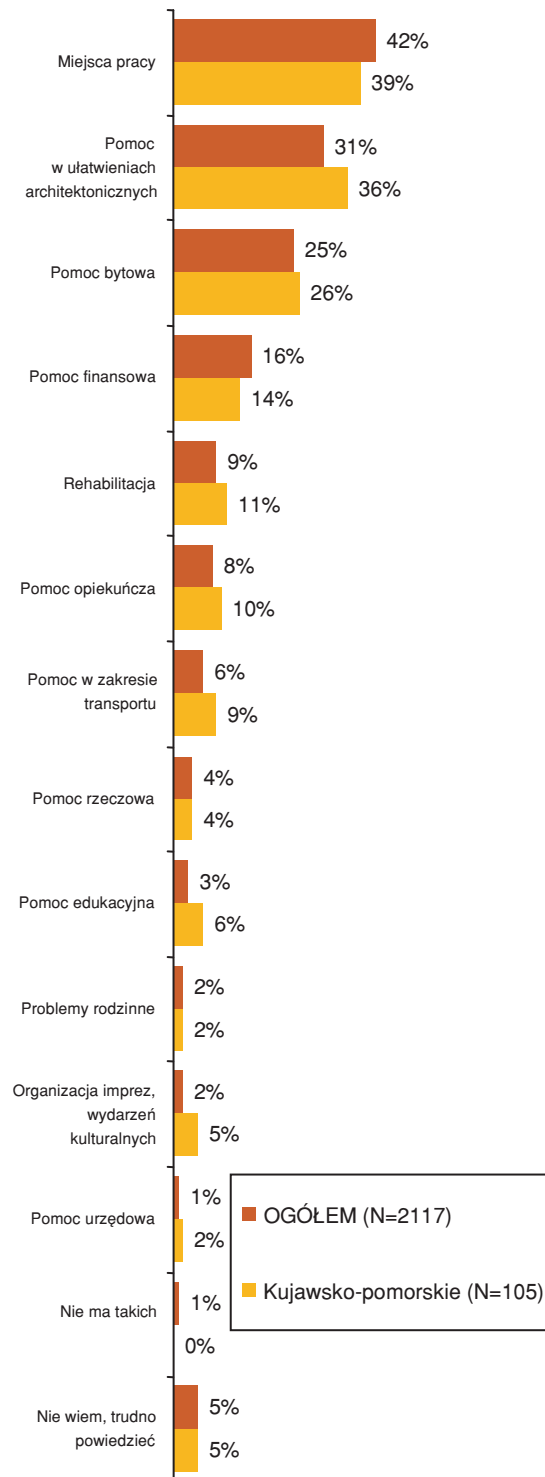
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie. Procentowanie odnośnie problemów. N=235

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najłatwiejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najtrudniejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

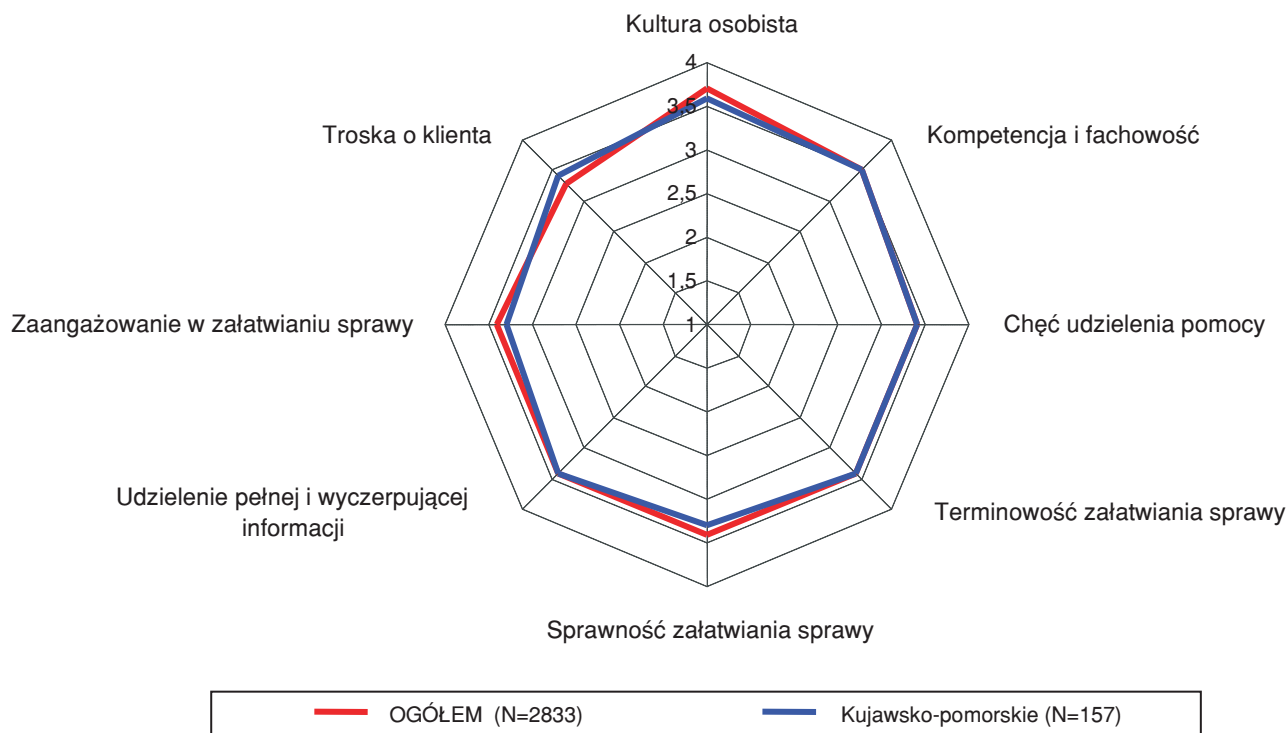
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w całej Polsce, w parze z dość pozytywną oceną sposobu załatwienia przez gminę spraw, z jakimi zgłaszali się niepełnosprawni, idzie pozytywna opinia na temat funkcjonowania jednostek organizacyjnych gminy. Ponad połowa badanych niepełnosprawnych wyraża zadowolenie z kompetencji i fachowości tych instytucji, docenia kulturę osobistą urzędników oraz chęć niesienia pomocy, a także troskę o klienta oraz zaangażowanie w załatwianie spraw.

Pod względem oceny obsługi klientów województwo kujawsko-pomorskie plasuje się dokładnie, na poziomie kraju, co obrazuje poniższy wykres.

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie gminy i jej jednostkach pod względem następujących aspektów:

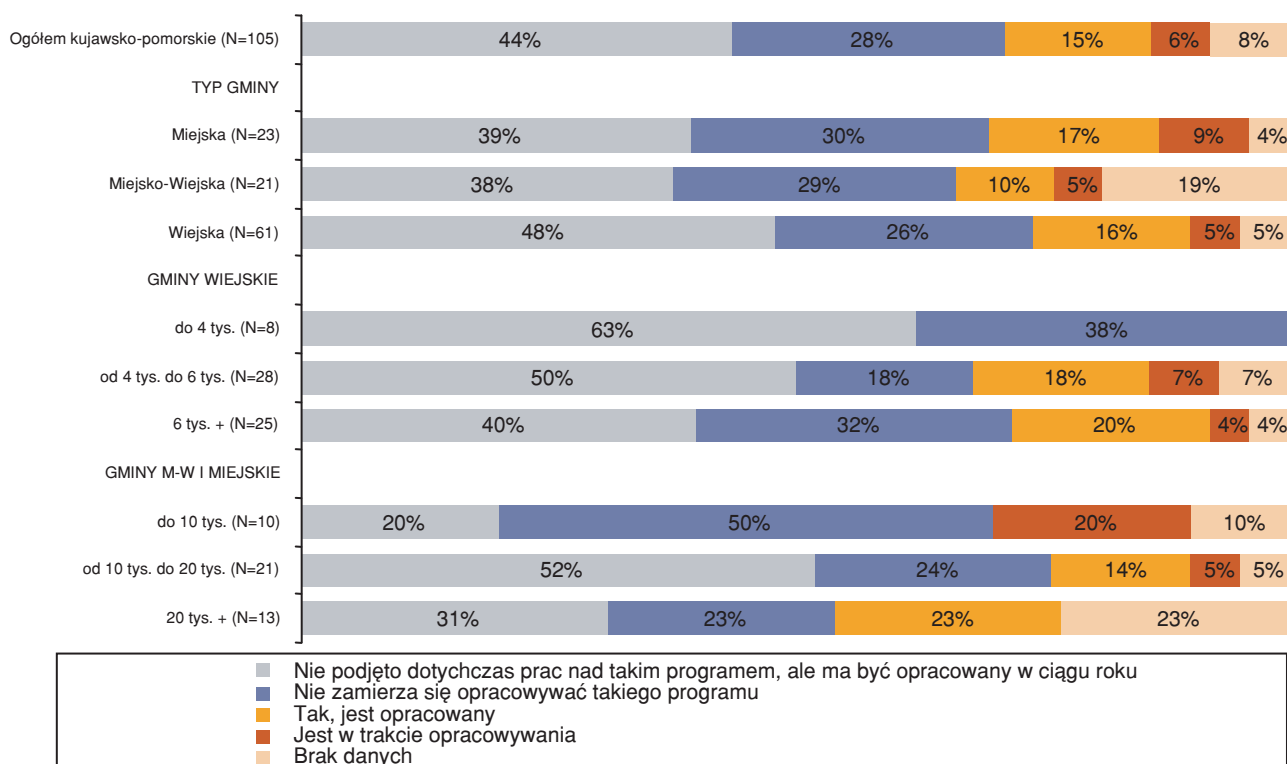
SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=2833

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

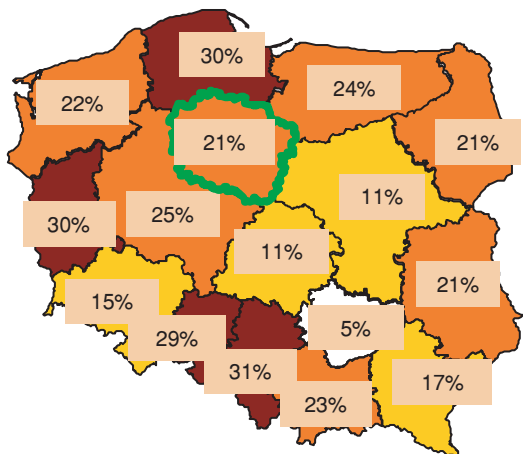
W województwie kujawsko-pomorskim nie obserwujemy, spotykanych w innych regionach, zależności pomiędzy typem i wielkością gminy, a posiadaniem gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Programów działań na rzecz niepełnosprawnych nie posiadają jedynie najmniejsze gminy wiejskie. W przypadku pozostałych typów i wielkości obserwujemy podobny odsetek gmin, które deklarują posiadanie lub opracowywanie tego typu programów.

Czy gmina ma opracowany gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N-105

Odsetek gmin posiadających gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych (opracowany + w opracowaniu)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych relatywnie częściej posiadają gminy z zachodniej części kraju, niż ze wschodniej. Województwo kujawsko-pomorskie plasuje się pod tym względem wśród województw charakteryzujących się średnim odsetkiem gmin posiadających taki plan.

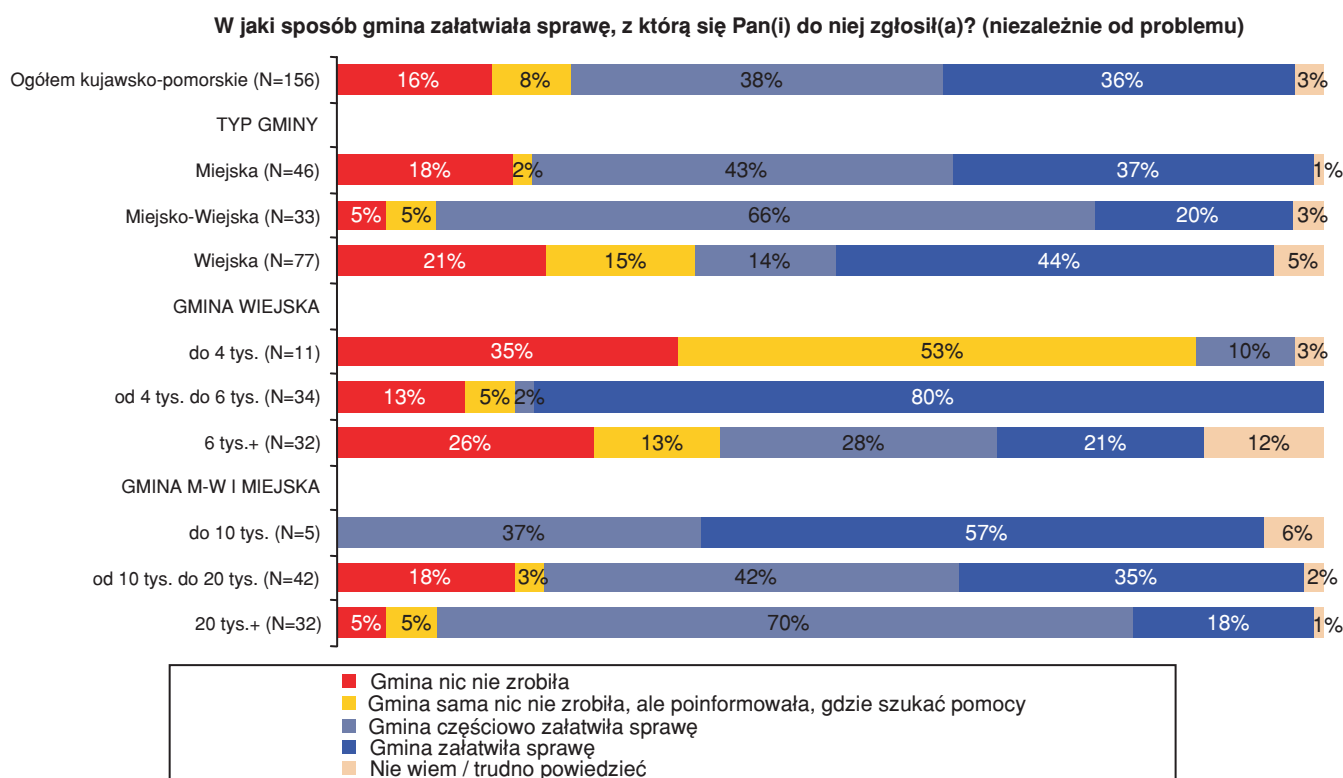
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Z deklaracji osób niepełnosprawnych wynika, że w województwie kujawsko-pomorskim największą liczbę spraw we własnym zakresie załatwiają najmniejsze gminy miejskie i miejsko - wiejskie, które w zasadzie nie otrzymały żadnych negatywnych ocen od osób niepełnosprawnych. Stosunkowo dobrze wedle deklaracji niepełnosprawnych radzą sobie także największe gminy miejskie i miejsko-wiejskie, zaś wśród gmin wiejskich jednostki średniej wielkości.

Najczęściej odsyłanie osób niepełnosprawnych z „przysłowiowym kwitkiem”, bądź odsyłanie do innej instytucji praktykowane jest w najmniejszych gminach wiejskich. W przypadku tych gmin, w co trzeciej sytuacji gmina nic nie zrobiła, zaś w ponad połowie przypadków odesłała petenta do innej instytucji.

Deklaracje przedstawicieli samorządów gminnych jedynie częściowo korespondują z opiniami osób niepełnosprawnych. W przypadku największych i najmniejszych gmin miejskich i miejsko-wiejskich obserwujemy zbieżność ocen – gminy te, podobnie jak niepełnosprawni pozytywnie oceniły swoją działalność. Natomiast gminy wiejskie wbrew ocenom niepełnosprawnych wystawiły sobie niemal wyłącznie pozytywne oceny, wykazując się też wyższym, niż gminy miejskie i miejsko-wiejskie, odsetkiem pozytywnie załatwionych spraw.

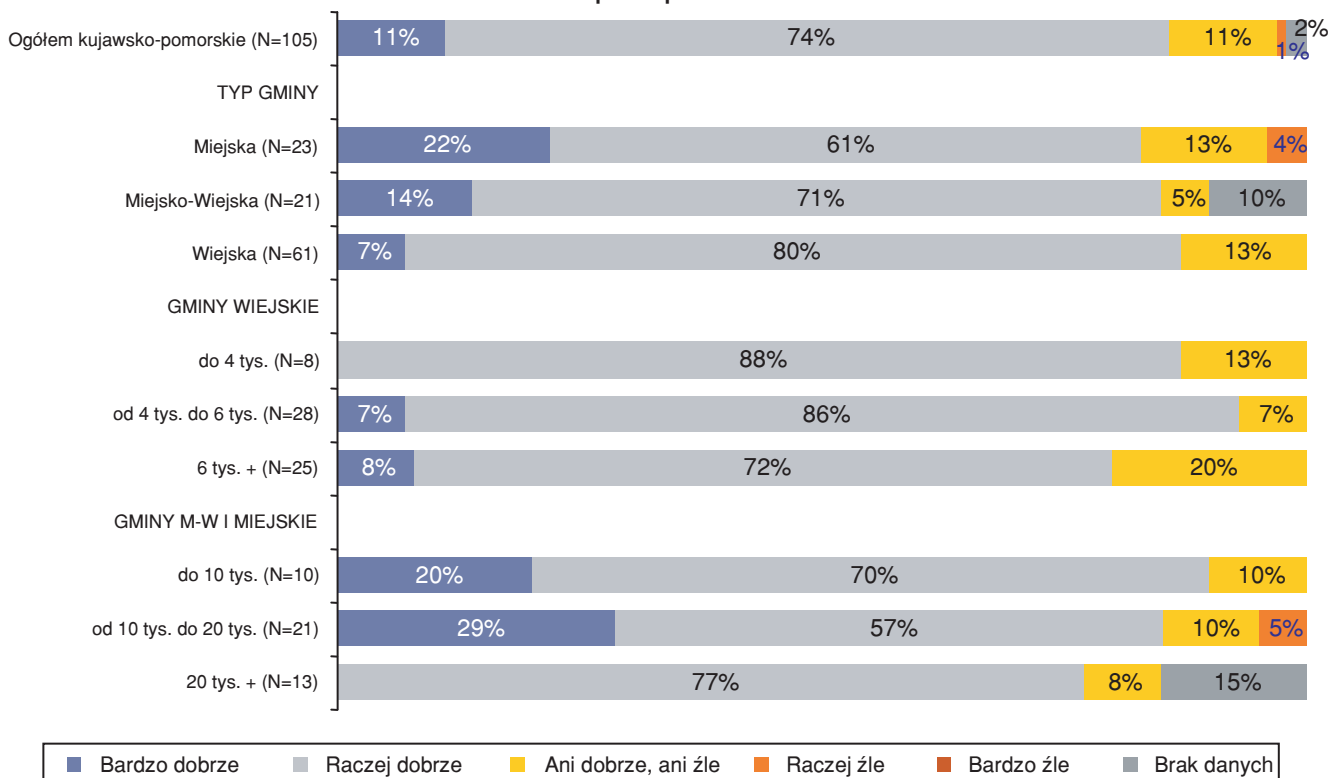
Należy jednak pamiętać, że ocena sprawności w rozwiązywaniu problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne może być bardzo subiektywna. Jest silnie zależna od liczby, skali i przede wszystkim złożoności problemów.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=156

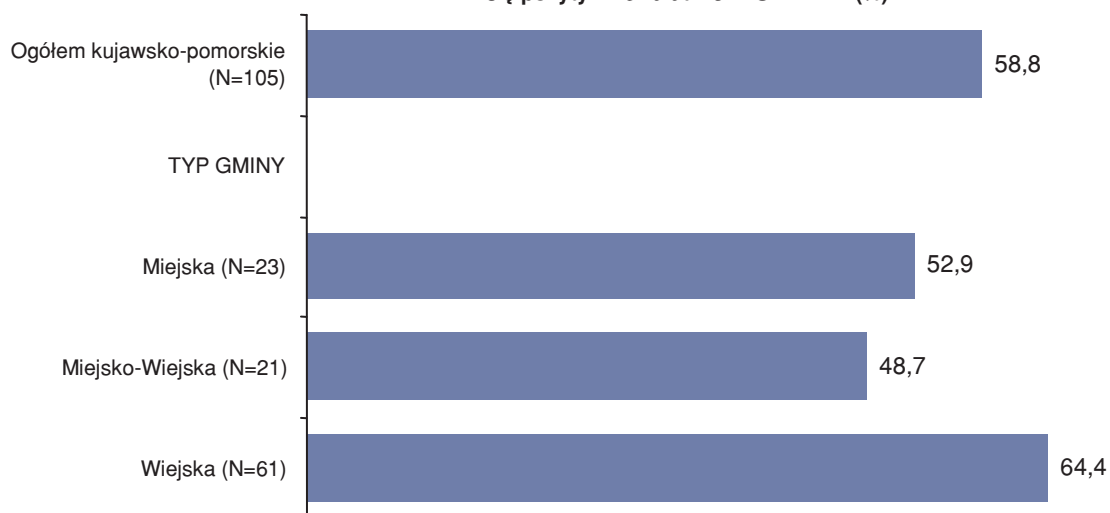
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jak w Pana(i) opinii gmina radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Jaki średnio odsetek spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne, udaje się pozytywnie załatwić? - ŚREDNIE (%)

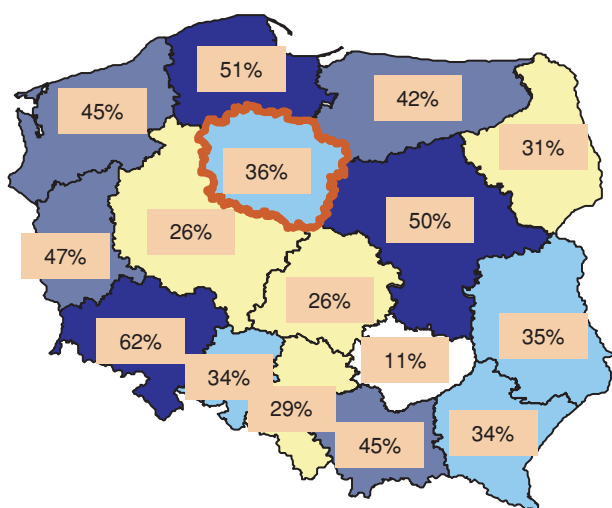
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem sprawności gmin w pomocy osobom niepełnosprawnym wypada stosunkowo dobrze na tle innych regionów. Ponadto raczej spójne są oceny osób niepełnosprawnych i przedstawicieli samorządów gminnych w tej kwestii.

Odsetek niepełnosprawnych deklarujących, iż gmina „załatwiła sprawę”

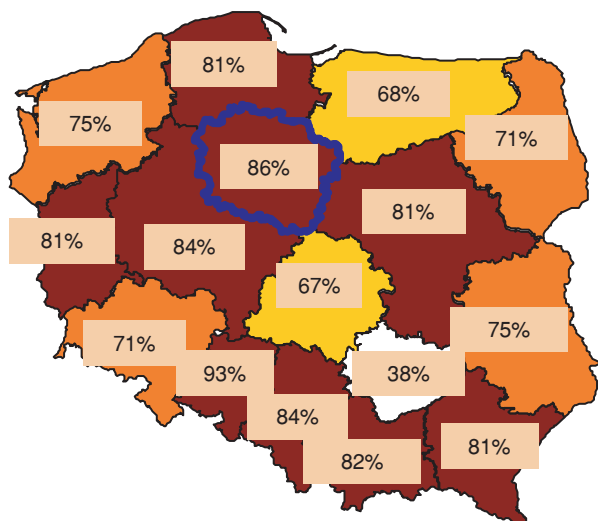

Analizując opinie osób niepełnosprawnych na temat skuteczności działań gminy w odniesieniu do ich problemów, a także deklaracje kujawsko-pomorskich gmin w zakresie odsetka pozytywnie załatwionych spraw i problemów widać wyraźnie, że województwo kujawsko-pomorskie plasuje się nieznacznie poniżej poziomu przeciętnego.

Natomiast pod względem oceny własnej działalności dokonanej przez samorządy gminne znajduje się w grupie województw o ocenie najlepszej.

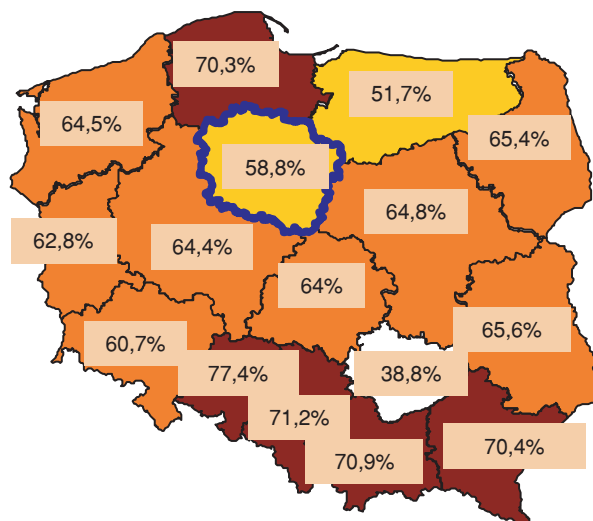
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Odsetek deklarujących, iż gmina „radzi sobie z załatwianiem spraw” osób niepełnosprawnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne

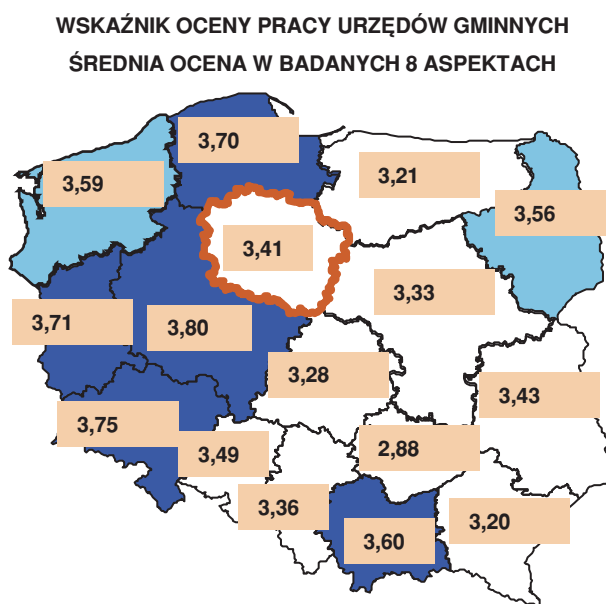

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Biorąc pod uwagę wszystkie badane aspekty satysfakcji, stworzyliśmy wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych. Nie obserwujemy istotnych różnic w poziomie zadowolenia ze względu na typ i wielkość gminy. Widoczne są natomiast pewne zróżnicowania regionalne. Relatywnie większą satysfakcję z funkcjonowania urzędów gminnych wyrażają mieszkańcy województw Polski północno-zachodniej. Najmniej zadowoleni są zaś mieszkańcy Polski centralnej i wschodniej.

Należy podkreślić, że województwo kujawsko-pomorskie, choć pod względem ocen gmin i niepełnosprawnych wypadało stosunkowo pozytywnie, to pod względem sumarycznego wskaźnika oceny pracy urzędów gminnych, szczególnie na tle sąsiednich regionów, wypada raczej źle.

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

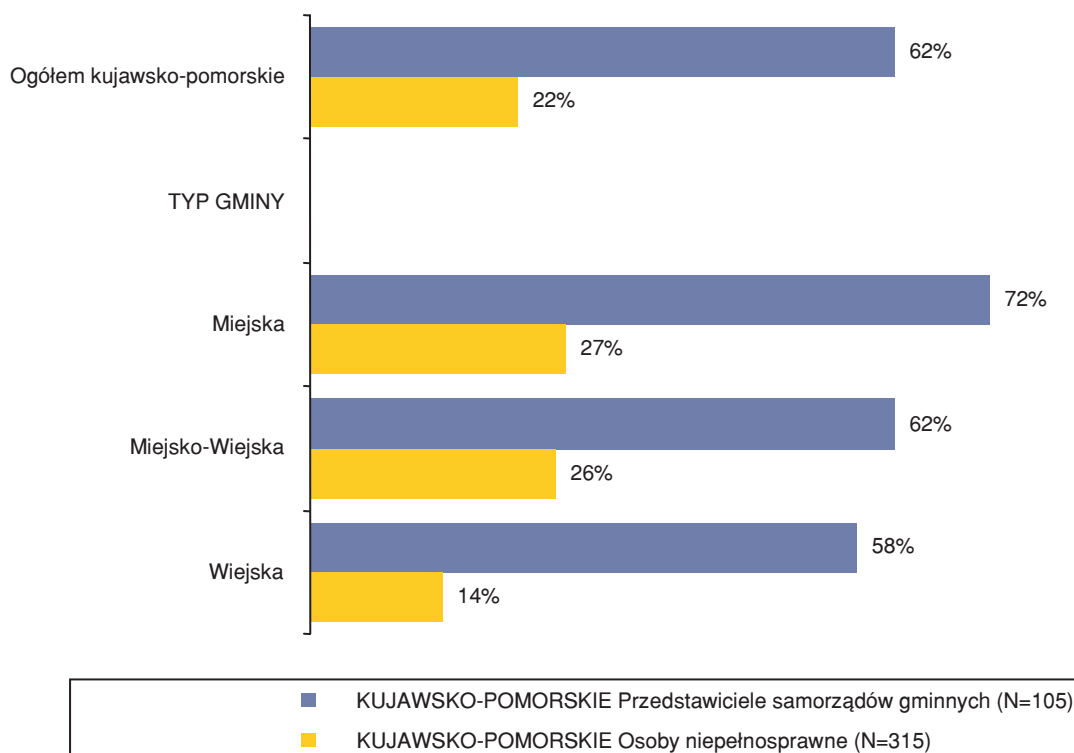
Podsumowując tę część wyników badań, dla osób niepełnosprawnych, jak i dla samorządów gminnych stworzyliśmy sumaryczny wskaźnik **ZADOWOLENIA Z GMINY**. W tym pierwszym przypadku pokazuje on, jak osoby niepełnosprawne postrzegają gminę, w drugim zaś, jak gmina postrzega samą siebie. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną odsetka odpowiedzi pozytywnych w dwóch badanych aspektach:

- Oceny działań władz samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- Oceny z perspektywy czasu działań samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + robi trochę więcej)

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w innych regionach, zadowolenie gminy z jej działalności na rzecz osób niepełnosprawnych najmniejsze jest w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich. Zadowolenie to w gminach miejskich kształtuje się na znacznie wyższym poziomie. Nieco inaczej widzą działalność gminy osoby niepełnosprawne. Najlepiej oceniane są przez nich gminy miejsko-wiejskie i miejskie, najgorzej zaś wiejskie.

Należy też zwrócić uwagę na ogromne rozbieżności w ocenach dokonywanych przez osoby niepełnosprawne i przedstawicieli samorządów gminnych. Oceny, jakie wystawiają sobie gminy są bez porównania bardziej pozytywne w stosunku do odczuć osób niepełnosprawnych.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z GMINY

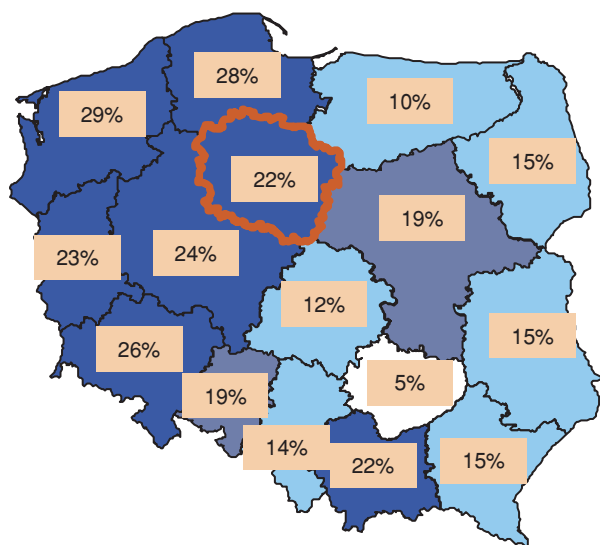
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Zadowolenie osób niepełnosprawnych z działalności gmin rozkłada się w sposób systematyczny (poniekąd zgodny z ekonomicznymi podziałami kraju) – dzieli Polskę na dwie części. Relatywnie bardziej zadowolony zachód kraju i bardziej pokrzywdzony, wschód. Większość samorządów gminnych, mówiąc o swojej aktywności dobrze wpasowuje się w tę konwencję, choć należy zwrócić uwagę na pewne wyjątki. Niewspółmiernie dobre oceny, w stosunku do opinii samych osób niepełnosprawnych wystawiają sobie gminy z województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego oraz śląskiego.

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem obydwu wskaźników należy do grupy województw wypadających najlepiej.

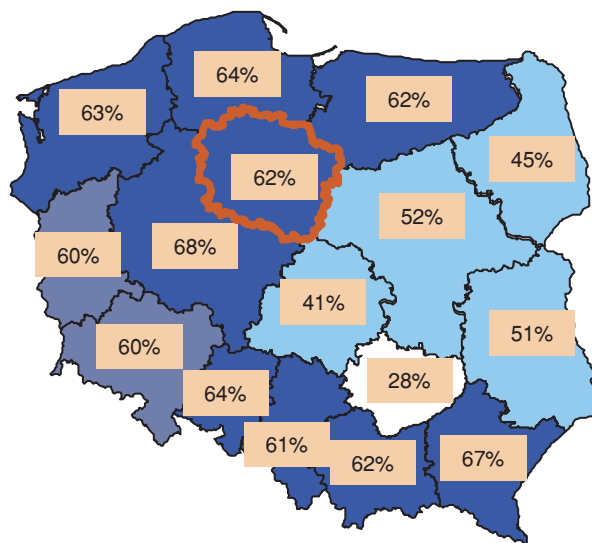
Wskaźnik zadowolenia z gminy

Osoby niepełnosprawne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 18%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 57%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

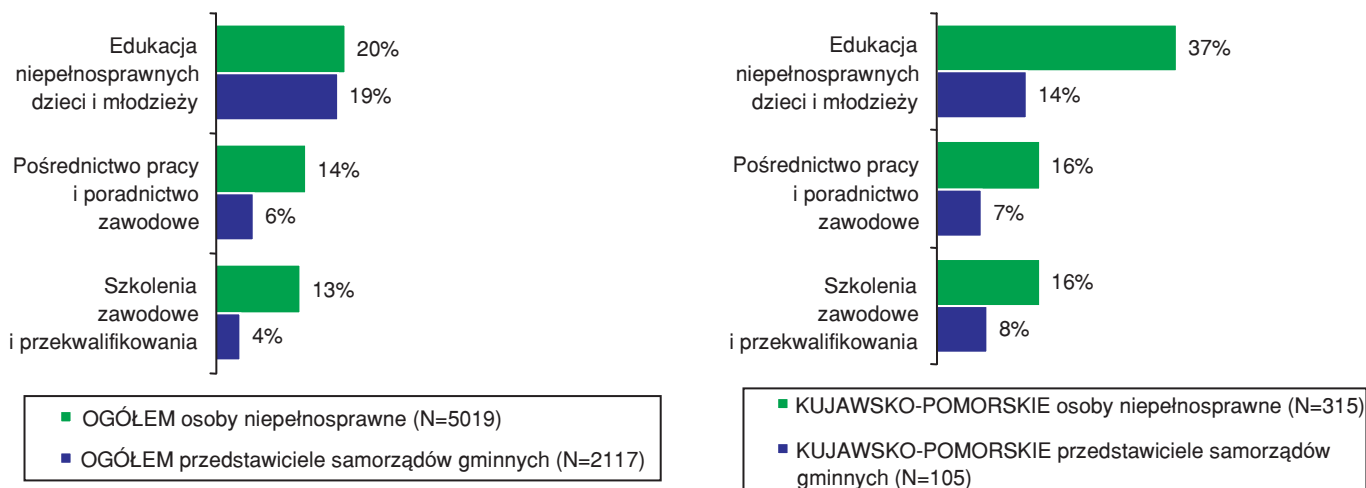
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w innych regionach kraju, samorządy gminne rzadko angażują się w działania na rzecz aktywizacji i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Co ciekawe, osoby niepełnosprawne są przekonane o dużo większej aktywności gmin w tym zakresie, niż rzeczywistość ma to miejsce.

Jedynie 14% gmin (w porównaniu z 19% w skali kraju) wspiera (finansuje lub dofinansowuje) edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Kwestią otwartą jest jednak, na ile gminy wskazywały tu wyłącznie działania skierowane do osób niepełnosprawnych, a na ile ogólne zadania w zakresie edukacji (np. remont szkoły).

Działania związane z pośrednictwem pracy, poradami zawodowymi, szkoleniami i kursami przekwalifikującymi podejmowało 7%- 8% gmin z województwa kujawsko-pomorskiego.

Czy gmina podejmuje/finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? (WSKAZANIA WSPOMAGANE)

W konsekwencji małej aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim 70% niepełnosprawnych miało problem ze wskazaniem działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia w tej grupie. 27% badanych wyraziło przekonanie, iż w ich gminach takich działań w ogóle nie było. Również 45% przedstawicieli samorządów gminnych stwierdza, iż nie podejmowało tego typu działań. Ponadto 3% gmin nie umiało wskazać przykładów takich działań, zaś w przypadku 20% nie mamy w tym zakresie żadnych danych – gminy te najprawdopodobniej w znakomitej większości po prostu nie podjęły działań. W województwie kujawsko-pomorskim mamy zatem do czynienia z dużą zbieżnością ocen osób niepełnosprawnych i danych dostarczonych przez gminy.

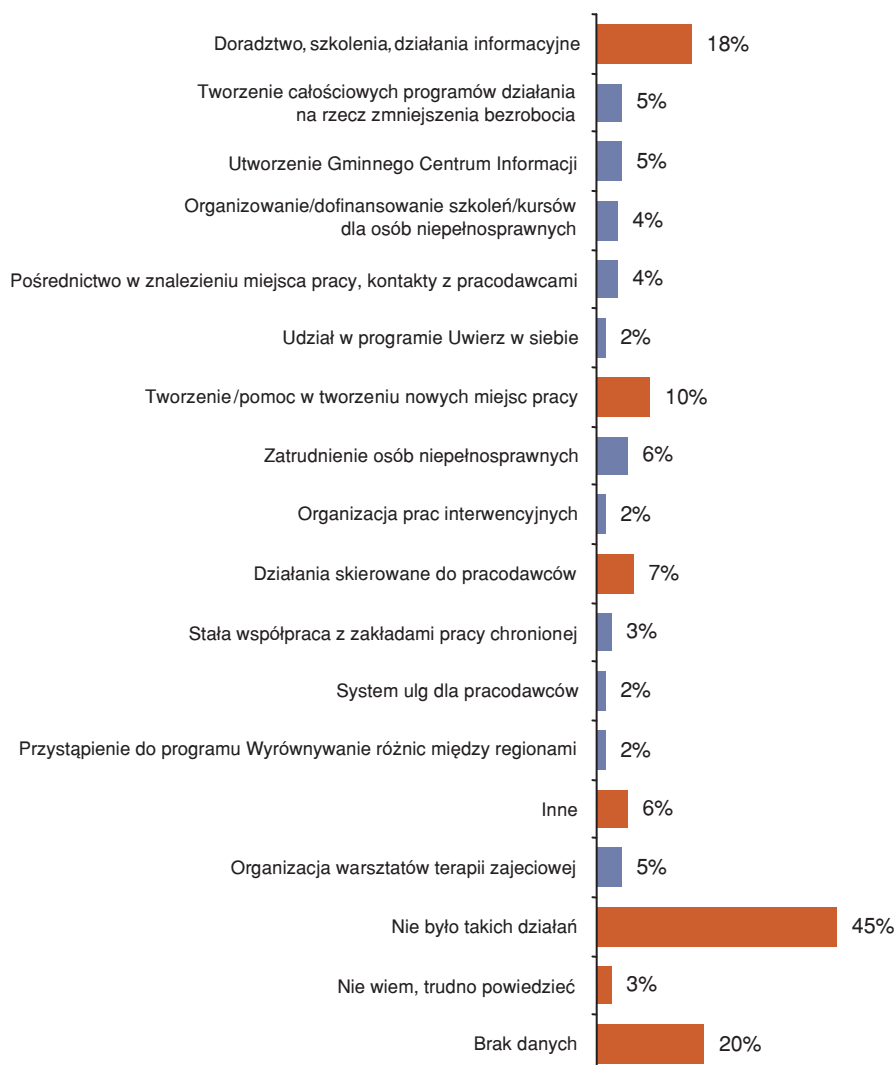
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W związku z mniejszą, niż w skali kraju, aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim jedynie co trzecia gmina może pochwalić się jakimkolwiek działaniami lub inicjatywami na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych.

Tylko 18% kujawsko-pomorskich samorządów gminnych zaangażowało się w działania dotyczące doradztwa, szkoleń i działań informacyjnych w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Działania te są jednak bardzo zróżnicowane. Co dziesiąta gmina podjęła działania związane z tworzeniem lub pomocą w tworzeniu miejsc pracy.

Inne działania, np. skierowane do pracodawców podejmowane były przez pojedyncze samorządy.

Przykłady działań lub inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych - wskazania spontaniczne

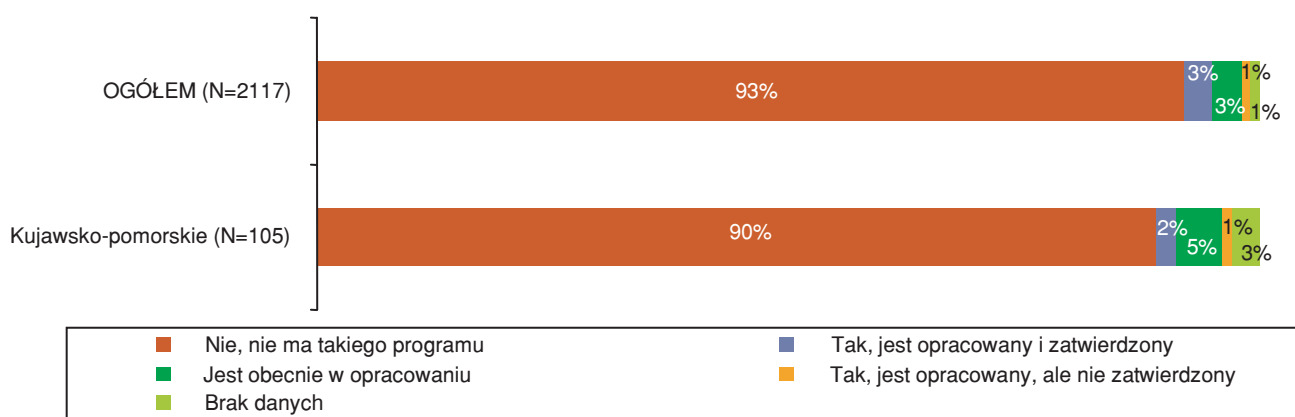
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W porównaniu z aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej jeszcze mniejsze jest zaangażowanie gmin w tworzenie instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii zmniejszenia bezrobocia wśród niepełnosprawnych. W województwie kujawsko-pomorskim tego typu programy (opracowane lub w trakcie opracowania) posiada 8% gmin. Jest to wynik porównywalny do skali kraju, choć i tak dużo poniżej potrzeb.

Czy gmina opracowała program walki z bezrobociem wśród osób niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

W województwie kujawsko-pomorskim plany gmin związane z finansowaniem lub dofinansowaniem działań związanych z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych w 2006 roku są zbliżone do skali działań finansowanych lub dofinansowywanych w roku 2005. Gminy nie planują zwiększać swojego zaangażowania – wręcz przeciwnie, mniej gmin deklaruje chęć podjęcia działalności w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

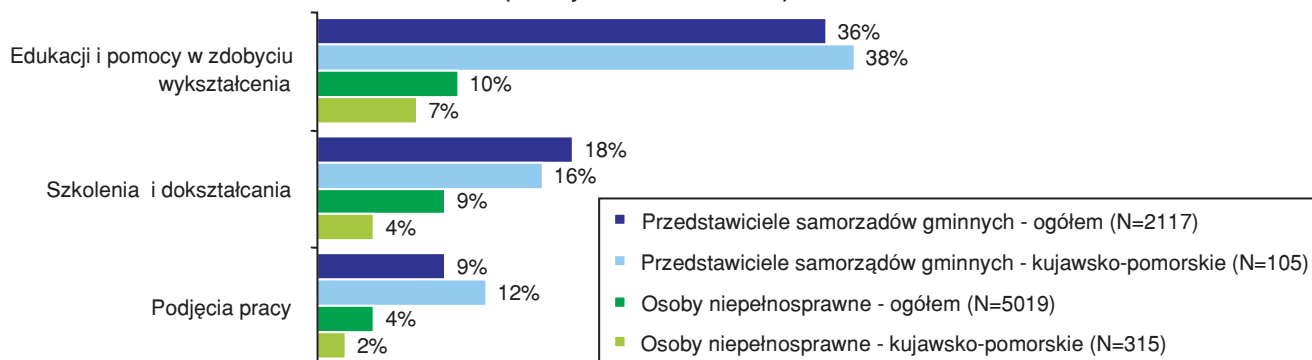
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W stosunku do oczekiwań osób niepełnosprawnych aktywność gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej jest w województwie kujawsko-pomorskim zdecydowanie za mała, zaś w przypadku większości działań na tym polu można mówić o całkowitym jej braku. Dlatego też w województwie kujawsko-pomorskim **zdecydowana większość niepełnosprawnych i znaczny odsetek samorządów gminnych, negatywnie ocenia działalność gmin na rzecz możliwości podjęcia pracy i podnoszenia kwalifikacji.** Stosunkowo wysoka jest jedynie ocena możliwości edukacji i pomocy w zdobyciu wykształcenia dokonana przez samorządy gminne. Ocena ta nie jest jednak zgodna z deklaracjami osób niepełnosprawnych.

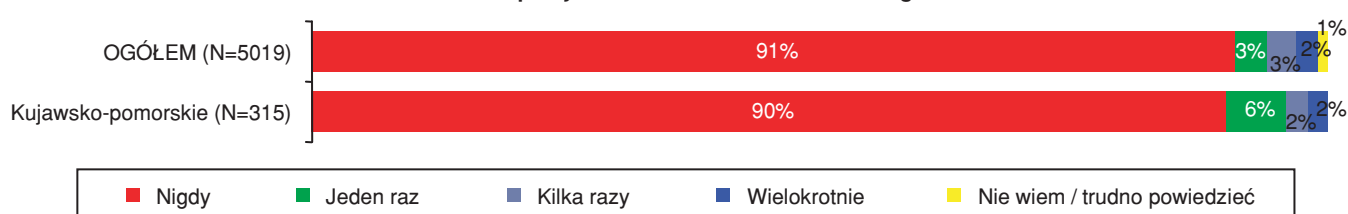
Zauważmy też, że praktycznie w każdej kwestii związanej z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych, grupa ta oceniła zaangażowanie kujawsko-pomorskich samorządów gorzej, niż ogół niepełnosprawnych.

O niezaprzeczalnym braku zaangażowania kujawsko-pomorskich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że bardzo mało osób niepełnosprawnych doświadczyło zainteresowania i nie spotkało się z inicjatywą pracowników gmin. 90% niepełnosprawnych twierdzi, iż nikt nigdy nie zwracał się do nich oferując pomoc przy znalezieniu pracy, organizowaniu szkoleń lub doradztwa zawodowego.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie:
(Raczej duże + Bardzo duże)

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i) oferując pomoc przy znalezieniu pracy/szkolenia/doradztwa zawodowego?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Trudno jest określić, czy przy uzyskaniu zewnętrznego wsparcia związanego z realizacją zadań na rzecz aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych kujawsko-pomorskie gminy chętniej podejmowałyby tego typu działania. Obecny brak aktywności i doświadczeń w tej dziedzinie znacznie utrudniłby bowiem efektywną realizację takich zadań.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

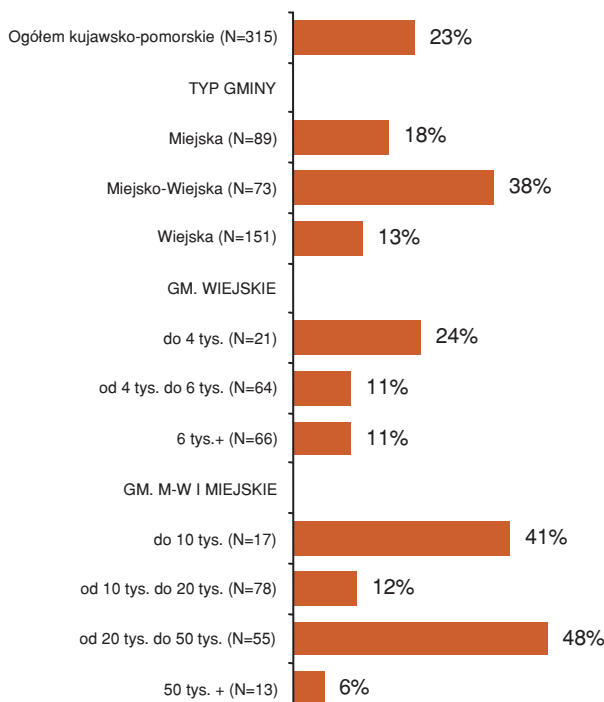
W województwie kujawsko-pomorskim jedynie częściowo obserwujemy zróżnicowanie zaangażowania gmin w działalność na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w zależności od typu gminy i jej wielkości.

Zwróćmy uwagę, iż większe zaangażowanie w rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych wykazywały gminy miejskie. Skala działań w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich była zaś porównywalna i dwukrotnie niższa, niż w gminach miejskich.

Ponadto w przypadku gmin miejsko-wiejskich i miejskich obserwujemy wzrost aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej wraz ze wzrostem wielkości gminy. Prawidłowość ta jest nieobecna w przypadku gmin wiejskich, gdzie porównywalne jest zaangażowanie gmin najmniejszych i największych. Natomiast gminy średniej wielkości w zasadzie nie wykazywały żadnej aktywności w tym zakresie.

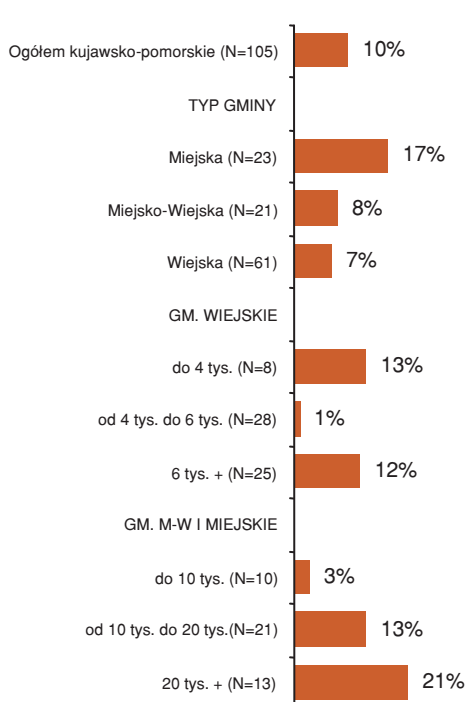
Opinie osób niepełnosprawnych co do zaangażowania gmin w działalność na rzecz rehabilitacji zawodowej nie są spójne z powyższym obrazem. Przede wszystkim niepełnosprawni z gmin miejsko-wiejskich, a także z najmniejszych gmin (niezależnie od typu) są przekonani o dużo większej aktywności, niż deklarowana przez gminy. Ponadto mieszkańcy największych gmin miejskich i miejsko-wiejskich, wbrew deklaracjom gmin, uważają, że samorzady prawie w ogóle nie podejmują działań dotyczących rehabilitacji zawodowej.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006
Województwo kujawsko-pomorskie, N=315

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006.
Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

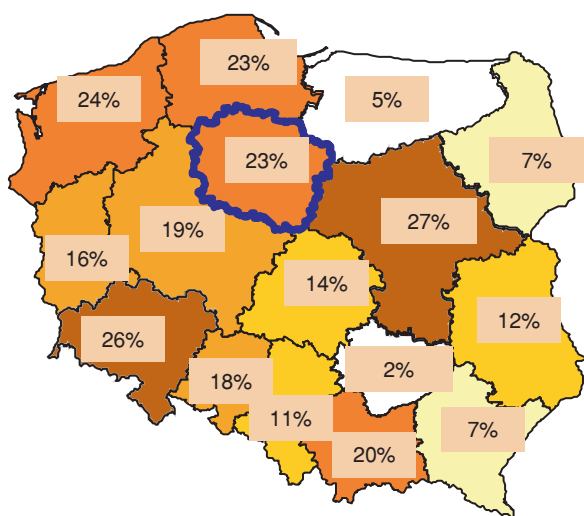
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Wbrew pozorom województwo kujawsko-pomorskie należy do regionów, w których zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych należy do najwyższych w kraju. Wraz z województwami zachodniopomorskim, pomorskim, wielkopolskim, dolnośląskim, opolskim, śląskim, małopolskim i podkarpackim stanowi grupę „silnego zaangażowania” w północnej i południowej części Polski.

Należy jednak podkreślić, iż aktywność gmin pod względem rehabilitacji zawodowej, nawet w najlepszych pod tym względem województwach, nie jest satysfakcjonująca. Zatem, choć województwo kujawsko-pomorskie wypada na poziomie średniej dla kraju, nie jest to powód do dumy.

W porównaniu z innymi województwami niepełnosprawni z kujawsko-pomorskiego ponad dwukrotnie przeszacowują skalę aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej.

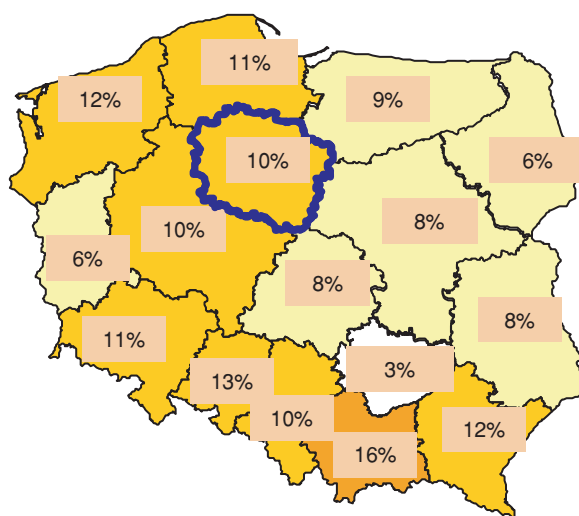
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 16%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 10%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Samorządy gminne w województwie kujawsko-pomorskim przejawiają większą aktywność w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacji społecznej, niż miało to miejsce w przypadku działań dotyczących rehabilitacji zawodowej. Z drugiej jednak strony, należy podkreślić, że skala działań realizowanych przez gminy w zakresie rehabilitacji społecznej jest w tym regionie niższa niż na poziomie kraju. Nie dorównuje ona także oczekiwaniom formułowanym przez osoby niepełnosprawne.

Wsparcie udzielane przez samorządy gminne ma charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nieadresowanej specyficznie do niepełnosprawnych. Gminy obejmują opieką i pomocą jedynie część tej grupy – osoby kwalifikujące się najczęściej do pomocy społecznej lub socjalnej. Nie wychodzą także z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy, ale czekają, aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą. Tutaj należy zatem upatrywać źródła negatywnych ocen zainteresowania i zaangażowania samorządów gminnych formułowanych przez niepełnosprawnych mieszkańców gmin.

Należy zwrócić uwagę, iż zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w innych regionach, zasadnicza, największa część pomocy udzielanej przez gminy osobom niepełnosprawnym czyli podstawowe wsparcie pieniężne, materialne i bytowe, nie jest adresowana specyficznie do nich. Pod względem obsługi petenta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Te najprostsze działania nie wymagają od gmin zaangażowania, dobrej organizacji czy specjalnych kompetencji. I chociaż niewątpliwie osoby niepełnosprawne kwalifikują się do udzielenia im tego typu pomocy, odbywa się to kosztem innych osób – niekoniecznie niepełnosprawnych, które w podobnej sytuacji bytowej lub materialnej również uzyskałyby wsparcie. Warto dodać, iż na te najbardziej powszechne, podstawowe działania, z których jednocześnie korzysta najwięcej osób, przeznaczonych jest najwięcej pieniędzy.

Warto także zaznaczyć, iż skala tej pomocy w województwie kujawsko-pomorskim kształtuje się na poziomie przeciętnym. Oczekiwania osób niepełnosprawnych w tym zakresie są dużo większe, czego wyrazem może być przeświadczenie tej grupy o dużo większej aktywności gmin, niż ta rzeczywiście deklarowana przez samorządy.

Do częściej udzielanych form wsparcia należy zaliczyć pomoc prawną, świadczoną przez co piątą gminę, a także organizację warsztatów terapii zajęciowej obecną w 19% gmin. Ponadto podkreślić należy, że repertuar pomocy gmin w województwie kujawsko-pomorskim jest bardzo różnorodny – od zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny (17%), przez likwidację barier architektonicznych, turnusy rehabilitacyjne (16%), rekreację i kulturę osób niepełnosprawnych (po 15%) po pomoc psychologiczną i pomoc w zakresie remontów mieszkań (13%). Pozostałe działania podejmowane są sporadycznie.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jednocześnie, w przypadku wszystkich działań z zakresu rehabilitacji społecznej **niepełnosprawni z regionu kujawsko-pomorskiego są zdania, że samorządy gminne robią więcej, niż w rzeczywistości (wedle deklaracji gmin)**. Tak silne przekonania o podejmowaniu przez samorządy zadań związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym są najprawdopodobniej wyrazem dużych oczekiwań tych osób wobec gmin.

Można podejrzewać, że gdyby samorządy gminne otrzymały dodatkowe środki finansowe i wsparcie w realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej, poprawiłaby się nie tylko pomoc osobom niepełnosprawnym, ale także pozostałym mieszkańcom gminy w trudnej sytuacji materialnej lub bytowej. Część środków, które obecnie gminy przeznaczają na pomoc niepełnosprawnym – nie tylko na zapomogi, ale też na dofinansowanie leczenia czy sprzętu – mogłaby bowiem być przeznaczona dla innych osób. Natomiast gminy mogłyby w większym zakresie dotrzeć do osób niepełnosprawnych z pomocą adresowaną specyficznie do tej grupy.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? (WSKAZANIA WSPOMAGANE)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych (N=2117)
■ Osoby niepełnosprawne (N=5019)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych kujawsko-pomorskie (N=105)
■ Osoby niepełnosprawne - kujawsko-pomorskie (N=315)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Gdyby wziąć po uwagę wymieniane przez samorządy gminne w województwie kujawsko-pomorskim przykłady inicjatyw i działań zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie, okazałoby się, że mamy do czynienia z całkiem sporą aktywnością w tym zakresie. Z drugiej jednak strony, blisko połowa (47%) kujawsko-pomorskich gmin nie wskazała żadnych tego typu działań (30% samorządów stwierdziło, iż takich działań nie było, zaś 17% uchyliło się od odpowiedzi).

Należy podkreślić, iż **część inicjatyw podejmowanych przez gminy na rzecz osób niepełnosprawnych wpisuje się we wspomnianą wcześniej pomoc najprostszą, a więc finansową (10%), rzeczową (3%), bytową (3%) i opiekuńczą (6%)**. I choć jest to zapewne powód do chluby dla samorządów gminnych, należy jednak podkreślić, że jest to wsparcie społeczne i socjalne, które niekiedy adresowane jest wyłącznie do niepełnosprawnych. Trudno też tego typu doraźne działania nazwać „inicjatywą”.

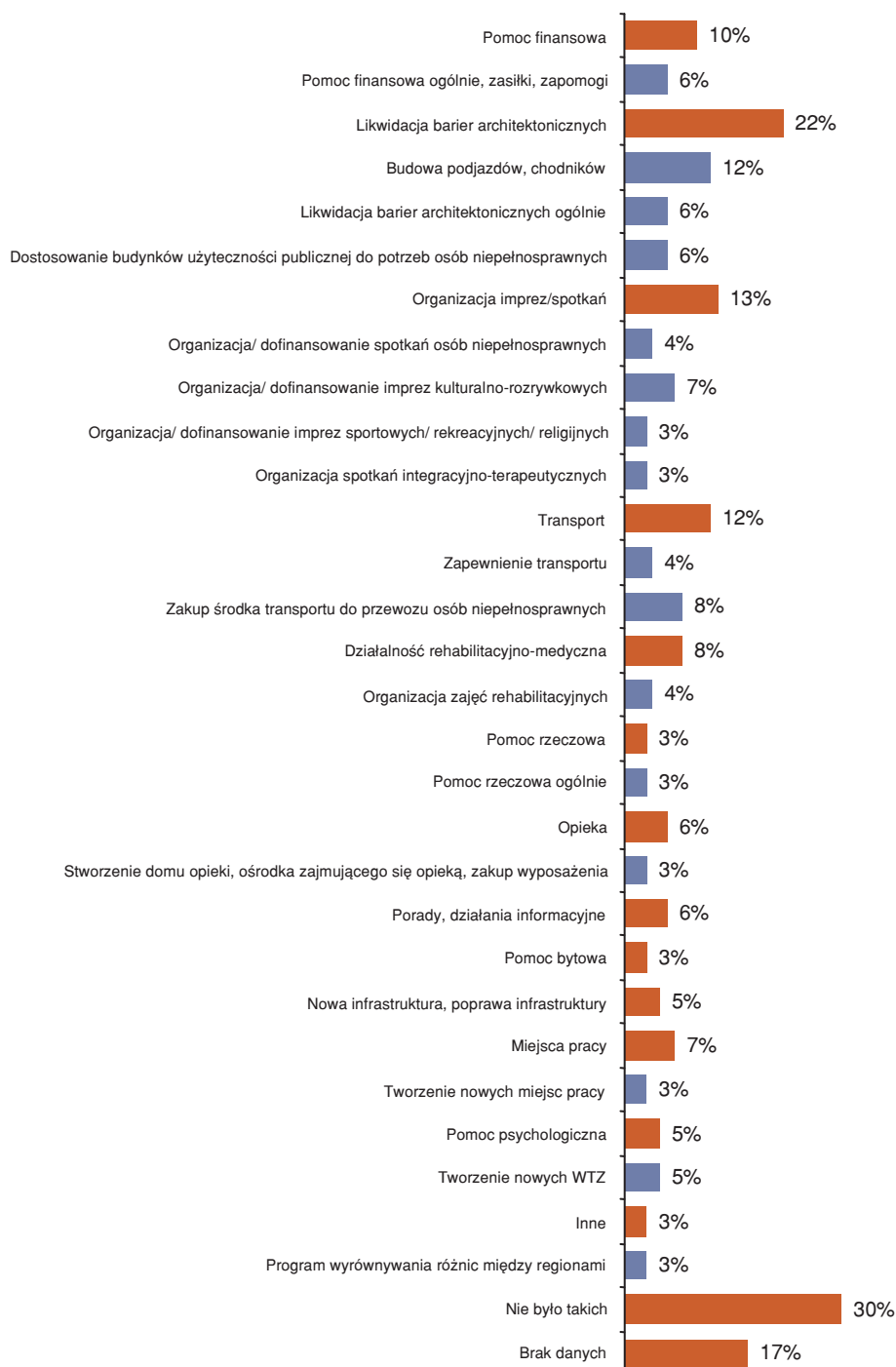
Do działań skierowanych specyficznym do grupy osób niepełnosprawnych, które samorządy gminne podjęły w 2005 lub 2006 roku, należą przede wszystkim te związane z **likwidacją barier architektonicznych (22%), poprawą w zakresie transportu (12%) oraz organizacją imprez lub spotkań dla osób niepełnosprawnych (13%)**. Ponadto, część gmin z województwa kujawsko-pomorskiego angażowała się w działalność rehabilitacyjno-medyczną (8%), poradnictwo i działania informacyjne (6%), pomoc psychologiczną (5%).

Warto także zauważyć, iż opisana powyżej aktywność samorządów pozostała niezauważona przez niepełnosprawnych. Respondenci z województwa kujawsko-pomorskiego najczęściej (42%) nie umieli wskazać żadnych działań czy inicjatyw na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych. 12% badanych stwierdziło, iż gmina nie podejmowała aktywności w tym zakresie.

Najlepiej widocznym działaniem, zauważonym przez co czwartego niepełnosprawnego (24%), była likwidacja barier architektonicznych. Pozostałe inicjatywy wskazywane były sporadycznie – wymieniano m.in. terapię (11%) i pomoc w zakresie transportu (9%).

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

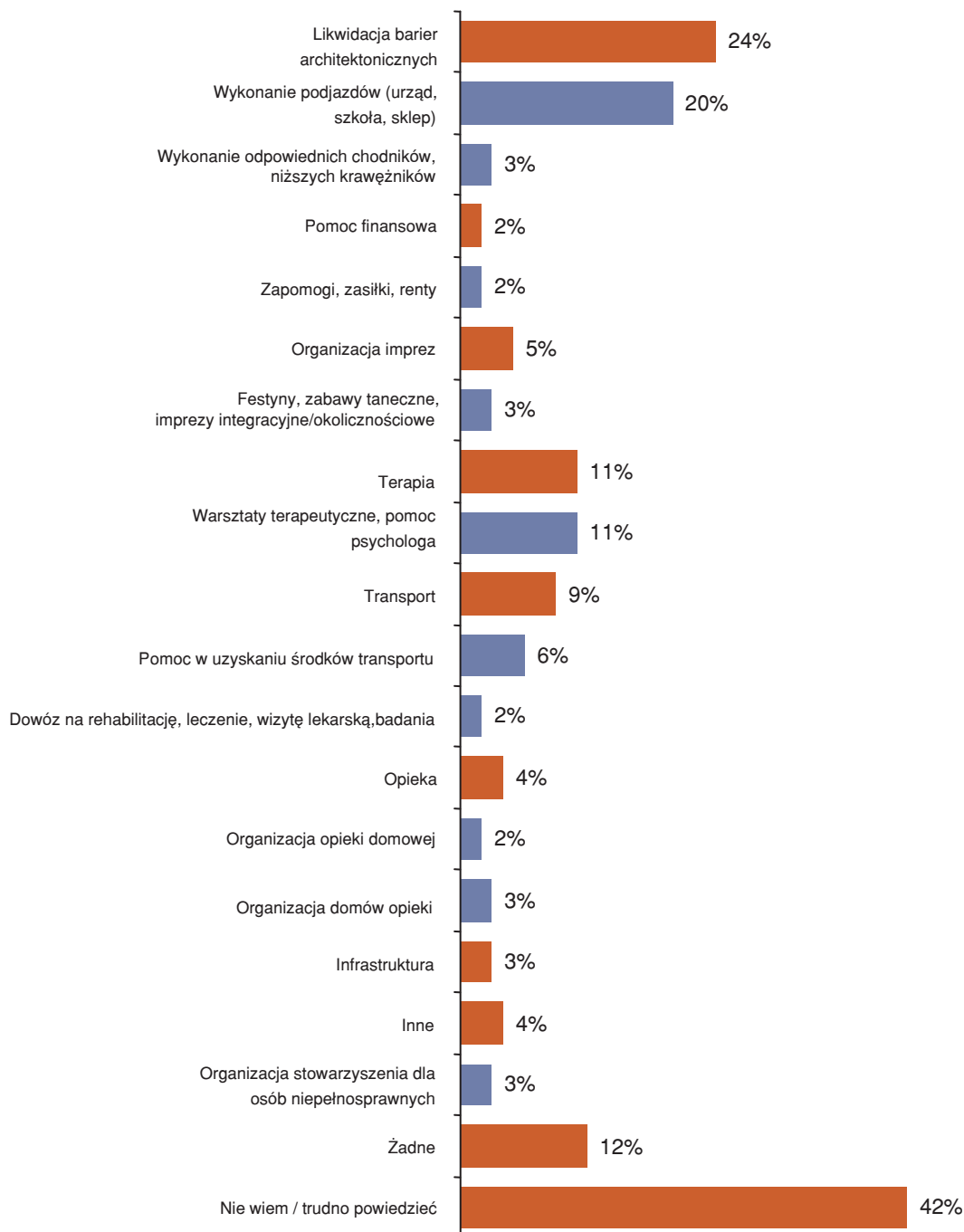
Przykłady działań i inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie - wskazania spontaniczne przedstawicieli samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Proszę podać przykłady działań, czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych - wskazania spontaniczne osób niepełnosprawnych

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w innych regionach kraju, **obserwujemy duże rozbieżności pomiędzy deklaracjami gmin i osób niepełnosprawnych w kwestii kontaktu z urzędnikami gminy.**

Podczas gdy przedstawiciele 83% samorządów gminnych wskazują, iż pracownicy socjalni kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi przynajmniej raz w miesiącu (w 24% gmin nawet raz w tygodniu), większość niepełnosprawnych (66%) stwierdza, iż żaden pracownik gminy nie odwiedził ich pytając o sytuację i potrzeby. Ponadto, co najmniej 85% tej grupy deklaruje, iż pracownicy gminy nigdy nie zwracali się do nich z własnej inicjatywy pytając o jakość życia i potrzeby, oferują pomoc finansową, bytową czy materialną.

Powyższą rozbieżność spotykamy także w innych województwach.

Wedle deklaracji gmin częstotliwość odwiedzin pracowników socjalnych u niepełnosprawnych jest w województwie kujawsko-pomorskim porównywalna z poziomem kraju.

Wydaje się też, że **na częstotliwość odwiedzin u niepełnosprawnych ma wpływ typ gminy.** Wśród gmin miejskich obserwujemy dużo wyższy odsetek takich, w których pracownicy socjalni, według deklaracji gmin, kontaktują się z niepełnosprawnymi przynajmniej raz w miesiącu (kontakt przynajmniej raz w tygodniu dotyczy 30% gmin miejskich). Również wedle deklaracji niepełnosprawnych mieszkańców miast odsetek osób, których nigdy nie odwiedził pracownik gminy jest niższy, niż w przypadku gmin wiejskich.

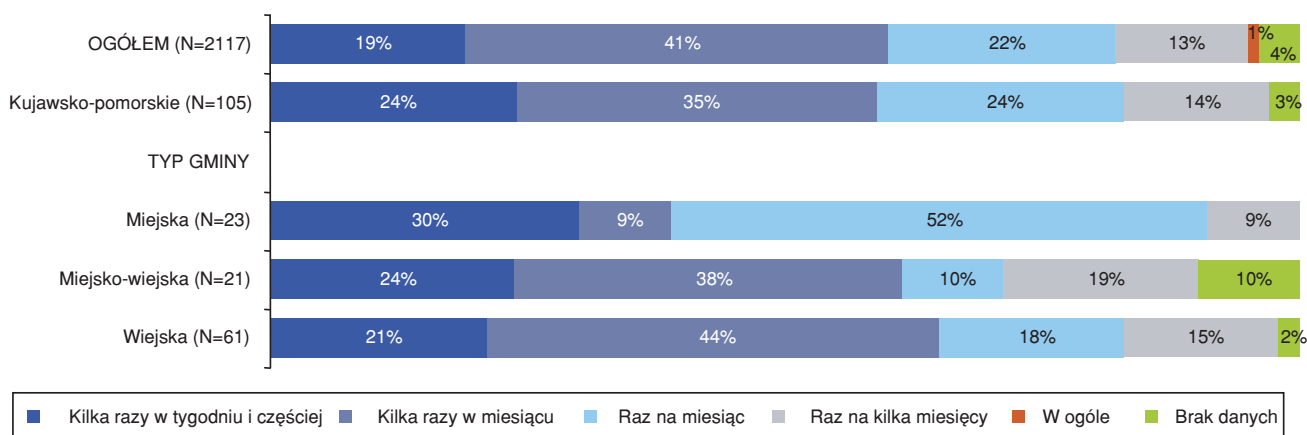
Najmniejszą deklarowaną częstotliwość odwiedzin pracowników gminy u niepełnosprawnych mieszkańców obserwujemy w przypadku gmin miejsko-wiejskich. Tymczasem wśród niepełnosprawnych mieszkających w gminach miejsko-wiejskich mamy do czynienia z najmniejszym odsetkiem osób, których nigdy nie odwiedził pracownik gminy (53%).

Zauważmy, iż powyżej opisane prawidłowości pokazują, że to na osobach niepełnosprawnych spoczywa główny wysiłek i inicjatywa w uzyskaniu pomocy od urzędu gminy. Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, większość zaś czeka, aż potrzebujące pomocy osoby same się do nich zwrócą. W przypadku osób niepełnosprawnych starania takie mogą być bardzo utrudnione. Stosunkowo częste odwiedziny u osób niepełnosprawnych, jakie wedle deklaracji mają miejsce, mogą dotyczyć tylko niektórych niepełnosprawnych mieszkańców. Większość ze swoimi problemami pozostaje sama i być może nawet nie wie, gdzie mogłaby poszukiwać pomocy.

Wyniki badań sugerują, iż omawianymi wcześniej działaniami gmin objęta jest jedynie mała część grupy osób niepełnosprawnych, czego nie oddają trafnie pytania kwestionariusza – pytaliśmy bowiem o sam fakt pomocy, a nie o skalę tej pomocy.

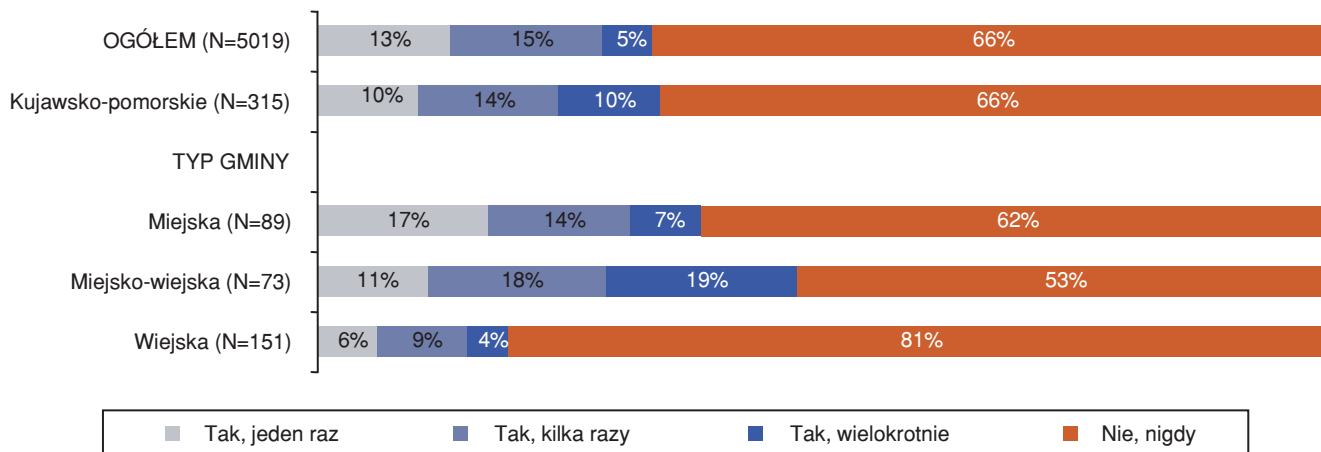
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak często pracownicy socjalni gminy kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi?

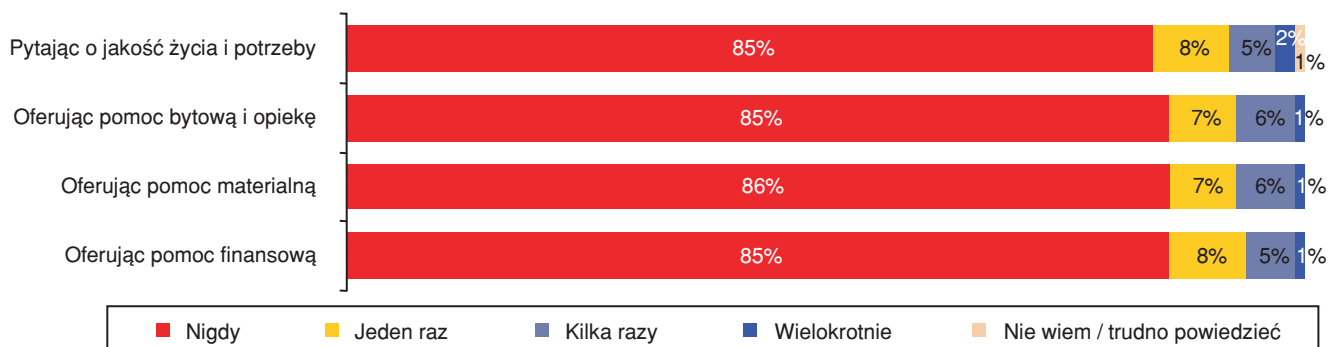
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=315

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Zwróćmy uwagę na ogromne rozbieżności ocen dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych formułowanych przez przedstawicieli tej grupy oraz samorządy gminne. Województwo kujawsko-pomorskie zasadniczo nie odbiega pod tym względem od ogółu kraju.

Osoby niepełnosprawne rzadko pozytywnie oceniają działalność gmin dotyczącą rehabilitacji społecznej. Z drugiej jednak strony w województwie kujawsko-pomorskim mamy do czynienia z przeciętnie lepszymi ocenami formułowanymi przez niepełnosprawnych, niż w skali kraju.

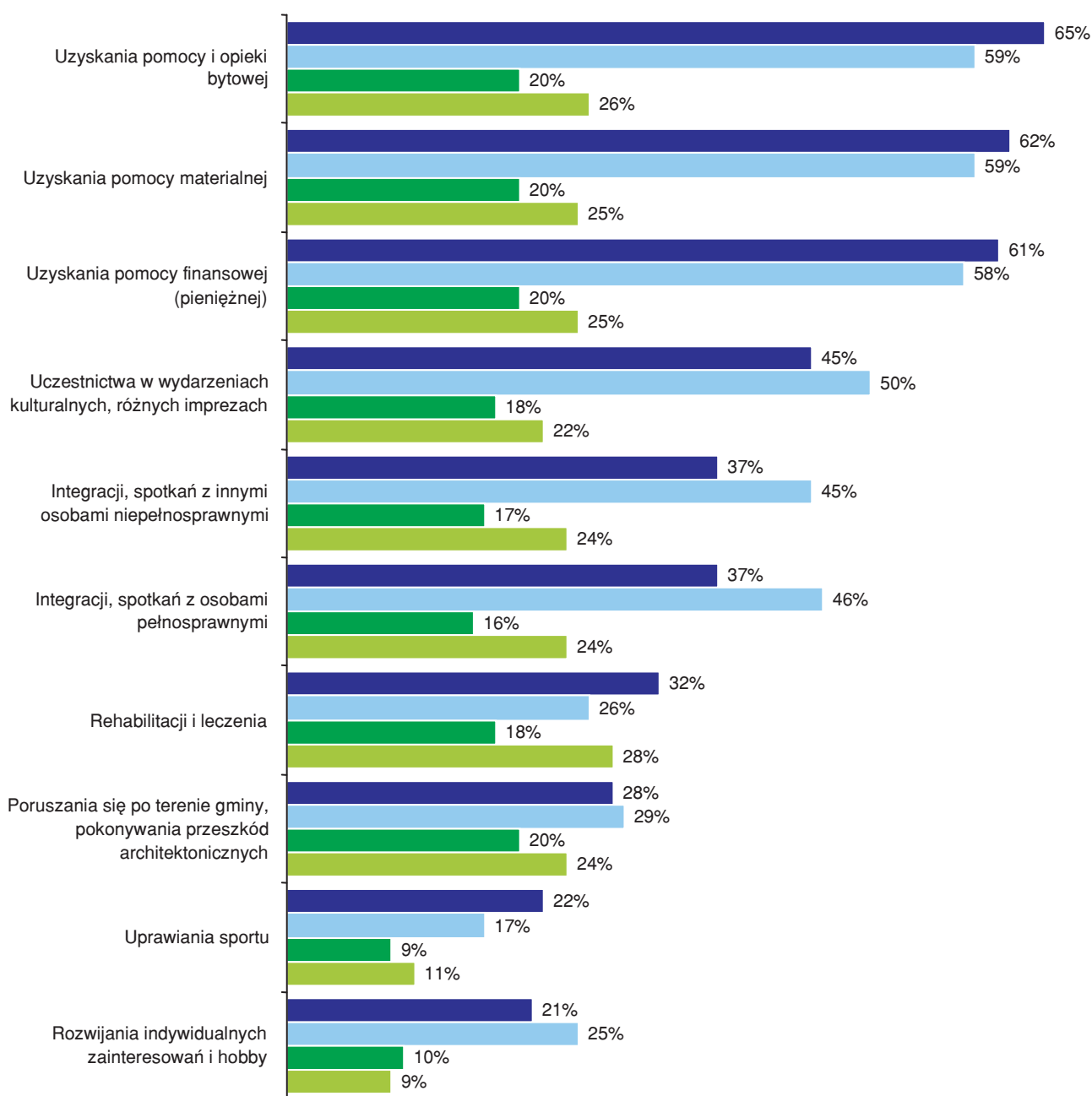
W przypadku najbardziej powszechnych działań – pomocy bytowej, materialnej i finansowej, blisko co czwarty niepełnosprawny ocenia aktywność gmin pozytywnie. Tymczasem, ponad połowa przedstawicieli samorządów gminnych uważa, iż możliwości, jakie gminy stwarzają na tym polu są raczej duże lub bardzo duże.

W stosunku do działań związanych z integracją społeczną – uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, integracji i spotkań z innymi osobami niepełnosprawnymi, a także z osobami pełnosprawnymi zarówno niepełnosprawni, jak i przedstawiciele gmin ocenili możliwości stwarzane przez gminy lepiej, niż na poziomie kraju. Nadal jednak istnieje znaczna rozbieżność skali pozytywnych ocen formułowanych przez samorządy i niepełnosprawnych.

Najlepiej niepełnosprawni w regionie kujawsko-pomorskim ocenili możliwości związane z rehabilitacją i leczeniem – 28% wystawiło gminom oceny pozytywne.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie:
(Raczej duże + Bardzo duże)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - ogółem (N=2117)
 ■ Przedstawiciele samorządów gminnych - kujawsko-pomorskie (N=105)
 ■ Osoby niepełnosprawne - ogółem (N=5019)
 ■ Osoby niepełnosprawne - kujawsko-pomorskie (N=315)

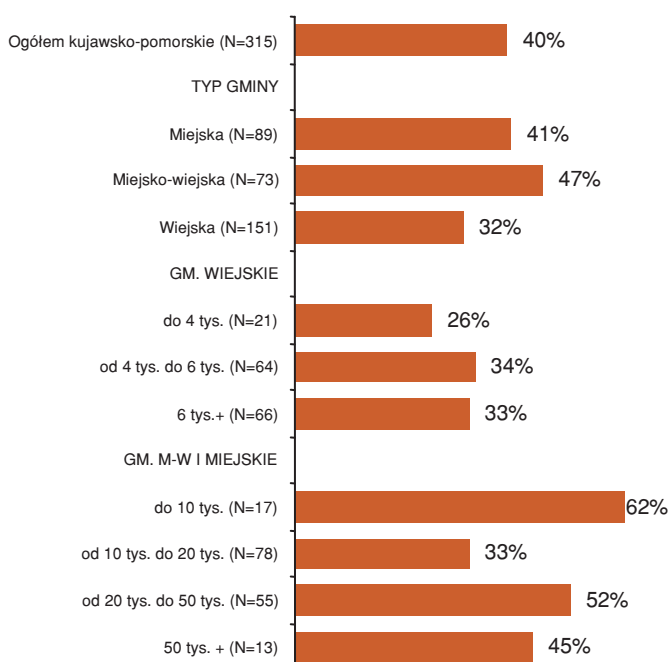
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

W województwie kujawsko-pomorskim nie obserwujemy bardzo dużych rozbieżności pomiędzy gminami różnego typu w zakresie działalności podejmowanej na rzecz osób niepełnosprawnych, która to prawidłowość pojawiła się na poziomie kraju. Nadal jednak widoczne są różnice w aktywności gmin zróżnicowanych pod względem typu i wielkości.

Obserwujemy większe zaangażowanie gmin miejskich, niż miejsko-wiejskich i wiejskich w działania związane z rehabilitacją społeczną. Więcej, niż co piąta gmina miejska (23%) i jedynie co szósta gmina wiejska i miejsko-wiejska (16%) deklaruje, iż podejmowała działania w tym zakresie. Odsetek gmin angażujących się w zadania dotyczące rehabilitacji społecznej rośnie wraz z wielkością gminy, niezależnie od jej typu.

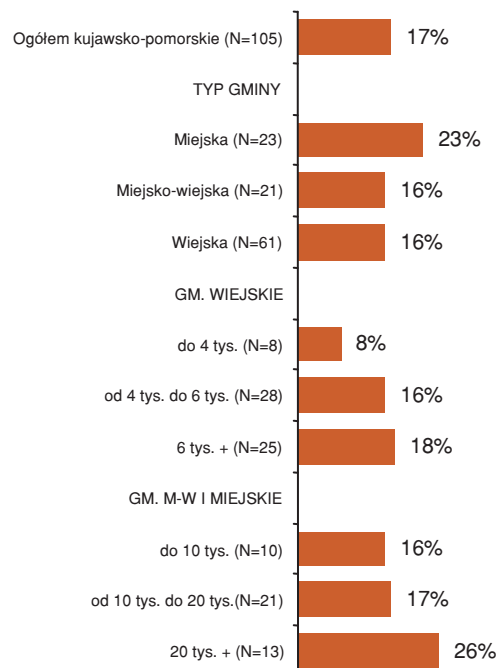
Zauważmy też, iż w województwie kujawsko-pomorskim niepełnosprawni zauważają dużo większą aktywność, niż deklarowana przez gminy. Najsilniejsze przekonanie o zaangażowaniu gminy w działalność w zakresie rehabilitacji społecznej przejawiają mieszkańcy najmniejszych gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Ogólnie rzecz biorąc mieszkańcy gmin wiejskich dostrzegają przeciętnie mniej działań, niż mieszkańcy gmin miejsko-wiejskich i miejskich.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006.
Województwo kujawsko-pomorskie, N=315

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006.
Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

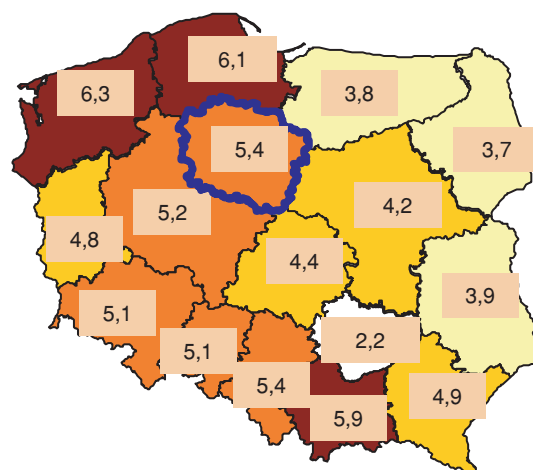
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Województwo kujawsko-pomorskie wpisuje się w widoczny na mapach zróżnicowań podział terytorialny na Polskę zachodnią i wschodnią. Na wschodzie kraju aktywność gmin w zakresie rehabilitacji społecznej jest wyraźnie niższa, niż w zachodniej części. Region kujawsko-pomorski wypada podobnie do swoich sąsiadów – województwa wielkopolskiego i pomorskiego.

Zauważmy, że niepełnosprawni z województwa kujawsko-pomorskiego (o czym już była mowa), podobnie jak respondenci z innych województw, mieli tendencję do przeszacowywania aktywności gmin w zakresie rehabilitacji społecznej. Rozbieżności w przypadku regionu kujawsko-pomorskiego są szczególnie wyraźne.

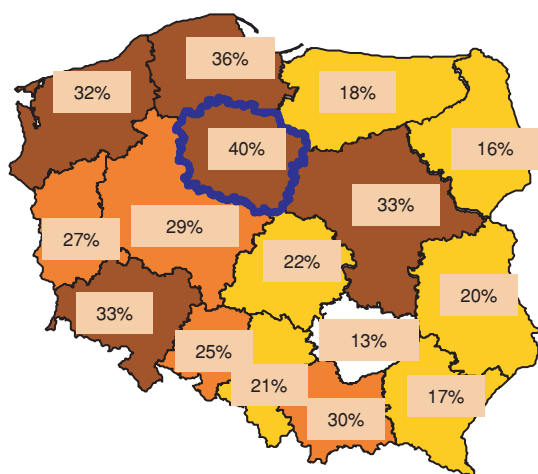
W województwie kujawsko-pomorskim osoby niepełnosprawne dostrzegały najwyższe w całym kraju zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji społecznej. Niestety, wedle deklaracji gmin skala tych działań jest dużo niższa.

ŚREDNIA LICZBA PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

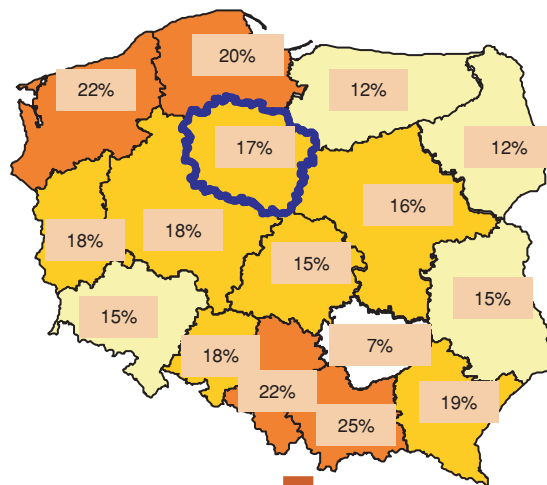
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 26%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 17%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.

W województwie kujawsko-pomorskim mamy do czynienia z podobną sytuacją. Obserwujemy także podobne, jak w innych województwach, zależności pomiędzy przygotowaniem samorządów do świadczenia pomocy, a sytuacją (wielkością, organizacją, zasobami) gminy.

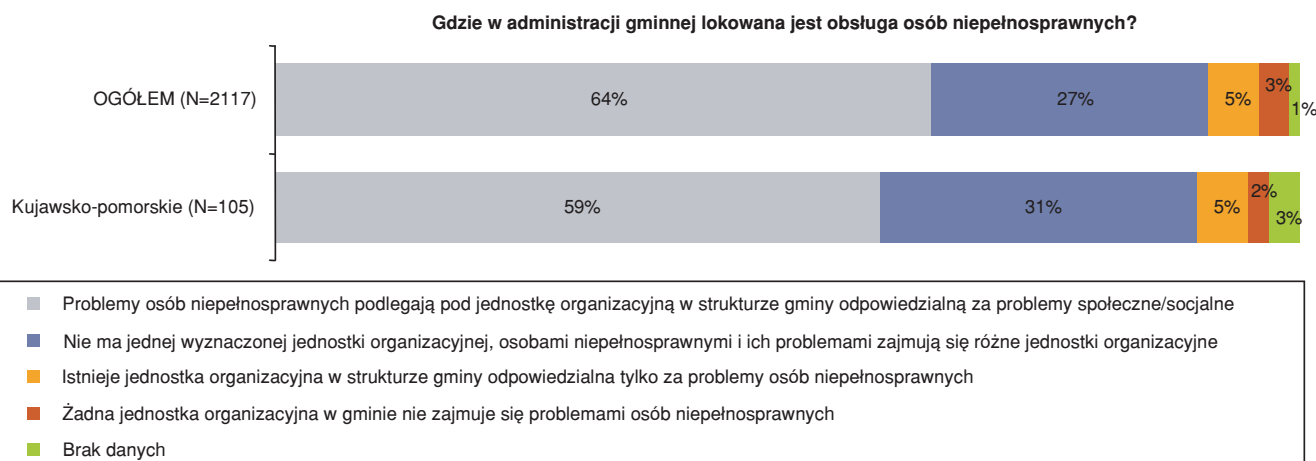
Samorzady gminne w większości nie są dobrze przygotowane do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym.

- W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.
- Samorzady gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.
- Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➡ W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.

Pod względem organizacji pomocy dla osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim mamy do czynienia z sytuacją niemal identyczną, jak w skali kraju. Do zadań związanych z obsługą osób niepełnosprawnych najczęściej wyznaczane są jednostki odpowiedzialne za pomoc socjalną (59%). W 31% urzędów gmin niepełnosprawnymi zajmują się pracownicy różnych komórek organizacyjnych. Jedynie 5% gmin ma wyznaczone jednostki odpowiedzialne tylko za pomoc osobom niepełnosprawnym. Takie rozdrobienie kompetencji zapewne utrudnia udzielanie kompleksowej pomocy osobom niepełnosprawnym i w pewnym sensie spycha ich problemy na dalszy plan.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

➡ Samorzędy gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.

Gminy w województwie kujawsko-pomorskim dysponują większą, niż przeciętnie liczbą pełnoetatowych pracowników do obsługi osób niepełnosprawnych – najczęściej 2 lub 3 etaty. Ponadto, istotnie więcej osób, niż przeciętnie (8 w porównaniu z sześcioma etatami w skali kraju) zajmuje się pomocą bytową i opieką nad niepełnosprawnymi.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

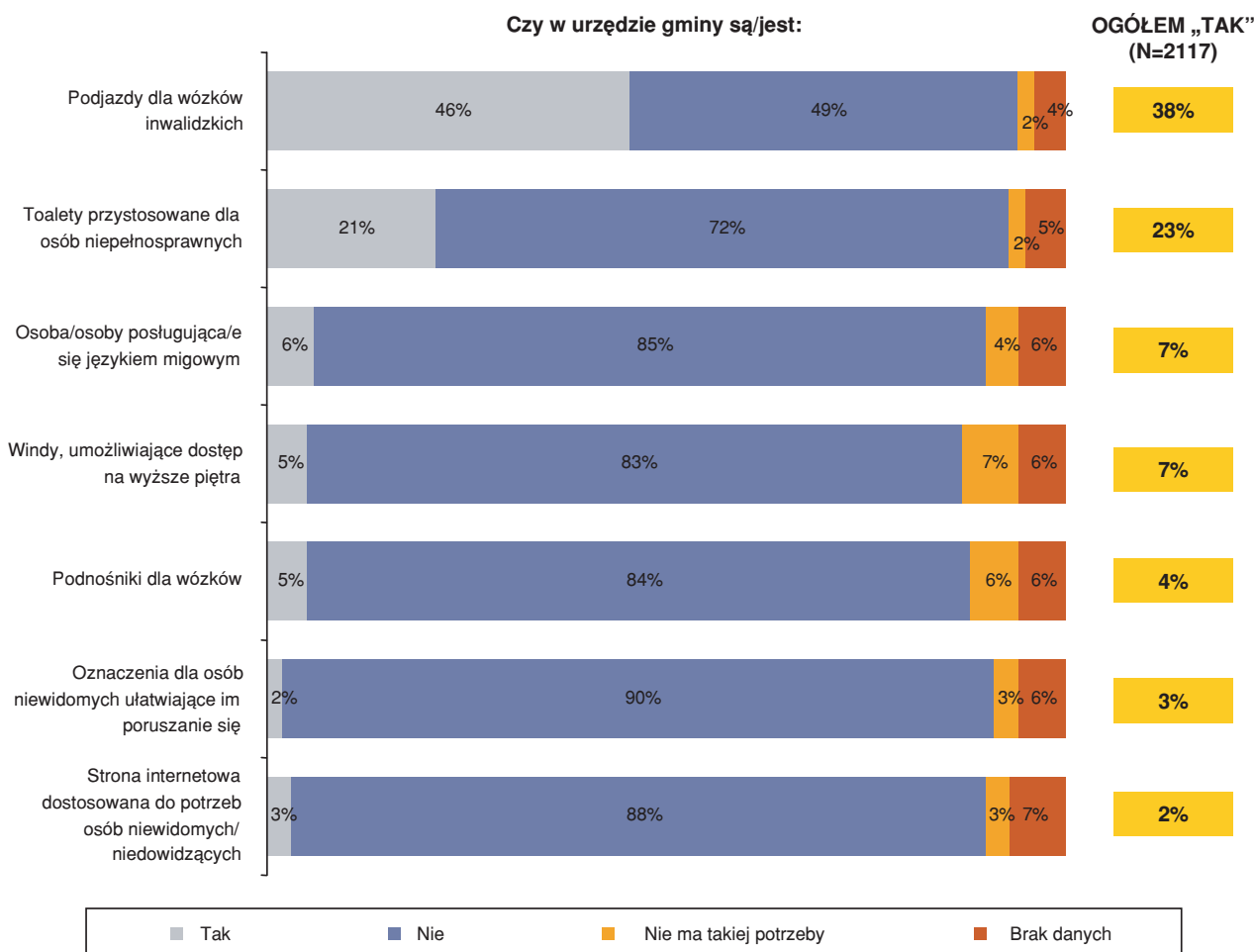
Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➔ Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Województwo kujawsko-pomorskie nie odbiega pod tym względem od innych regionów. Również i tutaj większość urzędów gmin nie posiada podstawowych usprawnień dla niepełnosprawnych pe- tentów. Co więcej, w przypadku części z udogodnień, odsetek gmin, które deklarują ich posiadanie jest nieco mniejszy, niż w skali kraju.

Pewnym powodem do dumy może być w regionie kujawsko-pomorskim stosunkowo wysoki odsetek urzędów gmin, które posiadają podjazdy dla wózków inwalidzkich. Jest on istotnie wyższy, niż w skali kraju i wynosi 46%.

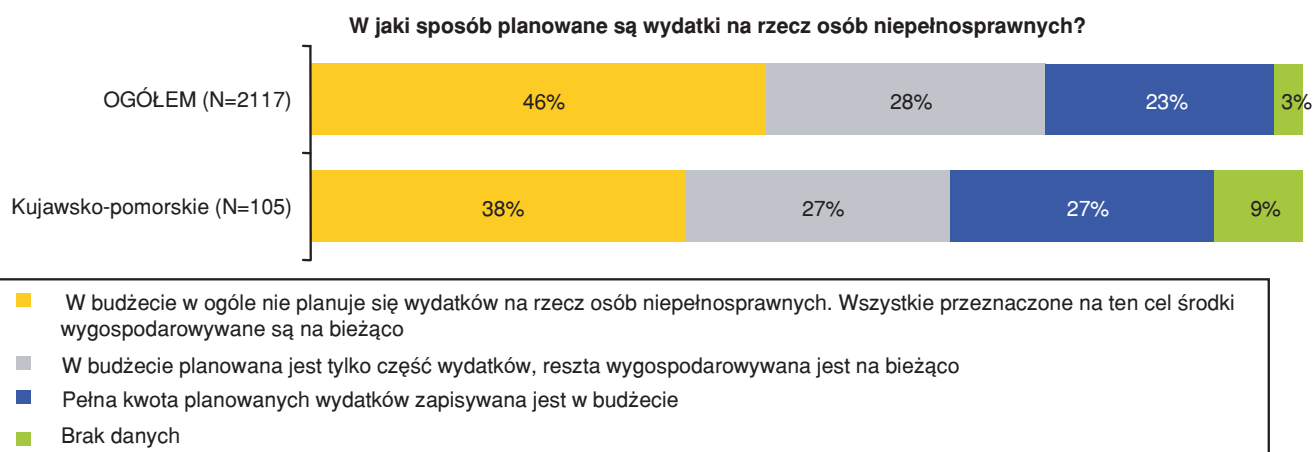
W co piątej gminie niepełnosprawni mogą korzystać ze specjalnie przystosowanych toalet. Ale już do rzadkości należą osoby posługujące się językiem migowym, windy czy podnośniki dla wózków, które posiada jedynie 5-6% gmin. Natomiast oznaczenia dla niewidomych i dostosowane do ich potrzeb strony internetowe w zasadzie są niemal nieobecne.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➡ Brak jest w większości gmin szczegółowego planowania wydatków czy zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim jest niemal identyczna, jak w skali kraju. 45% samorządów gminnych w ogóle nie planuje wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych w budżecie, ale wygospodarowuje środki w miarę potrzeb. Jednocześnie co czwarta kujawsko-pomorska gmina (27%) planuje pełną kwotę wydatków. Jest to wynik nieznacznie lepszy, niż przeciętny.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Jak wspomniano w rozdziale poświęconym aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych zdecydowana większość gmin nie posiada opracowanego gminnego programu walki z bezrobociem wśród tej grupy osób. W województwie kujawsko-pomorskim sytuacja jest podobna do skali kraju, bowiem 8% gmin deklaruje, iż opracowało lub jest w trakcie opracowywania tego typu programu. Co piąta kujawsko-pomorska gmina ma opracowany (lub jest w trakcie opracowywania) gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, co jest odsetkiem zbliżonym do przeciętnego dla kraju.

Brak szczegółowego planowania wydatków i działań dotyczących osób niepełnosprawnych zapewne w znacznym stopniu utrudnia realizację jakichkolwiek zadań w tym zakresie, a w przypadku podejmowanych działań nie sprzyja ich efektywności.

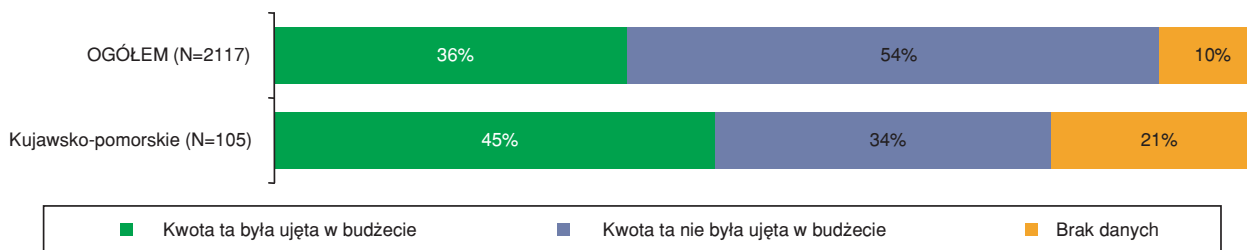

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

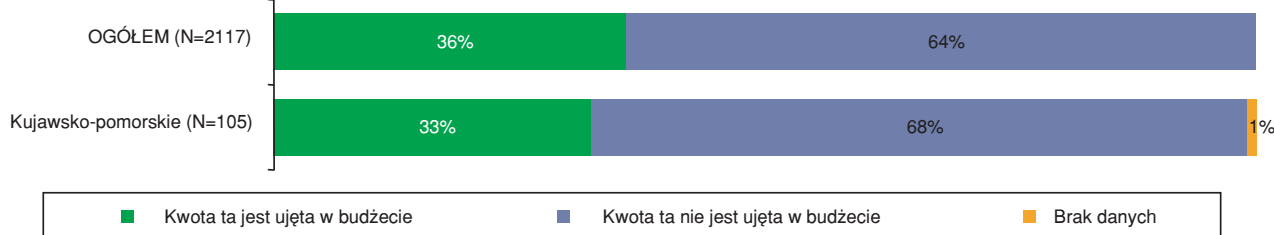
➔ Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji.

W województwie kujawsko-pomorskim 45% gmin ujmowało tego typu wydatki w budżecie na rok 2005, zaś co trzecia gmina zaplanowała je w budżecie na rok 2006. Zdecydowana większość gmin (68%) w żaden sposób nie umieszcza ich w budżetach. Powyżej przytoczone odsetki dla województwa kujawsko-pomorskiego to lepszy wynik, niż w skali kraju.

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2005 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

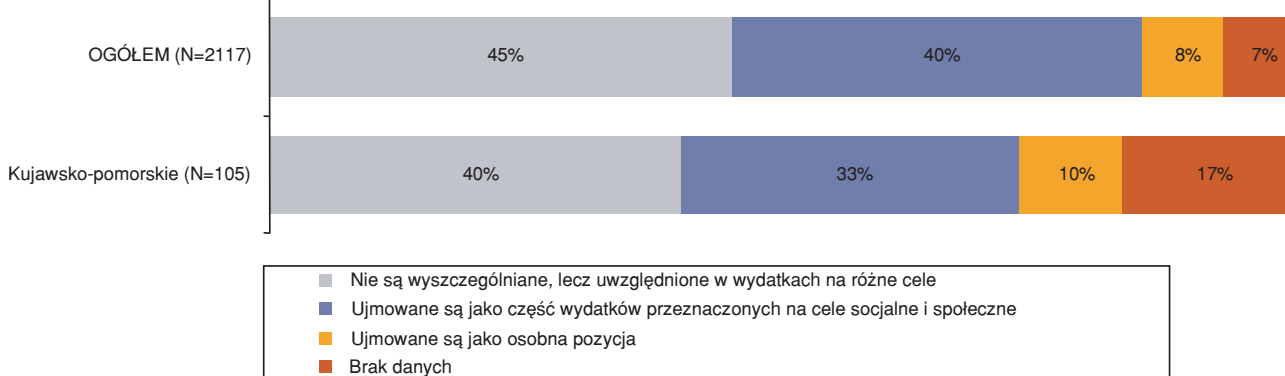
Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2006 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

W województwie kujawsko-pomorskim jedynie co dziesiąta gmina ujmuje środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych jako osobną pozycję w budżecie. 40% samorządów gminnych w ogóle nie wyszczególnia takich wydatków, ale włącza je w wydatki na różne cele. Co trzecia gmina, środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, ujmuje jako część wydatków przeznaczonych na cele społeczne i socjalne.

W jaki sposób środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych zapisywane są w budżecie?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➔ Samorządy gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Ponad 40% gmin z województwa kujawsko-pomorskiego (najwyższy odsetek w kraju) nie dostarczyło żadnych danych dotyczących źródeł środków finansowych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych.

W przypadku pozostałych samorządów mamy do czynienia z podobną do skali kraju strukturą źródeł środków finansowych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych. Zdecydowaną część ciężaru pomocy biorą na siebie same gminy – przeciętnie 52,3% środków pochodzi z budżetu samorządów gminnych. Natomiast drugim co do udziału w wydatkach źródłem finansowania są, inaczej niż w innych regionach, dotacje celowe budżetu państwa (21% środków) oraz środki województwa (12,5% środków).

W przypadku kujawsko-pomorskich gmin relatywnie mniejsze znaczenie mają subwencje z budżetu państwa, sponsoring, fundusze unijne czy kredyty.

Tabela 1. Z jakich źródeł pochodziły w 2005 roku środki finansowe gminy na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych?

PRZECIĘTNA STRUKTURA ŹRÓDEŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH (W %)

	OGÓŁEM (N=1704)	dolnośląskie (N=95)	kujawsko-pomorskie (N=60)	lubelskie (N=143)	lubuskie (N=98)	łódzkie (N=126)	małopolskie (N=150)	mazowieckie (N=258)	opolskie (N=47)	podkarpackie (N=121)	podlaskie (N=82)	pomorskie (N=81)	śląskie (N=129)	świętokrzyskie (N=50)	warmińsko-pomorskie (N=151)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=83)
Ze środków własnych gminy	51,82	52,97	52,3	58,55	46,97	48,03	47,55	48,12	56,83	47,43	40,98	44,12	57,45	59,92	57,8	59,81	53,72
Ze środków powiatu	8,06	5,34	5,92	6,03	0,79	8,37	15,32	6,81	2,53	5,15	7,33	7,35	8,3	9,82	12,83	7,17	13,93
Ze środków województwa	11,12	6,47	12,52	13,91	11,58	16,83	8,17	10,05	14,36	15,13	9,87	12,17	8,18	9,72	9,09	10,81	10,19
Z dotacji celowych budżetu państwa	19,78	23,93	21,2	15,36	25,45	21,9	21,43	22,67	17	25,23	26,65	25,35	14,44	9,46	14,1	13,59	16,92
Z subwencji z budżetu państwa	5,56	8,28	2,27	2,5	11,16	1,38	4,38	9,63	0,68	6,28	11,62	6,98	5,34	5,6	3,92	3,59	3,57
Ze środków sponsorów (np. darowizny)	1,13	0,92	1,2	0,35	0,16	1,83	0,58	0,73	2,66	0,33	0,12	1,2	1,2	2,74	0,43	3,34	1,17
Z funduszy Unii Europejskiej	0,51	1,24	0,33	0,21	0	0,24	1,09	0,51	1,74	0,04	1,46	0,49	0,33	0,4	0	0,33	0,3
Z kredytów, pożyczek	0,21	0,32	0	0	0	0,75	0,03	0,14	0,47	0	0	0	0,43	0,2	0,8	0,2	0,12
Z innych źródeł	1,27	0,06	3,55	2,05	1,92	0	1,43	0,26	1,55	0,88	1,95	2,31	4,29	0,1	0,94	0,75	0,18
Brak danych	20%	33%	43%	18%	30%	16%	9%	13%	23%	10%	16%	16%	18%	23%	12%	29%	19%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Podobnie, jak w innych województwach, działalność gmin na rzecz osób niepełnosprawnych, o czym była też mowa wcześniej, najczęściej ograniczona jest do najprostszego wsparcia w formie pomocy materialnej, finansowej lub bytowej. Pomoc ta nie jest jednak adresowana specyficznie do osób niepełnosprawnych, ale wpisuje się w zadania społeczne i socjalne realizowane przez gminy w ramach ich ustawowych obowiązków. Oznacza to, że w pewnym sensie pomoc ta jest udzielana kosztem innych mieszkańców – co jednak nie znaczy, że nie należy się ona niepełnosprawnym (spełniają oni warunki udzielenia tej pomocy). Przy odpowiednim dostosowaniu i finansowaniu działań aktywność gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogłaby być większa, ale należy docenić obecny wysiłek w udzielaniu wsparcia tej grupie osób.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

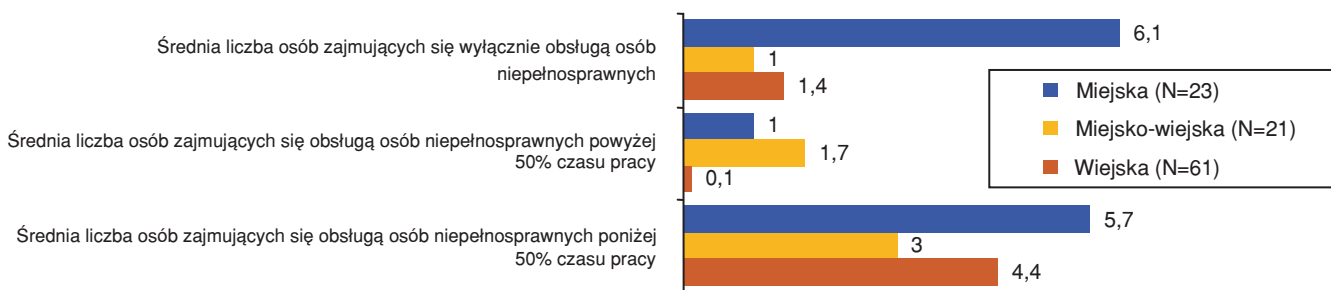
Podobnie jak w skali kraju, również w województwie kujawsko-pomorskim przygotowanie i możliwości świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym są związane z typem i wielkością gminy. Relatywnie gorzej przygotowane są gminy wiejskie i miejsko-wiejskie, choć w przeciwieństwie do innych regionów, w województwie tym mamy często do czynienia z najgorszą sytuacją w przypadku gmin miejsko-wiejskich, a nie wiejskich.

❑ Obsługa osób niepełnosprawnych i liczba etatów

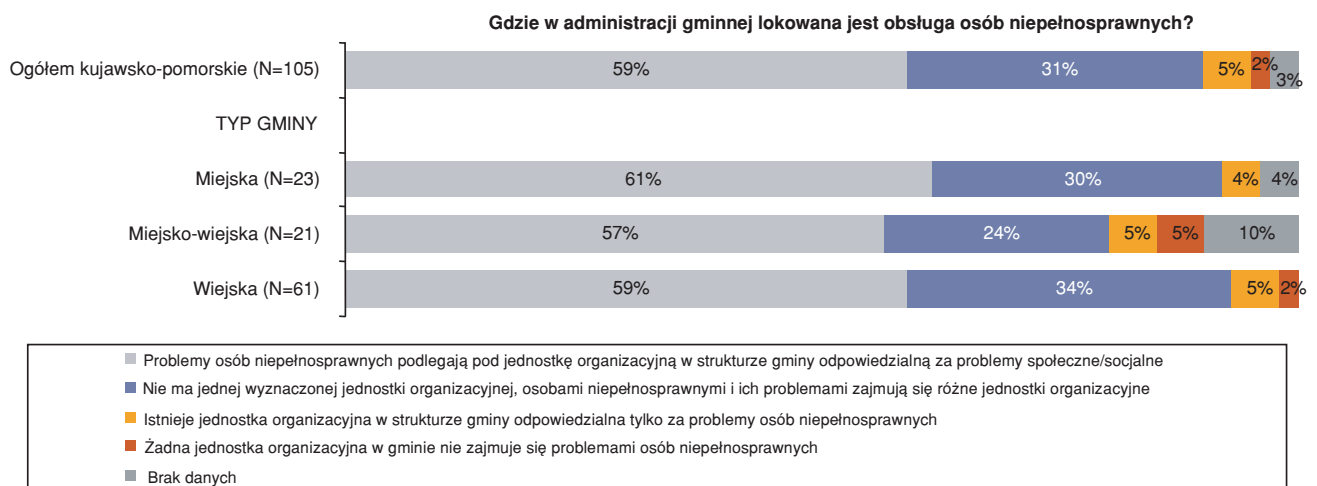
Pod względem organizacji obsługi osób niepełnosprawnych w urzędach gminy nie obserwujemy w regionie kujawsko-pomorskim znaczących różnic. Wśród gmin miejskich nie ma jednak żadnej, w której nie byłoby żadnej jednostki zajmującej się problemami osób niepełnosprawnych.

Obserwujemy natomiast duże zróżnicowanie pod względem liczby etatów dedykowanych do obsługi niepełnosprawnych petentów. Przeciętnie najwięcej pracowników zajmujących się osobami niepełnosprawnymi posiadają gminy miejskie. Dużo gorsza jest sytuacja gmin miejsko-wiejskich i wiejskich.

Liczba pracowników w jednostkach organizacyjnych gminy zajmujących się obsługą zadań dotyczących niepełnosprawnych - ŚREDNIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

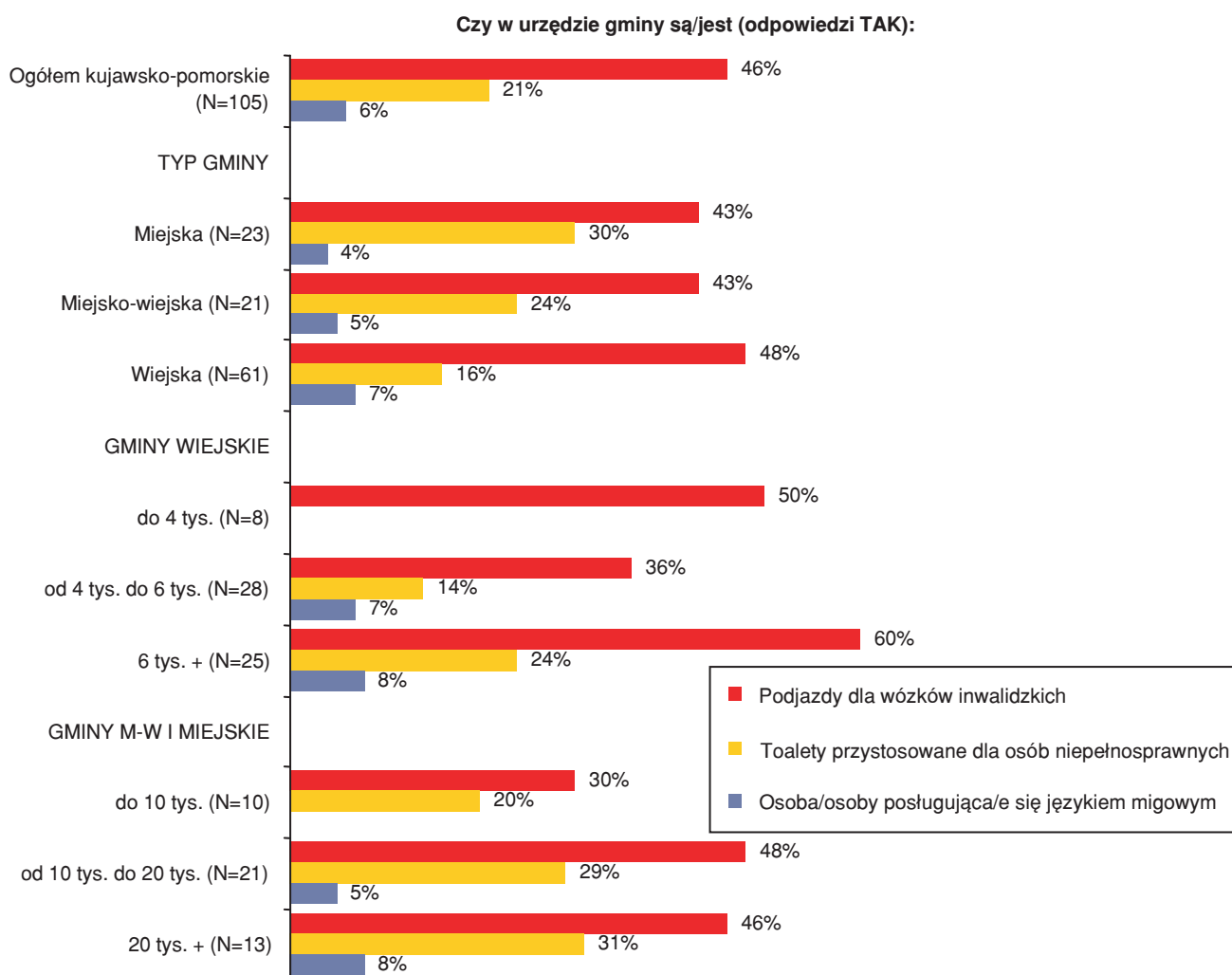
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☐ *Dostosowanie architektoniczne*

W województwie kujawsko-pomorskim obserwujemy podobne prawidłowości pod względem dostosowania architektonicznego urzędów gmin, jak i w innych regionach kraju. Sytuacja jest zdecydowanie lepsza w przypadku siedzib gmin miejskich – więcej z nich posiada różnego typu udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ułatwiające korzystanie z urzędu gminy. Gorzej jest w przypadku gmin miejsko-wiejskich oraz wiejskich. Wprawdzie pod względem relatywnie najbardziej powszechnych udogodnień - podjazdów dla wózków inwalidzkich i toalet wcale nie ustępują gminom miejskim (a czasem wręcz są lepiej przystosowane), jednak w przypadku pozostałych usprawnień obserwujemy duże braki.

Zwróćmy jednak uwagę, iż w przypadku tłumaczy języka migowego gminy wiejskie wypadają lepiej, niż miejskie. Szczególnie dobrą – zbliżoną do największych gmin miejskich sytuację obserwujemy w przypadku największych gmin wiejskich.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Planowanie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych i programy dotyczące osób niepełnosprawnych

Gminy miejskie i wiejskie zdecydowanie częściej, niż gminy miejsko-wiejskie zapisują pełną kwotę planowanych wydatków w budżecie. Z drugiej jednak strony stosunkowo duży odsetek gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (38-41%) w ogóle nie planuje wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych, ale środki na te cele wygospodarowuje na bieżąco.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Uwzględnianie w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym

44% gmin wiejskich i 38% gmin miejsko-wiejskich nie wyszczególnia środków na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych w budżetach, ale uwzględnia je w wydatkach na różne cele. Jedynie 7% samorządów gmin wiejskich i 10% samorządów gmin miejsko-wiejskich – w porównaniu z 17% w przypadku gmin miejskich – ujmuje tego typu wydatki jako osobną pozycję w budżecie.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

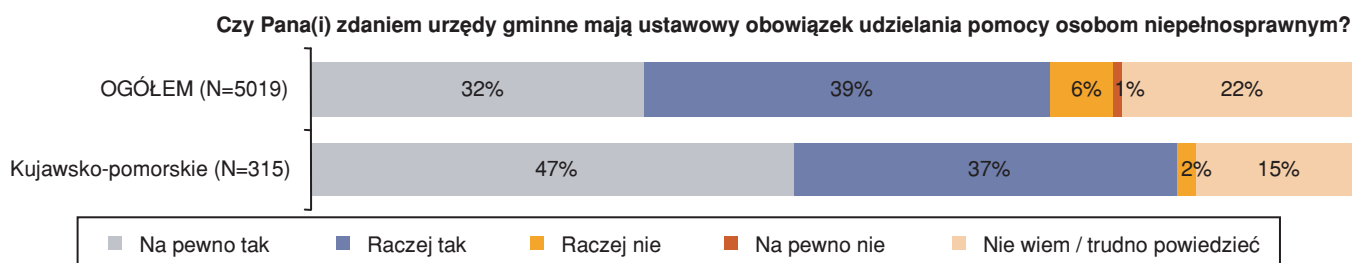

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

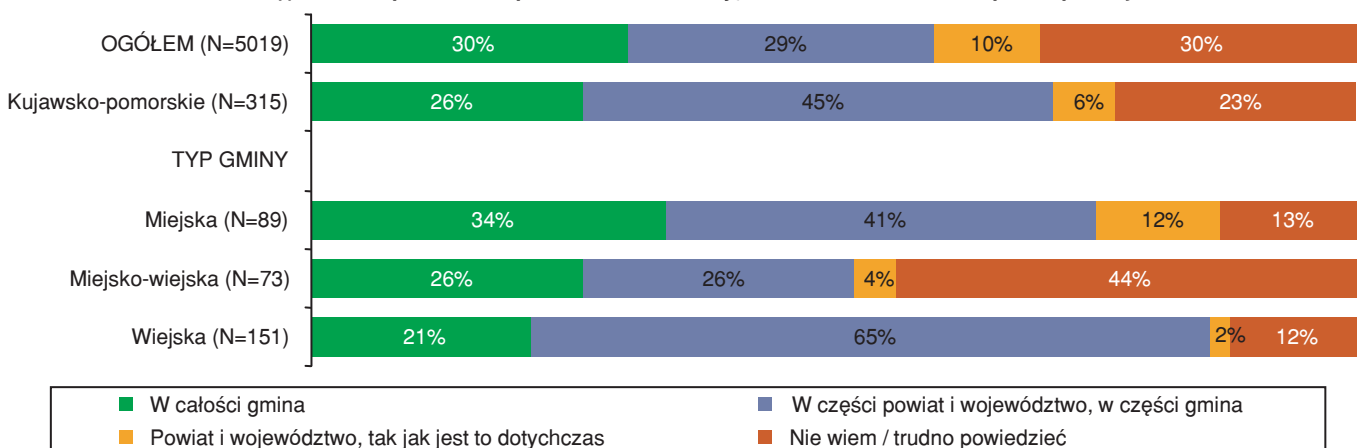
Niepełnosprawni mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego zdecydowanie częściej, niż ogół niepełnosprawnych uważają, że **gminy są ustawowo zobowiązane do zapewnienia im – jako osobom niepełnosprawnym – koniecznej pomocy**. Zapewne dlatego właśnie w stosunku do samorządów gminnych formułują oni oczekiwania pomocy i do nich zwracają się w pierwszej kolejności. W województwie kujawsko-pomorskim obserwujemy też silniejsze, niż w skali kraju, **oczekiwanie zmiany obecnego systemu wsparcia**. Mieszkańcy tego regionu życzyliby sobie, aby gminy w większym stopniu, niż dotychczas – w całości, lub przynajmniej w części – odpowiadały za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Postawa wobec ewentualnych zmian systemu wsparcia niepełnosprawnych jest związana z sytuacją respondentów. 86% mieszkańców wsi chciałoby, aby gmina przynajmniej częściowo przejęła ustawowe zadania od powiatów, ponieważ jest to instytucja zdecydowanie im bliższa. W przypadku gmin miejsko-wiejskich mamy do czynienia z dużym niezdecydowaniem, choć mniej, niż w przypadku gmin miejskich i wiejskich, jest osób, które popierają przejście przez gminy zadań. Mieszkańcy gmin miejskich w ogromnej większości (75%) podzielają przekonanie mieszkańców gmin wiejskich o potrzebie przejścia przez samorzady gminne całości, lub części zadań od powiatu. Należy jednak podkreślić, iż więcej, niż co dziesiąty mieszkaniec miasta opowiedział się za pozostawieniem obecnego rozwiązania.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przydzielone są władzom powiatowym i wojewódzkim. Gmina nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. Kto Pana(i) zdaniem powinien odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

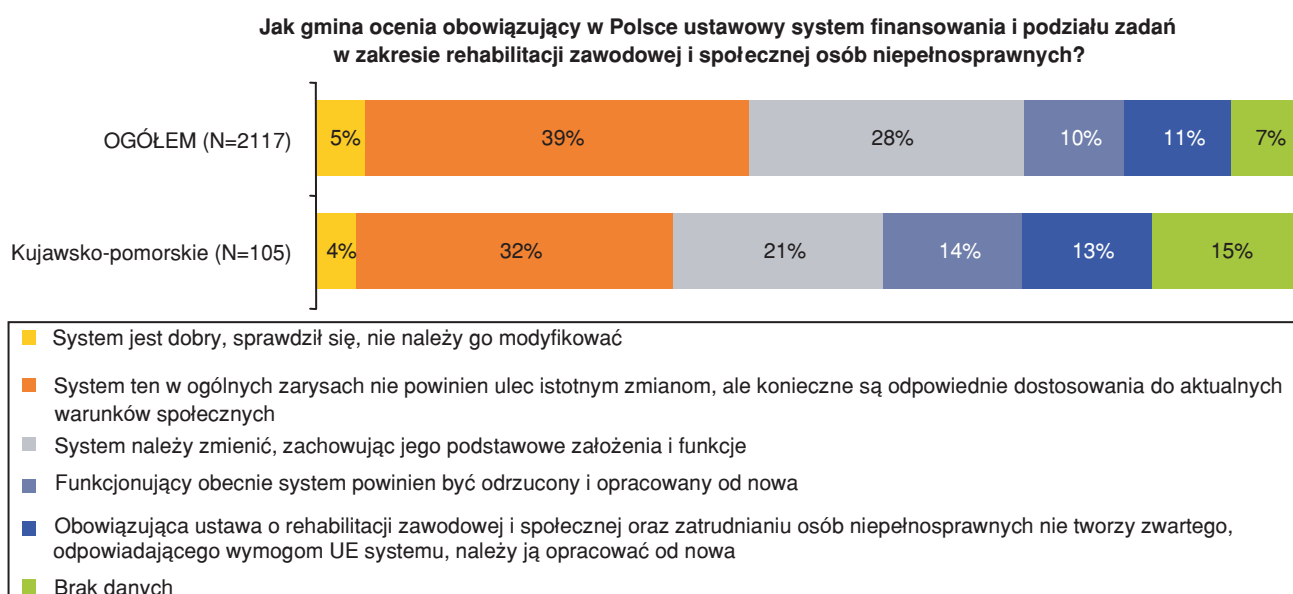
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Najwygodniejszym dla osób niepełnosprawnych, szczególnie mieszkańców wsi, rozwiązaniem byłoby przejęcie przez samorządy gminne od powiatów przynajmniej części zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. **Gminy widzą ten problem zupełnie inaczej.**

Gminy z województwa kujawsko-pomorskiego w przeważającej części negatywnie oceniają obowiązujący system finansowania i podziału zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Jedynie 4% samorządów ocenia go pozytywnie.

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa kujawsko-pomorskiego częściej, niż w innych regionach, uchylali się od oceny obowiązującego systemu.

Rzadziej, niż przeciętnie opowiadali się za utrzymaniem systemu w obecnych zarysach przy dostosowaniu go do społecznych warunków. Rzadziej też uważali za uzasadnioną zmianę systemu przy zachowaniu jego podstawowych założeń i funkcji. Nieco częściej, niż ogół przedstawicieli gmin, respondenci w regionie kujawsko-pomorskim w całości odrzucają obecnie obowiązujący system.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

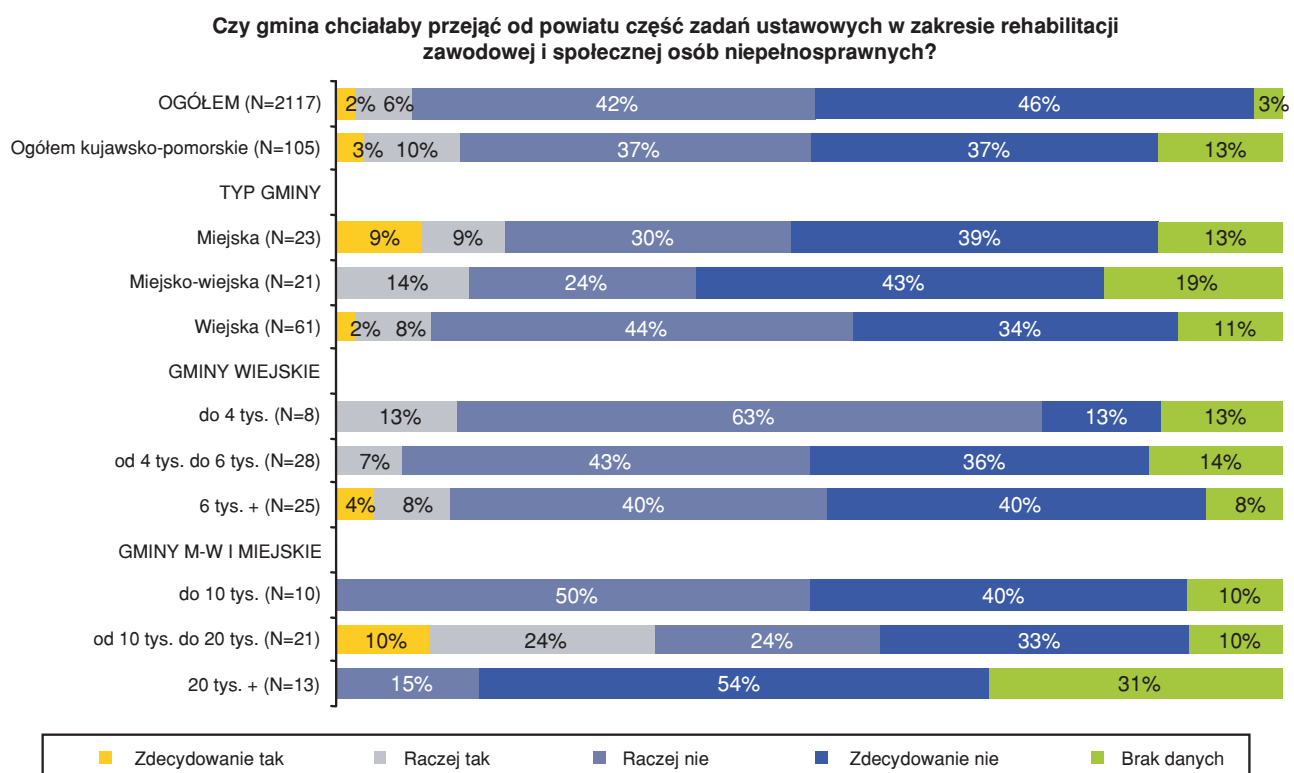
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa kujawsko-pomorskiego w ogromnej większości odrzucają pomysł przejęcia od powiatu części ustawowych zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Jedynie 3% gmin wyrażało umiarkowaną aprobatę dla tego pomysłu.

Zdecydowany sprzeciw wyrażają w szczególności gminy wiejskie, w przypadku których aż 78% odrzuca tego typu możliwość. W przypadku gmin miejsko-wiejskich i miejskich niemal 70% odrzuciło możliwość przejęcia części zadań od powiatu.

Należy jednak zaznaczyć, iż 18% gmin miejskich, 14% gmin miejsko-wiejskich oraz 10% gmin wiejskich wyraziło zainteresowanie pomysłem.

Szczególnie przeciwnie przejmowaniu zadań od powiatu są w województwie kujawsko-pomorskim najmniejsze i największe gminy miejskie. Przedstawiciele najmniejszych i największych gmin wiejskich relatywnie najrzadziej odrzucają możliwość przejęcia od powiatu zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

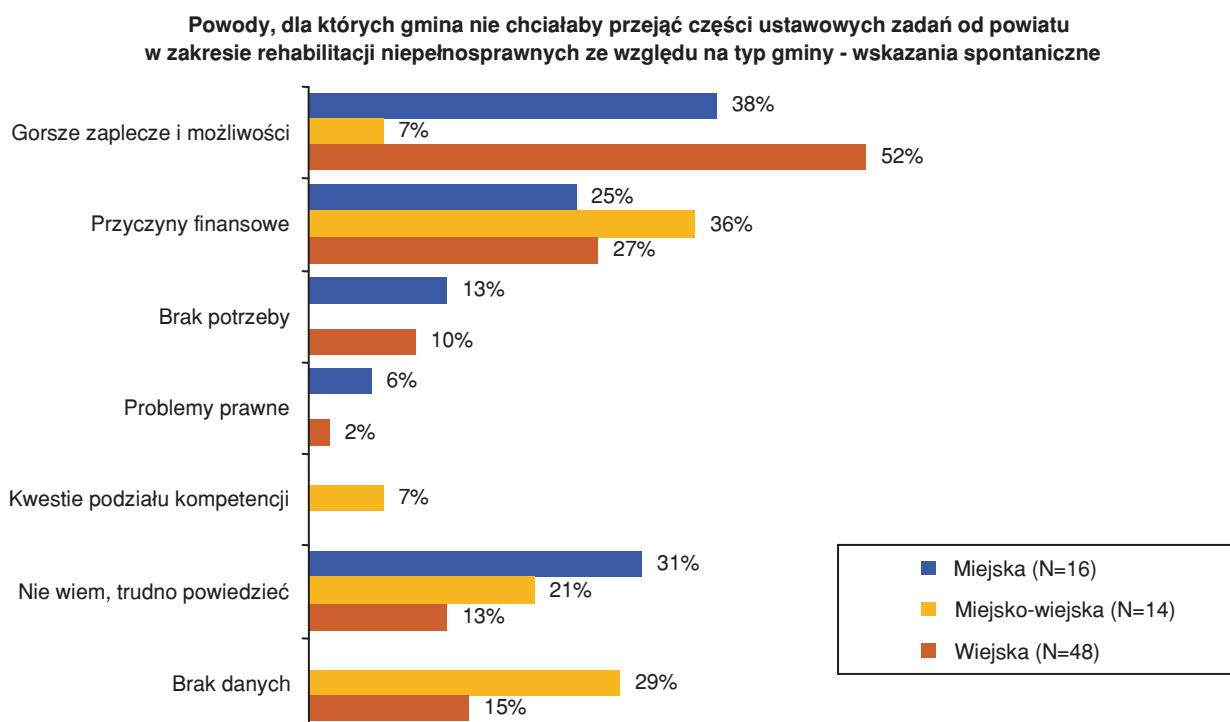

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=105

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Podstawowych powodów niechęci kujawsko-pomorskich gmin wobec przejęcia na siebie obowiązków związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym, należy upatrywać w zapleczu, jakim dysponują samorzady. Wśród najczęściej wymienianych przeszkód znalazły się przede wszystkim **gorsze możliwości i zaplecze** (kadrowe, lokalowe etc.) gmin wobec potrzeb osób niepełnosprawnych – wskazywane przez ponad połowę gmin wiejskich i 38% gmin miejskich, a także **przyczyny finansowe** – najczęściej wymieniane przez gminy miejsko-wiejskie.

Można przypuszczać, iż dysponując lepszym zapleczem i celowymi środkami finansowymi gminy wykazywałyby więcej inicjatywy w przejmowaniu zadań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych od powiatów. Tego typu wsparcie zdecydowanie poprawiłoby bowiem możliwości gmin w stosunku do zadań, które przynajmniej częściowo samorzady i tak podejmują w ramach innych działań (np. pomocy społecznej i socjalnej). Mogłoby się to też przyczynić do wyrównywania dysproporcji pomiędzy pomocą udzielaną w miastach (większą z racji bliskości powiatu) i na wsiach (gdzie częściej jest to doraźne, najbardziej podstawowe wsparcie). Dodatkowo adresowanie tych zadań specyficznie do osób niepełnosprawnych sprzyjałoby bardziej efektywnej ich realizacji i zwiększeniu ich różnorodności.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006. Województwo kujawsko-pomorskie, N=78

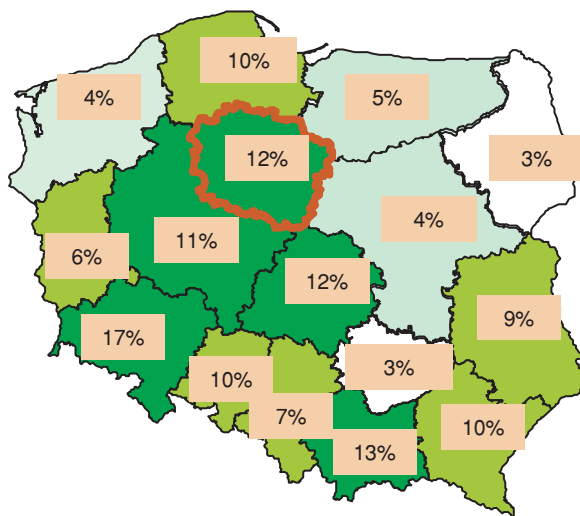
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa kujawsko-pomorskiego, obok respondentów z regionu wielkopolskiego, łódzkiego, dolnośląskiego i małopolskiego **przejawiają największą skłonność do przejmowania od powiatu zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.** W sąsiednich województwach – mazowieckim i warmińsko-mazurskim czy pomorskim mamy do czynienia z większą niechęcią wobec przejścia odpowiedzialności za tego typu działania.

Jednocześnie przedstawiciele samorządów w województwie kujawsko-pomorskim mają relatywnie duże trudności ze wskazaniem przyczyn tej niechęci. Częściej, niż w skali kraju gminy z tego regionu uchylały się od odpowiedzi na to pytanie.

Czy gmina chciałaby przejąć od powiatu część zadań ustawowych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych?

(ZDECYDOWANIE TAK + RACZEJ TAK)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Tabela 1. Powody, dla których gmina nie chciałaby przejąć części ustawowych zadań od powiatu w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w poszczególnych województwach – wskazania spontaniczne

	Ogółem (N=1868)	dolnośląskie (N=112)	kujawsko-pomorskie (N=78)	lubelskie (N=157)	lubuskie (N=49)	łódzkie (N=130)	małopolskie (N=141)	mazowieckie (N=282)	opolskie (N=53)	podkarpackie (N=117)	podlaskie (N=92)	pomorskie (N=85)	śląskie (N=139)	świętokrzyskie (N=56)	warmińsko-pomorskie (N=94)	wielkopolskie (N=186)	zachodniopomorskie (N=95)
Gorsze zaplecze i możliwości	55%	72%	41%	56%	55%	58%	52%	60%	47%	42%	52%	61%	55%	63%	67%	52%	42%
Przyczyny finansowe	46%	56%	28%	44%	43%	30%	49%	48%	47%	63%	48%	35%	50%	32%	32%	61%	39%
Brak potrzeby	11%	6%	9%	16%	10%	15%	16%	10%	23%	9%	7%	7%	12%	7%	15%	10%	12%
Problemy prawne	1%	2%	3%	1%	2%	1%	0%	1%	0%	2%	7%	0%	1%	0%	2%	1%	3%
Kwestie podziału kompetencji	1%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	2%	2%	1%	2%	0%
Inne	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	6%	4%	18%	4%	8%	9%	4%	1%	2%	3%	13%	5%	2%	11%	6%	4%	14%
Brak danych	3%	4%	14%	1%	4%	2%	0%	2%	4%	1%	1%	5%	4%	0%	2%	1%	4%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117